T. CALPURNII SICULI

ECLOGAE XI

RECOGNOVIT

ADNOTATIONE ET GLOSSARIO

INSTRUXIT

CHRISTIANUS DANIEL BECK

LIPSIAE

IN LIBRARIA WEIDMANNIA

MDCCCIII

Praefatio

Conſilium huius editionis et excitauit et moderata eſt bucolicorum Theocriti atque Virgilii carminum interpretatio, quibuscum eclogas Calpurnii conferre non inutile videbatur. Etenim neminem fugit, accuratam comparationem ſcriptorum veterum, poetarum inprimis, ſiue argumenta, eorum inventionem et tractationem, ſiue elocutionem, eiusque ornatum et vim ſpectemus, ad ingenia formanda et iudicia acuenda plurimum valere, et, ſi quae perperam fuerint ficta atque ſcripta, horum vitiorum ſeueram cenſuram non minus iuuare recti ſenſus ſubtilitatem, quam virtu-

tum, quibus optimi ſcriptores excellunt, iuſtas laudes, immo interpreti, modo ipſe recte cenſeat, datam eſſe opportunitatem monendi adverſus vitia, quae fucatae elegantiae ſpecie nimium blandiantur. Titus [1]) enim Calpurnius Siculus, de cuius vita et aetate non niſi hoc conſtat [2]), floruiſſe eum ſaeculo III. p. C. N. extremo, Caro eiusque filiis imperantibus, in undecim illis eclogis, quarum quatuor poſtremas vulgo male Nemeſiano adſcriptas eſſe

1) Paucae edd. Caii praenomen ei tribuunt. Male Eberhardt. üb. den Zuſt. der ſchön. Wiſſenſch. bey d. Röm. p. 511. Calpurnium Piſonem intelligit. Rectius exiſtimatur, Iunium Calpurnium eſſe, quem Vopiscus memorauit.

2) Quae innotuerunt, collegit Wernsdorf. T. II. Poet. min. p. 3. ſs. add. Harles Brev. not. litt. Rom. p. 705. ſ. et Suppl. II. p. 346. quosque laudauit. Et Wernsd. quidem inprimis quaeſiuit, quem noſter Meliboeum dixerit, oſtenditque probabiliter, magiſtrum officiorum, C. Iunium Tiberianum, intelligi.

Wernsdorfius docuit[3]), non Virgilium modo, sed ipsum etiam Theocritum ita imitatus est, ut ab iis proximum teneret locum, et nec plane destitueretur laudibus varietatis, simplicitatis, elegantiae, mollitiei versuum, nec immunis esset a vitiis vel aetatis communibus, vel ingenii peculiari-

3) Argumenta haec sunt: editiones primae et antiquissimae solum Calpurnium eclogarum faciunt auctorem; 2. neque codices plerique dissentiunt. 3. nullius neque aequalis neque serioris scriptoris testimonio constat, Nemesianum bucolica carmina reliquisse. Primus eum quatuor postremorum auctorem edidit Vgoletus, quam quidem opinionem probare aliis potuit diversitas quaedam dictionis, quam, licet Wernsd. aliter statuerit, (p. 20. cf. tamen p. 27.), tamen animadvertisse mihi visus sum in ultimis eclogis, quamque ex poetae aetate virili magisque confirmata rectius repeti posse iudicaui. Vna (IX.) ecloga dubitaui an non profecta esset ex eo, quod ceteras protulit, ingenio. Neque enim ad eam defendendam sufficere videtur, quod Wernsdorfius nostrum ait ad Theocr. exemplum

bus, ubertatis nimiae et luxuriae, fictionis interdum parum probabilis, adulationis ineptae, orationis durae nonnumquam parumque comtae, dictionis non ubique ſibi conſtantis 4). Vnde intelligitur, quantum ſit in his omnibus examinandis et ſuo ſenſu ponderandis interpreti faciendum. Neque vero, quum et ſobrium magis ac ſaepius, quam alios aequales, inueniamus Calpurnium, et loca carminum non pauca ſint egregia, abiiciendum quisquam eum exiſtimabit et indignum qui vel legatur

reſpexiſſe, cuius tertio carmini ſimillimum ſit undecimum. Nam cum antiqui Grammatici decem vere bucolica carmina eſſe Theocriti decreuerint, poeta, qui iuuenis ad Virgilii exemplum ſcripſerat VII. eclogas, poſtea ut Theocritum aequaret, tres addidit, quibus paullo poſt neſcio quis, cui XI. bucolica Theocr. innotuerant, inſeruit aliud carmen.

4) De ingenio horum carminum dixit Wernsdorf. p. 27. ſs. Conferri utiliter poſſunt b. Erneſtii Commentt. de poetarum Latt. vett. luxurie (1802.)

vel explicetur. Quare primum in eo aliquantum posui operae, adhibitis non modo superiorum editorum praesidiis, sed etiam recentissimorum criticorum emendationibus et coniecturis, ut melius descripta et probabilius legerentur haec carmina. Qua in re etsi incertos reddidit interdum dubitatio, saepe a Wernsdorfio agitata (v. c. Exc. 12. p. 346. s.), utrumne aut consulto a poeta sint admissa vitia quaedam, aut aetati eius potius, quam librariis tribuenda: tamen visum est locis manifesto vel in sensum vel in metrum peccantibus adferre medelam, etiam audaciorem. Inde necessaria fuit critica adnotatio, quae ut emendationum reddit caussas, ita varietatem lectionum et emendationum proponit, uberiorem quam quae in aliis edd. est, omissis tamen leuissimis librariorum erroribus. Vt autem lectori consuleretur, non modo summaria praemisi eclogis singulis, sed adieci etiam indicem, unde et nonnullorum locorum et vocabulorum expli-

catio, et latinitatis Calpurnii cognitio peteretur; cuique etiam obſervationes nonnullae ſunt inſertae, in adnotationibus praetermiſſae. Vſus eam in rem ſum et commentariis editorum et Voſſii inprimis obſſ. ad Virg. aliisque copiis. Denique eo cultu externo prodire poetam iuſſi, qui elegantiſſimis lectoribus vett. poëtarum non displiceret. Scripſi Lipſiae Calend. Maiis cIↄIↄcccIII.

Syllabus
codd. adhibitorum et edd. praecipuarum.

Codex Palatinae bibl. cuius varietatem Barthius et Gebhardus passim laudant.
Codd. Rob. Titii (in comm. eius laudati) et cod. Modii.
Varietas e cod. Vossiano et Heinsiano a Burm. allata.
Neapolitanus (bibl. Io. Carbonarii) codex, quo Dorvillius usus est (Dorv. 1.)
Tres alii codd. a Dorv. inspecti (Dorv. 2. 3. 4.) — Varietas a Burm. in add. T. I. Poett. Latt. minn. congesta.
Cod. Gothanus recens septem eclogarum, ap. Wernsd.
Editio Romana princeps 1471., Dauentriensis 1491, Parmensis Ugoleti 1493. et praeter alias antiquas, germanica saepe a Barthio commemorata.
Interpretes antiquiores sunt Diomedes Guidalottus, Rob. Titius, Casp. Barthius, Ian. Vlitius.
Poetae Latini Rei Venaticae scriptores et Bucolici antiqui cum notis integris Rob. Titii etc. et Commentario Diom. Guidalotti et B. Ascensii. Quibus nunc primum accedunt Ger. Kempheri Obseruatt. in tres priores Calp. Eclogas, Lugd. Bat. et Hag. Com. 1728. 4. Sunt exempla, in quibus Guidalotti et Ascen-

fii Comm. et Kemph. notae defiderantur. Saepe hanc editionem notauit Burmannus.

Poetae Latini minores — cum integris doctorum virorum notis, curante Petro Burmanno qui et fuas adiecit adnott. Leidae 1731. Tom. I. p. 451. Nemefiani et p. 541. fs. Calpurnii Eclogae leguntur. Has eclogas inde cum felectis notis repetiit I. P. Schmidius; Mitav. 1774. 8.

Poetae latini minores. Tomus fecundus in quo bucolica et idyllia T. Calpurnii Siculi — Curavit Io. Chrift. Wernsdorf. Altenb. 1780. (Addenda funt Tomo IV. et T. V. P. III. adiecta.)

T. CALPURNII SICULI
BUCOLICON.

ECLOGA I.

Summarium.

Ornitus et Corydon, fratres, umbram captantes, Fauni petunt antra, ubi fago incisum oraculum Fauni legunt, felicissima tempora novi imperii, probabiliter imp. Cari, praedicens. Scripta igitur ecloga videtur A. V. C. MXXXV. Chr. CCLXXXII. mense Aug. extremo.

Ornitus, Corydon.

Or. Nondum solis equos decliuis mitigat aestas,
Quamuis et madidis incumbant praela racemis,
Et spument rauco ferventia musta susurro.

A

Cor. Cernis ut — ecce! — pater quas tradidit, Ornite, vaccae
Molle ſub hirſuta latus explicuere geniſta?
Nos quoque vicinis cur non ſuccedimus umbris?
Torrida cur ſolo defendimus ora galero?
Or. Hoc potius, frater Corydon, nemus, iſta petamus
Antra patris Fauni; graciles ubi pinea denſat
Silva comas, rapidoque caput levat obvia ſoli;
Bullantes ubi fagus aquas radice ſub ipſa
Protegit, et ramis errantibus implicat umbras.
Cor. Quo me cumque vocas, ſequor, Ornite; nam mea Leuce,
Dum negat amplexus nocturnaque gaudia nobis,
Pervia cornigeri fecit ſacraria Fauni.
Or. Prome igitur calamos, et, ſi qua recondita ſeruas.
Nec tibi defuerit nova fiſtula, quam mihi nuper
Matura docilis compegit arundine Lygdon. —
Et iam captatae pariter ſucceſſimus umbrae. —
Sed quaenam ſacra deſcripta eſt pagina fago,
Quam modo neſcio quis properanti falce notavit?
Cor. Adſpicis, ut virides etiam nunc littera rimas
Servet, et arenti nondum ſe laxet hiatu?

Ornite, fer propius tua lumina: tu potes alto
Cortice deſcriptos citius percurrere verſus.
Nam tibi longa ſatis pater internodia largus,
Procerumque dedit mater non invida corpus.
Or. Non paſtor, non hoc triviali more viator,
Sed deus ipſe canit: nihil armentale reſultat,
Nec montana ſacros diſtinguunt iubila verſus.
Cor. Mira refers; ſed rumpe moras, oculoque ſequaci
Quamprimum nobis divinum perlege carmen.
Or. „Qui iuga, qui ſilvas tueor, ſatus aethere, Faunus
„Haec populis ventura cano: iuvat arbore ſacra
„Laeta patefactis incidere carmina fatis.
„Vos o praecipue nemorum gaudete coloni,
„Vos populi gaudete mei: licet omne vagetur,
„Securo cuſtode, pecus, nocturnaque paſtor
„Claudere fraxinea nolit praeſepia crate:
„Non tamen inſidias praedator ovilibus ullas
„Adferet, aut laxis abiget iumenta capiſtris.
„Aurea ſecura cum pace renaſcitur aetas,
„Et redit ad terras tandem ſqualore ſituque
„Alma Themis poſito, iuvenemque beata ſequuntur
„Saecula, maternis cauſas qui luſit in ulnis.

„Dum populos Deus ipſe reget, dabit impia vinctas
„Poſt tergum Bellona manus, ſpoliataque telis
„In ſua veſanos torquebit viscera morſus;
„Et, modo quae toto civilia distulit orbe,
„Secum, bella, geret. Nullos iam Roma Philippos
„Deflebit, nullos ducet captiua triumphos.
„Omnia Tartareo ſubigentur carcere bella,
„Immergentque caput tenebris, lucemque timebunt.
„Candida pax aderit; nec ſolum candida vultu,
„Qualis ſaepe fuit, quae, libera Marte profeſſo,
„Quae, domito procul hoſte, tamen graſſantibus armis,
„Publica diffudit tacito discordia ferro.
„Omne procul vitium ſimulatae cedere pacis
„Iuſſit, et inſanos Clementia condidit enſes.
„Nulla catenati feralis pompa ſenatus
„Carnificum laſſabit opus, nec carcere pleno
„Infelix raros numerabit curia patres.
„Plena quies aderit, quae, ſtricti neſcia ferri,
„Altera Saturni revocet Latialia regna,
„Altera regna Numae, qui primus ovantia caede

„Agmina, Romuleis et adhuc ardentia caſtris,
„Pacis opus docuit, iuſſitque ſilentibus armis
„Inter ſacra tubas, non inter bella, ſonare.
„Iam nec adumbrati faciem mercatus honoris,
„Nec vacuos tacitus faſces et inane tribunal
„Accipiet conſul: ſed legibus omne reductis
„Ius aderit, moremque fori vultumque priorem
„Reddet, et adflictum melior Deus auferet aevum.
„Exſultet quaecumque Notum gens ima iacentem
„Erectumque colit Boreau, quaecumque vel ortu
„Vel patet occaſu, mediove ſub aethere fervit.
„Cernitis, ut puro nox iam viceſima coelo
„Fulgeat? ut placidum radianti luce cometen
„Proferat? ut liquidum nutet ſine vulnere ſidus?
„Numquid utrumque polum, ſicut ſolet, igne cruento
„Spargit, et ardenti ſcintillat ſanguine lampas? —
„At quondam non talis erat, quum, Caeſare rapto,
„Iudixit miſeris fatalia civibus arma.
„Scilicet ipſe Deus Romanae pondera molis

„Fortibus excipiet ſic inconcuſſa lacertis,
„Ut neque translati ſonitu fragor intonet orbis,
„Nec prius ex meritis defunctos Roma penates
„Cenſeat, occaſus niſi quum reſpexerit ortus.“
Cor. Ornite, iam dudum velut ipſo numine plenum
Me quatit, et mixtus ſubit inter gaudia terror.
Sed bona facundi veneremur numina Fauni.
Or. Carmina, quae nobis deus obtulit ipſe canenda,
Dicamus, teretique ſonum modulemur avena:
Forſitan auguſtas feret haec Meliboeus ad aures.

ECLOGA II.

Summarium.

In carmine hoc amoebaeo, ad exemplum Eclogae Virg. VII. potiſſimum compoſito, Idas paſtor, et Aſtacus olitor, cantu ſic certant, Thyrſide iudice, ut alternatim bona ſua, amores, atque artes quibus quisque puellae, Crocalae, placere ſtuduerit, exponant, ita, ut ſingula ſingulis apte reſpondeant.

Idas, Aſtacus, Thyrſis.

Intactam Crocalen puer Aſtacus et puer Idas,
Idas lanigeri dominus gregis, Aſtacus horti,
Dilexere diu; formoſus uterque, nec impar
Voce ſonans. Terras hi cum gravis ureret aeſtas,
Ad gelidos fontes et easdem forte ſub ulmos
Conveniunt, dulcique ſimul contendere cantu
Pignoribusque parant: placet, hic ut vellera ſeptem,
Ille ſui victus ne meſſem vindicet horti:
Et magnum certamen erat ſub iudice Thyrſi.

Adfuit omne genus pecudum, genus omne ferarum,
Et quaecumque vagis altum ferit aëra pennis.
Convenit umbrosa quicumque sub ilice lentas
Pascit oves, Faunusque pater, Satyrique bicornes:
Adfuerunt sicco Dryades pede, Naïdes udo,
Et tenuere suos properantia flumina cursus.
Desistunt tremulis incurrere frondibus Euri,
Altaque per totos fecere silentia montes.
Omnia cessabant, neglectaque pascua tauri
Calcabant: illis etiam certantibus ausa est
Daedala nectareos apis intermittere flores.
Iamque sub umbrosa medius consederat ulmo
Thyrsis, et, „O pueri me indice pignora, dixit
Irrita sint, moneo: satis hoc mercedis habete,
Si laudem victor, si fert opprobria victus.
Et nunc alternos magis ut distinguere cantus
Possitis, ter quisque manus iactate micantes.“
Nec mora; discernunt digitis; prior incipit Idas:

I. Me Silvanus amat, dociles mihi donat avenas,
Et mea frondenti circumdat tempora taeda.
Ille etiam parvo dixit mihi non leve carmen:
„Iam levis obliqua crescit tibi fistula canna.“

A. At mihi Flora comas pallenti gramine ſpargit,
Et matura mihi Pomona ſub arbore ſudit.
„Accipe, dixerunt Nymphae, puer, accipe fontem:
Nam potes irriguis nutrire canalibus hortos.
I. Me docet ipſa Pales cultum gregis, ut niger albae
Terga maritus ovis naſcenti mutet in agna,
Quae neque diverſi ſpeciem ſervare parentis
Poſſit, et ambiguo teſtetur utrumque colore.
A. Non minus arte mea mutabilis induit arbos
Ignotas frondes, et non gentilia poma.
Ars mea nunc malo pira temperat, et modo cogit
Inſita praecocibus ſubrepere perſica prunis.
I. Me teneras ſalices iuvat, aut oleaſtra putare,
Et gregibus portare, novas ut carpere frondes
Condiscant, primoque recidere gramina morſu,
Ne depulſa vagas quaerat foetura parentes.
A. Et mihi cum vulſis radicibus altera tellus
Panditur, irriguo perfunditur area fonte,
Et ſatiatur aqua, ſuccos ne forte priores
Languida mutata quaerant plantaria terra.

I. O ſi quis Crocalen deus adferat! hunc ego terris,
Hunc ego ſideribus ſolum regnare fatebor.
Dicam namque nemus, dicamque: „ſub arbore numen
Hac erit; ite procul — ſacer eſt locus — ite profani.
A. Urimur in Crocalen: ſi quis mea vota deorum
Audiat, huic ſoli, virides qua gemmeus undas
Fons agit et tremulo percurrit lilia rivo,
Inter pampineas ponetur faginus ulmos.
I. Ne contemne caſas et paſtoralia tecta:
Ruſticus eſt, fateor, ſed non eſt barbarus Idas.
Saepe vaporato mihi cespite palpitat agnus,
Saepe cadit feſtis devota Palilibus agna.
A. Nos quoque pomiferi Laribus conſuevimus horti
Mittere primitias et fingere liba Priapo,
Rorantesque favos damus et liquentia mella:
Nec fore grata minus, quam ſi caper imbuat aras.
I. Mille ſub uberibus balantes paſcimus agnas;
Totque Tarentinae praeſtant mihi vellera matres;
Per totum niveus premitur mihi caſeus annum.

Si venias, Crocale, totus tibi ſerviet hortus.
A. Qui numerare velit, quam multa ſub arbore noſtra
Poma legam, citius tenues numerabit ariſtas;
Semper olus metimus, nec bruma nec impedit aeſtas.
Si venias, Crocale, totus tibi ſerviet hortus.
I. Quamvis ſiccus ager languentes excoquat herbas,
Sume tamen calathos nutanti lacte coactos.
Vellera tunc dabimus, quum primum tempus apricum
Surget, et a tepidis fiet tonſura Kalendis.
A. Et nos, quos etiam praetorrida munerat aeſtas,
Mille renidenti dabimus tibi cortice Chias,
Caſtaneasque nuces totidem, cum ſole Novembri
Maturis nucibus virides rumpentur echini.
I. Num, precor, informis videor tibi? num gravis annis?
Decipiorque miſer, quoties molliſſima tango
Ora manu, primique ſequor veſtigia floris
Neſcius, et gracili digitos lanugine fallo?
A. Fontibus in liquidis quoties me conſpicor, ipſe

Admiror toties. Etenim ſic flore iuventae
Induimur vultus, ut in arbore ſaepe notavi
Cerea ſub tenui lucere Cydonia lana.
I. Carmina poſcit amor, nec fiſtula cedit amori. —
Sed fugit, ecce! dies, revocatque crepuſcula Veſper.
Hinc tu, Daphni, greges, illinc agat Alpheſiboeus.
A. Iam reſonant frondes, iam cantibus obſtrepit arbos,
I procul, o Doryla, primumque reclude canalem,
Et ſine iam dudum ſitientes irriget hortos. —
Vix ea ſinierant, ſenior quum talia Thyrſis:
T. „Eſte pares, et ab hoc concordes vivite; nam vos
Et decor et cantus et amor ſociavit et aetas.

ECLOGA III.

Summarium.

Lycidas, in quem Iolas iuvencam quaerens inciderat, huic narrat iurgia ſua cum Phyllide, atque carmen molliſſimos triſtis amoris ſenſus ſpirans canit, quod Phyllidem conciliet ipſi, quodque Iolas ſe ad eam perlaturum optimo cum eventu auguratur, quia Tityrus inventa iuvenca redit.

Iollas. Lycidas.

I. Numquid in hac, Lycida, vidiſti forte iuvencam
Valle meam? ſolet illa tuis occurrere tauris,
Et iam paene duas, dum quaeritur, eximit horas;
Nec tamen apparet. Duris ego perdita ruſcis
Iam dudum et nullis dubitavi crura rubetis
Scindere, nec quidquam poſt tantum ſanguinis egi.
L. Non ſatis attendi: neque enim vacat. Uror, Iolla;
Uror, et immodice: Lycidan ingrata reliquit

Phyllis, amatque novum post tot mea munera Mopsum.
I. Mobilior ventis o! femina. Sic tua Phyllis?
Quae sibi — nam memini — si quando solus abesses,
Mella etiam sine te iurabat amara videri.
L. Altius ista querar, si forte vacabis, Iolla.
Has pete nunc salices, et laevas flecte sub ulmos.
Nam cum prata calent, illic requiescere noster
Taurus amat, gelidaque iacet spatiosus in umbra,
Et matutinas revocat palearibus herbas.
I. Non equidem, Lycida, quamvis contemptus, abibo.
Tityre, quas dixit, salices pete laevus, et illinc,
Si tamen invenies, deprensam verbere multo
Huc age; sed fractum referas hastile memento.
Nunc age, dic Lycida, quae vos tam magna tulere
Iurgia? quis vestro deus intervenit amori?
L. Phyllide contentus — solus tu testis, Iolla, es —
Callirhoën sprevi, quamvis cum dote rogaret.
En! sibi cum Mopso calamos intexere cera

Incipit, et puero comitata fub ilice cantat.
Hoc ego quum vidi — fateor — fic intimus arfi,
Ut nihil ulterius tulerim. Nam protinus ambas
Deduxi tunicas, et pectora nuda cecidi.
Alcippen irata petit, dixitque: „relicto
Improbe, te, Lycida Mopfum tua Phyllis amabit.“
Nunc penes Alcippen manet; ac ne forte vagetur,
Ah! vereor: nec tam nobis ego Phyllida reddi
Exopto, quam, quod Mopfo iurgetur anhelo.
I. A te coeperunt tua iurgia; tu prior illi
Victas tende manus; decet indulgere puellae
Vel quum prima nocet. Si quid mandare iuvabit,
Sedulus iratae contingam nuntius aures.
L. Iam dudum meditor, quo Phyllida carmine placem.
Forfitan audito poterit mitefcere cantu;
Et folet illa meas ad fidera ferre Camoenas.
I. Dic, age; nam cerafi tua cortice verba notabo,
Et decifa feram rutilanti carmina libro.
L. „Has tibi, Phylli, preces iam pallidus, hos tibi cantus,

„Dat Lycidas, quos nocte miſer modulatur acerba,
„Dum flet, et excuſſo diſpergit lumina ſomno.
„Non ſic deſtricta macreſcit turdus oliva,
„Non lepus, extremas legulus quum ſuſtulit uvas,
„Ut Lycidas, domina ſine Phyllide, tabidus erro.
„Te ſine — vae miſero! — mihi lilia nigra videntur;
„Nec ſapiunt fontes, et aceſcunt vina bibenti.
„At ſi tu venias, et candida lilia fient,
„Et ſapient fontes, et dulcia vina bibentur.
„Ille ego ſum Lycidas, quo te cantante ſolebas
„Dicere felicem, cui dulcia ſaepe dediſti
„Oſcula, nec medios dubitaſti rumpere cantus,
„Atque inter calamos errantia labra petiſti.
„Ah dolor! et poſt hoc placuit tibi torrida Mopſi
„Vox? et carmen inops? et acerbae ſtridor avenae?
„Quem ſequeris? quem Phylli, fugis? formoſior illo
„Dicor, et hoc ipſum mihi tu narrare ſolebas.
„Sum quoque divitior: certaverit ille tot haedos

„Paſ-

„Pascere, quot noſtri numcrantur veſpere tauri?
„Quid tibi, quae noſti, referam? ſcis, optima Phylli,
„Quam numeroſa meis ſiccetur bucula mulctris,
„Et quam multa ſuos ſuspendat ad ubera natos.
„Sed mihi nec gracilis ſine te fiscella ſalicto
„Texitur, et nulla tremuere coagula lactis.
„Quod ſi dura times etiam nunc verbera, Phylli;
„Tradimus, ecce! manus: licet illae et vimine torto
„Scilicet et lenta poſt tergum vite domentur,
„Ut mala nocturni religavit brachia Mopſi
„Tityrus, et medio furem ſuspendit ovili.
„Accipe — ne dubita — meruit manus utraque poenas.
„His tamen, his iſdem manibus tibi ſaepe palumbes,
„Saepe etiam leporem, decepta matre, paventem
„Miſimus in gremium; per me tibi lilia prima
„Contigerunt, primaeque roſae: vixdum bene florem
„Deguſtabat apis, tu cingebare coronis.
„Aurea ſed forſan mendax tibi munera iactat,
„Qui metere occidua ferales nocte lupinos

„Dicitur, et cocto penſare legumine panem:
„Qui ſibi tunc felix, tunc fortunatus habetur,
„Vilia quum ſubigit manualibus hordea ſaxis.
„Quod ſi turpis amor precibus, quod abominor, iſtis
„Obſtiterit, laqueum miſeri nectemus ab illa
„Ilice, quae primum noſtros violavit amores.
„Hi tamen ante mala figentur in arbore verſus:
„Credere, paſtores, levibus nolite puellis;
„Phyllida Mopſus amat, Lycidas habet ultima rerum.“ —
Nunc age, ſi quidquam miſeris ſuccurris, Iolla,
Perfer, et exora modulato Phyllida cantu.
Ipſe procul ſtabo, vel acuta carice tectus,
Vel propius latitans vicina, ut ſaepe, ſub ara.
I. Ibimus: et veniet, niſi me praeſagia fallunt.
Nam bonus a dextro fecit mihi Tityrus omen,
Qui redit inventa non irritus, ecce! iuvenca.

ECLOGA IV.

Summarium.

Meliboeus, Corydonis patronus, Corydonem ſedentem, et gravius carmen meditantem invenit. Corydon fratrem, Amyntam, olim a cantu prohibuerat; nunc, temporibus mutatis, et illum patitur modulari. Iubet igitur Meliboeus, cuius beneficia Corydon celebraverat, utrumqve fratrem alternis canere. Canunt vero Caeſaris, probabiliter Numeriani, aut, ut Wernsdorfio placuit, duorum Caeſarum, Carini et Numeriani, laudes, ad ipſum deum (Carum, imperatorem, tum a. C. CCLXXXIII. in Perſia agentem) perferendas, atque Meliboeo probatas. Ingenii lumine et aemulandi ſtudio non magis, quam luxurie dicendi et adulandi vanitate inſigne carmen.

Meliboeus, Corydon, Amyntas.

M. Quid tacitus, Corydon, vultuque ſubinde minaci,
Quidve ſub hac platano, quam garrulus adſtrepit humor,

Infeſta ſtatione, ſedes? iuvat humida forſan
Ripa? levatque diem vicini ſpiritus amnis?
C. Carmina iam dudum, non quae nemorale reſultent,
Volvimus, o Meliboee; ſed haec, quibus aurea poſſint
Saecula cantari, quibus et deus ipſe canatur,
Qui populos urbemque regit pacemque togatam.
M. Dulce quidem reſonas, nec te diverſus Apollo
Deſpicit, o iuvenis, ſed magnae numina Romae
Non ita cantari debent, ut ovile Menalcae.
C. Quidquid id eſt, ſilveſtre licet videatur acutis
Auribus, et noſtro tantum memorabile pago:
Dum mea ruſticitas, ſi non valet arte polita
Carminis, at certe valeat pietate probari.
Rupe ſub hac eadem, quam proxima pinus obumbrat,
Haec eadem nobis frater meditatur Amyntas,
Quem vicina meis natalibus admovet aetas.
M. Iam puerum calamos et odorae vincula cerae
Iungere non cohibes, levibus quem ſaepe cicutis

Ludere conantem vetuiſti fronte paterna?
Dicentem, Corydon, te non ſemel iſta notavi:
„Frange, puer, calamos, et inanes deſere Muſas;
„I, potius glandes rubicundaque collige corna,
„Duc ad mulctra greges, et lac venale per urbem
„Non tacitus porta. Quid enim tibi fiſtula reddet
„Quo tutere famem? certe mea carmina nemo
„Praeter ab his ſcopulis ventoſa remurmurat echo.“
C. Haec ego — confiteor — dixi, Meliboee; ſed olim:
Non eadem nobis ſunt tempora, non deus idem:
Spes magis arridet. Certe ne fraga rubosque
Colligerem, viridique famem ſolarer hibiſco,
Tu facis, et tua nos alit indulgentia farre.
Tu noſtras miſeratus opes, docilemque iuventam,
Hiberna prohibes ieiunia pellere fago.
Ecce! nihil querulum per te, Meliboee, ſonamus;
Per te ſecura ſaturi recubamus in umbra,
Et fruimur ſilvis Amaryllidos, ultima nuper

Littora terrarum, niſi tu, Meliboee, fuiſſes,
Ultima viſuri, trucibusque obnoxia Mauris
Paſcua Geryonis, liquidis ubi curſibus ingens
Dicitur occiduas impellere Baetis arenas.
Scilicet extremo nunc vilis in orbe iacerem,
Ah dolor! et pecudes inter conductus Iberas
Irrita ſeptena modularer ſibila canna:
Nec quisquam noſtras inter dumeta Camoenas
Reſpiceret: non ipſe daret mihi forſitan aurem,
Ipſe deus, vacuam, longeque ſonantia vota,
Scilicet extremo, non exaudiret, in orbe. —
Sed, niſi forte tuas melior ſonus avocat aures,
Et noſtris aliena magis tibi carmina rident,
Vis, hodierna tua ſubigatur pagina lima?
Nam tibi non ſolum venturos noſcere nimbos
Agricolis, qualemque ferat ſol aureus ortum,
Adtribuere dei; ſed dulcia carmina ſaepe
Concinis, et modo te Baccheïs Muſa corymbis
Munerat, et lauro modo pulcher obumbrat Apollo.
Quod ſi tu faveas trepido mihi, forſitan illos
Experiar calamos, here quos mihi doctus Iollas
Donavit, dixitque: „Truces haec fiſtula tauros
Conciliat, noſtroque ſonat dulciſſima Fauno.
Tityrus hanc habuit, cecinit qui primus in iſtis

Montibus Hyblaea modulabile carmen avena.
M. Magna petis, Corydon, ſi Tityrus eſſe laboras.
Ille fuit vates ſacer, et qui poſſet avena
Praeſonuiſſe chelyn, blandae cui ſaepe canenti
Adluſere ferae, cui ſubſtitit advena quercus,
Quem modo cantantem rutilo ſpargebat acantho
Naïs, et implicitos comebat pectine crines.
C. Eſt — fateor, Meliboce, — deus: ſed nec mihi Phoebus
Forſitan abnuerit; tu tantum commodus audi:
Scimus enim, quam te non adſpernetur Apollo.
M. Incipe; nam faveo; ſed proſpice, ne tibi forte
Tinnula tam fragili reſpiret fiſtula buxo,
Quam reſonare ſolet, ſi quando laudat Alexin.
Hos potius calamos, magis hos ſectare canales,
Per me qui dignas cecinerunt conſule ſilvas.
Incipe; ne dubita. Venit en! et frater Amyntas:
Cantibus iſte tuis alterno ſuccinat ore.
Ducite — ne mora ſit — vicibusque reducite carmen:
Tuque prior, Corydon, tu proximus ibis, Amyuta.

C. Ab Iove principium, ſi quis canit aethera, ſumat,
Si quis Atlantiaci molitur pondus Olympi:
At mihi, qui noſtras praeſenti numine terras
Perpetuamque regit iuvenili robore pacem,
Laetus, et auguſto felix adrideat ore.
A. Me quoque facundo comitatus Apolline Caeſar
Reſpiciat, montes neu dedignetur adire,
Quos et Phoebus amat, quos Iuppiter ipſe tuetur:
In quibus auguſtos viſuraque ſaepe triumphos
Laurus fructificat, vicinaque naſcitur arbos.
C. Ipſe polos etiam qui temperat igne geluque,
Iuppiter ille parcus, cui tu iam proximus ipſe,
Caeſar, abes, poſito paullisper fulmine ſaepe
Creſſia rura petit, viridique reclinis in antro
Carmina Dictaeis audit Curetica ſilvis.
A. Adſpicis, ut virides, audito Caeſare, ſilvae
Conticeant? memini, quamvis urgente procella,
Sic nemus immotis ſubito requieſcere ramis,

Et dixi: „Deus hinc, certe Deus expulit Euros"
Nec mora; Pharſales ſolverunt ſibila cannae.
C. Adſpicis, ut teneros ſubitus vigor excitet agnos?
Utque ſuperfuſo magis ubera lacte graventur?
Et nuper tonſis exundent vellera foetis?
Hoc ego iam — memini — ſemel hac in valle notavi,
Et, veniſſe Palen, pecoris dixiſſe magiſtros.
A. Scilicet omnis cum tellus, gens omnis adorat,
Diligiturque deis: quem ſic taciturna verentur
Arbuta, cuius iners audito nomine tellus
Incaluit, floremque dedit; cui ſilva vocato
Denſat odore comas, ſtupefacta regerminat arbos.
C. Illius ut primum ſenſerunt numina terrae,
Coepit et uberior, ſulcis fallentibus olim,
Luxuriare ſeges, tandemque legumina plenis
Vix reſonant ſiliquis: nec praefocata malignum
Meſſis habet lolium, nec inertibus albet avenis.
A. Iam neque damnatos metuit iactare ligones

Foſſor, et invento, ſi fors dedit, utitur auro.
Nec timet, ut nuper, dum iugera verſat arator,
Ne ſonet offenſo contraria vomere maſſa;
Iamque palam preſſo magis ac magis inſtat aratro.
C. Ille dat, ut primas Cereri dare cultor ariſtas
Poſſit, et intacto Bromium perfundere vino;
Ut nudus ruptas ſaliat calcator in uvas;
Ut quoque turba bono plaudat ſaginata magiſtro,
Qui facit egregios ad pervia compita ludos.
A. Ille meis pacem dat montibus: ecce! per illum
Seu cantare iuvat, ſeu ter pede laeta ferire
Carmina, non nullas licet hic cantare choreas,
Et cantus viridante licet mihi condere libro;
Turbida nec calamos exſurdant claſſica noſtros.
C. Numine Caeſareo ſecurior ipſe Lycaeus
Pan recolit ſilvas, et amoena Faunus in umbra
Securus recubat, placidoque in fonte lavatur
Naïs, et humanum non calcatura cruorem
Per iuga ſiccato velox pede currit Oreas.
A. Di, precor, hunc iuvenem, quem vos, — non fallor — ab ipſo
Aethere miſiſtis, poſt longa reducite vitae

Tempora, vel potius mortale resolvite pensum,
Et date perpetuo coelestia fila metallo:
Sit deus, et nolit pensare palatia coelo!
C. Tu quoque, mutata seu Iuppiter ipse figura,
Caesar, ades, seu quis superûm sub imagine falsa
Mortalique lates, vivas, atque hunc, precor, orbem,
Hos, precor, aeternus populos rege! sit tibi coeli
Vilis amor, certamque, pater, ne desere terram!
M. Rustica credebam nemorales carmina vobis
Concessisse deos, et obesis auribus apta:
Verum, quae imparibus modo concinuistis avenis,
Tam liquidum, tam dulce sonant, ut non ego malim,
Quod Peligna solent examina, lambere nectar.
C. O mihi, quae tenero decurrunt carmina versu,
Tum, Meliboee, sonent, si quando in montibus istis
Dicar habere Larem, si quando nostra videre
Pascua contigerit; vellit nam saepius aurem
Invida paupertas, et dixit: „ovilia cura!"

At tu, ſi qua tamen non adſpernanda putabis,
Fer, Meliboee, Deo mea carmina: nam tibi fas eſt,
Sacra Palatini penetralia viſere Phoebi.
Tu mihi talis eris, qualis, qui dulce ſonantem
Tityron e ſilvis dominam deduxit in urbem,
Oſtenditque deis, et „ſpreto, dixit, ovili,
Tityre, rura prius, ſed poſt cantabimus arma.“
A. Reſpiciat noſtros utinam fortuna labores
Pulchrior, et meritae faveat deus ipſe iuventae!
Nos tamen interea tenerum mactabimus haedum,
Et pariter ſubitae peragemus fercula coenae.
M. Nunc ad flumen oves deducite: iam fremit aeſtus,
Iam ſol contractas pedibus magis admovet umbras.

ECLOGA V.

Summarium.

Mycon, ſenex paſtor, Cantho puero et alumno ſuo praecepta dat de cura gregum, quos ipſi tuendos dat, de paſcendis ovibus et capellis, de pecudibus mulgendis, tondendis, ſanandis, cibandis in ovili. Novum igitur carminis paſtoralis didactici genus noſter tentavit, praeceptis e Virg. Georg. III. hauſtis.

Mycon.

Forte Mycon ſenior, Canthusque, Myconis alumnus,
Torrentem patula vitabant arbore ſolem,
Quum, iuveni ſenior praecepta daturus alumno,
Talia verba refert tremulis titubantia labris:
„Quas errare vides inter dumeta capellas,
Canaque laſcivo concidere gramina morſu,
Canthe, puer; quos ecce! greges a monte reductos
Cernis in aprico decerpere gramina campo:
Hos tibi do ſenior iuveni pater; ipſe tuendos

Accipe: iam certe potes inſudare labori;
Iam pro me gnavam potes exercere iuventam.
Adſpicis, ut nobis iam dudum mille querelas
Adferat et baculum premat inclinata ſenectus?
Sed qua lege regas et amantes luſtra capellas,
Et melius pratis errantes mollibus agnas,
Percipe. Vere novo, quum iam tinnire volucres
Incipient, nidosque reverſa lutabit hirundo:
Protinus hiberno pecus omne movebis ovili.
Tunc etenim totus vernanti gramine ſaltus
Pullat, et aeſtivas reparabilis inchoat umbras:
Tunc florent ſilvae, viridisque renascitur annus:
Tunc Venus, et calidi ſcintillat fervor amoris,
Lascivumque pecus ſalientes accipit hircos.
Sed non ante greges in pascua mittito clauſos,
Quam fuerit placata Pales. Tum cespite vivo
Pone focum, Geniumque loci, Faunumque Laremque
Salſo farre voca: tepidos tunc hoſtia cultros
Imbuat; hac etiam, dum vivit, ovilia luſtra.
Nec mora, tunc campos ovibus, dumeta capellis,
Orto ſole dabis, ſimul hunc tranſcendere montem

Coeperit et primae ſpatium tepefecerit horae.
At ſi forte vaces, dum matutina relaxat
Frigora ſol, tumidis ſpument tibi mulctra papillis:
Implebis, quod meſſe fluat: rurſusque premetur
Mane, quod occiduae mulſura redegerit horae.
Parce tamen foetis: nec ſint compendia tanti,
Deſtruat ut niveos venalis caſeus agnos:
Nam tibi praecipuo foetura colatur amore.
Te quoque non pudeat, quum ſerus ovilia viſes,
Si qua iacebit ovis partu reſoluta recenti,
Hanc humeris portare tuis, natosque tepenti
Ferre ſinu tremulos, et nondum ſtare paratos.
Nec tu longinquas procul a praeſepibus herbas,
Nec nimis amotae ſectabere pabula ſilvae,
Dum peragit vernum Iovis inconſtantia tempus.
Veris enim dubitanda fides: modo fronte ſerena
Blandius arriſit, modo cum caligine nimbos
Intulit, et miſeras torrentibus abſtulit agnas.
At quum longa dies ſitientibus adferet aeſtus,
Nec fuerit variante deo mutabile coelum;
Iam ſilvis committe greges, iam longius herbas

Quaere: ſed ante diem pecus exeat. Humida dulces
Efficit aura cibos, quoties fugientibus Euris
Frigida nocturno tinguuntur pascua rore,
Et matutinae lucent in gramine guttae.
At ſimul argutae nemus increpuere cicadae,
Ad fontem compelle greges, nec protinus herbas
Et campos permitte ſequi: ſine protegat illos
Interea veteres quae porrigit aeſculus umbras.
Verum ubi declivi iam nona tepescere ſole
Incipiet, ſeraeque videbitur hora merendae:
Rurſus paſce greges et opacos deſere lucos.
Nec prius aeſtivo pecus includatur ovili,
Quam levibus nidis ſomnos captare volucris
Cogitet, ac tremuli dent mulctra coagula lactis.
Succida iam tereti conſtringere vellera iunco,
Quum iam tempus erit maternas demere lanas,
Hircorumque iubas et olentes caedere barbas:
Ante tamen ſecerne pecus, gregibusque notatis
Conſimiles include comis, ne longa minutis,
Mollia ne duris coëant, ne candida fuscis.
Sed tibi quum vacuas poſito velamine coſtas
Denudabit ovis, circumſpice, ne ſit acuta
Forfice laeſa cutis, tacitum ne puſtula virus

Texe-

Texerit occulto ſub vulnere: quae niſi ferro
Rumpitur, ah! miſerum fragili rubigine corpus
Corrodet ſanies, et putrida contrahet oſſa.
Providus — haec moneo — viventia ſulphura tecum,
Et ſcillae caput, atque intacta bitumina porta,
Ulceribus laturus opem; nec Brutia deſit
Dura tibi; et liquido ſimul unguine terga, memento,
Si ſint raſa, linas. Vivi quoque pondera melle
Argenti coquito, lentumque bitumen aheno,
Impreſſurus ovi tua nomina. Nam tibi lites
Auferet ingentes lectus poſſeſſor in armo.
Tunc etiam, dum ſiccus ager, dum fervida tellus,
Dum rimoſa palus et multo torrida limo
Aeſtuat, et fragiles nimius ſol pulverat herbas,
Lurida conveniet ſuccendere galbana ſeptis,
Et tua cervino luſtrare mapalia fumo.
Obfuit iſte malis odor anguibus; ipſe videbis
Serpentum cecidiſſe minas; non ſtringere dentes
Ulla poteſt uncos, ſed inani debilis ore
Marcet, et obtuſo iacet exarmata veneno.
Tunc age, vicinae, circumſpice, tempora brumae
Qua ratione geras. Aperit quum vinea ſepes,

Et portat lectas ſecurus vinitor uvas,
Incipe falce nemus vivasque recidere frondes.
Tunc opus eſt teneras ſummatim ſtringere virgas,
Tunc debes ſervare comas, dum permanet humor,
Dum viret, et tremulas non excutit Africus umbras.
Has tibi conveniet tepidis foenilibus olim
Promere, cum pecudes extremus clauſerit annus.
Sic tibi nitendum eſt: labor hoc in tempore noſter
Gnavaque ſedulitas venit et paſtoria virtus.
Nec pigeat ramos ſiccis miſcere recentes,
Et ſuccos adhibere novos, ne torrida nimbis
Inſtet hiems, nimioque gelu nivibusque coactis
Incurvare velis nemus, et conſtringere frondes.
Tu tamen aut laeves hederas aut molle ſalictum
Valle premes gelida: ſitis eſt penſanda tuorum,
Canthe, gregum viridante cibo: nihil aridus illis,
Ingenti poſitus quamvis ſtrue, proſit acervus,
Virgea ſi deſint liquido turgentia ſucco,
Et quibus eſt aliquid plenae vitale medullae.

Praecipue gelidum ſtipulis et fronde caduca
Sterne ſolum, ne ſorte rigor penetrabile corpus
Urat, et interno vaſtet pecuaria morbo.
Plura quidem monuiſſe velim: nam plura ſuperſunt.
Sed iam ſera dies cadit, et iam, ſole fugato
Frigidus aeſtivas impellit Noctifer horas."

ECLOGA VI.

Summarium.

Aſtilus et Lycidas, paſtores, inter ſe rixantur, occaſione petita a iudicio quod Aſtilus de certamine duorum paſtorum tulerat, Lycidas autem improbabat; et cum Mnaſyllo hortante et arbitro ipſi, pignoribus poſitis, inter ſe certare carminibus velint, noua iurgia et conuicia audiuntur, ita, ut lis non dirimatur. Infeliciſſima imitatio Idyll. Theocr. V. et Virg. Ecl. III.

Aſtilus, Lycidas, Mnaſyllus.

Aſt. Serus ades, Lycida: modo Nyctilus et puer Alcon
Certavere ſub his alterno carmine ramis,
Iudice me, ſed non ſine pignore. Nyctilus haedos
Iuncta matre dedit: catulum dedit ille, leaenae
Iuravitque genus: ſed ſuſtulit omnia victor.
Lyc. Nyctilon ut cantu rudis exſuperaverit Alcon,

Aſtile, credibile eſt? ut vincat acanthida cornix?
Vocalem ſuperet ſic dirus aëdona bubo.
A. Ne potiar Petale, qua nunc ego maceror una,
Si magis aut docili calamorum Nyctilus arte,
Aut cantu magis eſt, quam vultu, proximus illi.
L. Iam nunc decipior, te iudice: pallidus alter
Venit, et hirſuta ſpinoſior hyſtrice barba;
Candidus alter erat, laevique decentior ovo,
Et ridens oculis crinemque ſimillimus auro,
Qui poſſet dici, ſi non cantaret, Apollo.
A. O Lycida, ſi quis tibi carminis uſus adeſſet,
Tu quoque laudatum poſſes Alcona probare.
L. Vis igitur, quoniam nec nobis, improbe, par es,
Ipſe tuos iudex calamos committere noſtris?
Vis conferre manus? veniat licet arbiter Alcon.
A. Vincere tu quemquam? vel te certamine quisquam
Dignetur, qui vix ſtillantes, aride, voces
Rumpis, et expellis male ſingultantia verba?
L. Fingas plura licet: nec enim potes, improbe, vera

Exprobrare mihi, ſicut tibi multa Lycotas. —
Sed quid opus vana conſumere tempora lite?
Ecce!, venit Mnaſyllus: erit — niſi forte recuſas —
Arbiter. Inſta nunc non credulus, improbe, verbis.
A. Malueram — fateor — vel praedam nactus abire,
Quam tibi certanti partem committere vocis:
Nec tamen hoc impune feres. En! adſpicis illum,
Candida qui medius cubat inter lilia, cervum?
Quamvis hunc Petale mea diligat, accipe victor.
Scit frenos, ſcit ferre iugum, ſequiturque vocantem
Credulus, et menſae non improba porrigit ora.
Adſpicis, ut fruticat late caput? utque ſub ipſis
Cornibus et tereti lucent redimicula collo?
Adſpicis, ut niveo frons irretita capiſtro
Lucet, et, a dorſo quae totam circuit alvum,
Alternat vitreas lateralis cingula bullas?
Cornua ſubtiles ramoſaque tempora molles
Implicuere roſae, rutiloque monilia torque
Extrema cervice natant: ubi pendulus apri
Dens ſedet, et nivea diſtinguit pectora luna.

Hunc ego, qualemcunque vides in valle, paciſcor
Pendere, dum ſciat hic ſe non ſine pignore vinci.
L. Terreri, Mnaſylle, ſuo me munere credit:
Adſpice, quam timeam! Genus eſt, ut ſcitis, equarum
Non iugale mihi; quarum de ſanguine ponam
Velocem Petaſon, qui gramina, matre relicta,
Nunc primum teneris libavit dentibus. Illi
[Pes levis, adductum latus, excelſiſſima cervix,]
Terga ſedent, micat acre caput, ſine pondere cervix,
Et tornata brevi ſubſtringitur ungula cornu,
Ungula, quae viridi ſic exſultavit in arvo,
Tangeret ut fragiles, ſed non curvaret, ariſtas:
Hunc dare, ſi vincar, ſilveſtria numina iuro.
Mn. Et vacat, et veſtros cantus audire iuvabit.
Iudice me ſane contendite, ſi libet: iſtic
Protinus ecce! torum fecere ſub ilice Muſae.
A. Sed, ne vicini nobis ſonus obſtrepat amnis,
Gramina linquamus, ripamque volubilis undae.
Namque ſub exeſo raucum mihi pumice lymphae
Reſpondent, et obeſt arguti glarea rivi.

L. Si placet, antra magis vicinaque saxa petamus,
Saxa, quibus viridis stillanti vellere muscus
Dependet, scopulisque cavum sinuantibus arcum
Imminet, exesa veluti testudine concha.
A. Venimus, et tacito sonitum tutabimur antro.
Seu residere libet, dabit ecce! sedilia tophus:
Ponere seu cubitum, melior viret herba tapetis.
Mn. Nunc mihi seposita reddantur carmina lite;
Nam vicibus teneros malim cantetis amores:
Astile, tu Petalen, Lycida, tu Phyllida lauda.
L. Tu modo nos illis iam nunc, Mnasylle, precamur,
Auribus excipias, quibus hunc et Acanthida nuper
Diceris in silva iudex audisse Thalea.
A. Non equidem possum, cum provocet iste, tacere.
Rumpor enim merito: nihil hic, nisi iurgia, quaerit.
Audiat, aut dicat, quoniam cupit; hoc mihi certe
Dulce satis fuerit, Lycidan spectare trementem,

Dum te ſtante palam ſua crimina pallidus audit.
L. Me, puto, vicinus Stimicon, me proximus Aegon,
Hos inter frutices tacite riſere volentem
Oscula cum tenero ſimulare virilia Mopſo.
A. Fortior o utinam non nunc Mnaſyllus adeſſet!
Eſſicerem, ne te quisquam tibi turpior eſſet.
Mn. Quid furitis, quae vos inſania tendere iuſſit?
Sic vicibus certare placet? — Sed non ego vobis
Arbiter: hoc alius poſſit diſcernere iudex.
Et venit, ecce! Mycon, venit et vicinus Iollas:
Litibus hi veſtris poterunt imponere finem.

ECLOGA VII.

Summarium.

Corydon pastor, ex urbe in agrum reversus, Lycotae sodali et causam diuturnae absentiae, et urbis quae vidit miracula, inprimis venationem a Caesare in amphitheatro editam, copiose exponit. Egregie ornatum, etiam Caesaris laudibus, sed a pastoritia simplicitate abhorrens, carmen.

Lycotas, Corydon.

L. Lentus ab urbe venis, Corydon; vigesima certe
Nox fuit, ut nostrae cupiunt te cernere silvae,
Et tua moerentes exspectant iubila tauri.
C. O piger et duro iam durior axe, Lycota,
Qui veteres fagos, nova quam spectacula, mavis
Cernere, quae patula iuvenis deus edit arena.
L. Mirabar, quae tanta foret tibi causa morandi;
Cur tua cessaret taciturnis fistula silvis,

Et ſolus Stimicon caneret pallente corymbo;
Quem ſine te moeſti tenero donavimus haedo.
Nam, dum lentus abes, luſtravit ovilia Thyrſis,
Iuſſit et arguta iuvenes certare cicuta.
C. Sit licet invictus Stimicon, et praemia dives
Auferat, accepto nec ſolum gaudeat haedo,
Verum tota ferat, quae luſtrat ovilia Thyrſis:
Non tamen aequabit mea gaudia; nec mihi, ſi quis
Omnia Lucanae donet pecuaria ſilvae,
Grata magis fuerint, quam quae ſpectamus in urbe.
L. Dic, age, dic, Corydon, nec noſtras invidus aures
Deſpice: non aliter certe mihi dulce loquere,
Quam certare ſoles, quoties ad ſacra vocatur
Aut fecunda Pales aut paſtoralis Apollo.
C. Vidimus in coelum trabibus ſpectacula textis
Surgere, Tarpeium prope deſpectantia culmen,
Immenſosque gradus, et clivos lene iacentes.
Venimus ad ſedes, ubi pulla ſordida veſte
Inter femineas ſpectabat turba cathedras.
Nam quaecumque patent ſub aperto libera coelo,
Aut eques aut nivei loca denſavere tribuni.

Qualiter haec patulum contendit vallis in orbem,
Et ſinuata latus, reſupinis undique ſilvis,
Inter continuos curvatur concava montes:
Sic tibi planitiem curvae ſinus ambit arenae,
Et geminis medium ſe molibus alligat ovum.
Quid tibi nunc referam, quae vix ſuffecimus ipſi
Per partes ſpectare ſuas? ſic undique fulgor
Percuſſit. Stabam defixus, et ore patenti,
Cunctaque mirabar, necdum bene ſingula noram.
Tum mihi, tum ſenior, lateri qui forte ſiniſtro
Iunctus erat, „Quid te ſtupefactum, ruſtice, dixit,
„Ad tantas miraris opes? qui, neſcius auri,
„Sordida tecta, caſas, et ſola mapalia noſti.
„En! ego tam tremulus, tam vertice canus, et iſta
„Factus in urbe ſenex, ſtupeo tamen omnia: certe
„Vilia ſunt nobis, quaecumque prioribus annis
„Vidimus, et ſordet, quidquid ſpectavimus olim.“
Balteus en! gemmis, en! illita porticus auro,

Certatim radiant; nec non, ubi finis arenae
Proxima marmoreo peragit ſpectacula muro:
Sternitur adiunctis ebur admirabile truncis,
Et coit in rotulum, tereti qui lubricus axe
Impoſitos ſubita vertigine falleret ungues,
Excuteretque feras. Auro quoque torta refulgent
Retia, quae totis in arenam dentibus exſtant,
Dentibus aequatis; et erat — mihi crede, Lycota,
Si qua fides — noſtro dens longior omnis aratro.
Ordine quid referam? vidi genus omne ferarum,
Hic niveos lepores, et non ſine cornibus apros,
Mantichoram, ſilvis etiam quibus editur, Alcen
Vidimus, et tauros, quibus aut cervice levata
Deformis ſcapulis torus eminet, aut quibus hirtae
Iactantur per colla iubae, quibus aspera mento
Barba iacet, tremulisque rigent palearia ſetis.
Nec ſolum nobis ſilveſtria cernere monſtra
Contigit: aequoreos ego cum certantibus urſis
Spectavi vitulos, et equorum nomine dignum,

Sed deforme pecus, quod in illo naſcitur amni,
Qui ſata riparum venientibus irrigat undis.
Ah! trepidi quoties nos deſcendentis arenae
Vidimus in partes, ruptaque voragine terrae
Emerſiſſe feras; et eisdem ſaepe latebris
Aurea cum croceo creverunt arbuta libro.
L. O felix Corydon, quem non tremebunda ſenectus
Impedit! o felix, quod in haec tibi ſaecula primos,
Indulgente deo, demittere contigit annos!
Nunc tibi ſi propius venerandum cernere numen
Sors dedit, et praeſens vultumque habitumque notaſti,
Dic, age, dic, Corydon, quae ſit modo forma deorum.
C. O utinam nobis non ruſtica veſtis ineſſet!
Vidiſſem propius mea numina: ſed mihi ſordes,
Pullaque paupertas, et adunco fibula morſu
Obſuerunt; utcumque tamen conſpeximus ipſum
Longius, ac, niſi me decepit viſus, in uno
Et Martis vultus et Apollinis eſſe putavi.

ECLOGA VIII.

(a l. Nemeſiani I.)

Summarium.

Timetas a Tityro, qui ipſe ob ſenectutem noluerat verſus pangere, invitatus canit laudes Meliboei defuncti, imaginibus e vita paſtoritia, ſive potius e bucolicis antiquis poetis, ut Virg. Ecl. V. ductis ornatas. Ex aetate Meliboei et Tityri colligit Wernsdorf. eſſe eclogam extremis Diocletiani annis ſcriptam, et in hac tribusque ſequentibus etiam caſtigatiorem orationem animadvertiſſe ſibi viſus eſt.

Timetas, Tityrus.

Tim. Dum fiſcella tibi, fluviali, Tityre, iunco
Texitur, et raucis reſonant tua rura cicadis,
Incipe, ſi quod habes gracili ſub arundine carmen
Compoſitum. Nam te calamos inflare labello
Pan docuit, verſuque bonus tibi favit Apollo.
Incipe, dum ſalices haedi, dum gramina vaccae

Detondent, viridique greges permittere campo
Et ros et primi ſuadet clementia ſolis.
Tim. Hos annos canamque meam, mihi care, ſenectam
Tu iuvenis carusque deis in carmina cogis?
Viximus, et calamis verſus cantavimus olim,
Dum ſecura hilares aetas ludebat amores.
Nunc album caput, et veneres tepuere ſub annis:
Iam mea ruricolae dependet fiſtula Fauno.
Te nunc rura ſonant: nuper nam carmine victor
Riſiſti calamos et disſona flamina Mopſi,
Iudice me. Mecum ſenior Meliboeus utrumque
Audierat, laudesque tuas ſublime ferebat;
Quem nunc, emeritae permenſum tempora vitae,
Secreti pars orbis habet, mundusque piorum.
Quare age, ſi qua tibi Meliboei gratia vivit,
Dicat honoratos praedulcis tibia manes.
Tim. Et parere decet iuſſis, et grata iubentur.
Namque fuit dignus ſenior, quem carmine Phoebus,

Pan

Pan calamis, fidibusque Linus, modulatibus Orpheus,
Concinerent, atque acta viri laudesque ſonarent.
Sed quia tu noſtrae Muſam depoſcis avenae,
Accipe, quae ſuper haec ceraſus, quam vides ad amnem,
Continet, inciſo ſervans mea carmina libro.
Tit. Dic, age; ſed nobis ne vento garrula pinus
Obſtrepat, has ulmos potius fagosve petamus. —
Tim. Hic cantare libet: virides nam ſubiicit herbas
Mollis ager, lateque tacet nemus omne; quieti,
Adſpice, ut, ecce! procul decerpant gramina tauri.
Omniparens aether, et, rerum cauſa, liquores,
Corporis et genetrix, tellus, vitalis et aër,
Accipite hos calamos, atque haec noſtro Meliboeo
Mittite, ſi ſentire datur poſt fata quietis.
Nam ſi ſublimes animae coeleſtia templa
Sidereasque colunt ſedes, mundoque fruuntur:

Tu noſtros adverte modos, quos ipſe benigno
Pectore foviſti, quos tu, Meliboee, probaſti.
Longa tibi, cunctisque diu ſpectata ſenectus,
Felicesque anni, noſtrique noviſſimus aevi
Circulus, innocuae clauſerunt tempora vitae.
Nec minus hinc nobis gemitus lacrimaeque fuere,
Quam ſi florentes mors invida pelleret annos.
Nec tenuit tales communis cauſa querelas:
Heu! Meliboee, iaces letali frigore ſegnis
Lege hominum, coelo dignus, canente ſenecta,
Concilioque Deûm. Plenum tibi ponderis aequi
Pectus erat. Tu ruricolûm discernere lites
Adſueras, varias patiens mulcendo querelas.
Sub te ruris amor, ſub te reverentia iuſti
Floruit, ambiguos ſignavit terminus agros.
Blanda tibi vultu gravitas, et mite ſevera
Fronte ſupercilium, ſed pectus mitius ore.
Tu calamos aptare labris, et iungere cera
Hortatus duras docuiſti fallere curas.
Nec ſegnem nobis paſſus marcere iuventam,
Saepe dabas meritae non vilia praemia Muſae.
Saepe etiam ſenior, ne nos cantare pigeret,

Laetus Phoebea dixiſti carmen avena.
Felix o Meliboee, vale! tibi frondis odorae
Munera dat, lauros carpens, ruralis Apollo:
Dant Fauni, quod quisque valet, de vite racemos,
De campo culmos, omnique ex arbore fruges.
Dat grandaeva Pales ſpumantia cymbia lacte,
Mella ferunt Nymphae, pictas dat Flora coronas.
Manibus hic ſupremus honos. Dant carmina Muſae;
Carmina dant Muſae, nos te modulamur avena,
Silveſtris nunc te platanus, Meliboee, ſuſurrat,
Te pinus; reboat te, quidquid carminis Echo
Reſpondet ſilvae; te noſtra armenta loquuntur.
Namque prius ſiccis phocae pascentur in arvis
Hirſutusque freto vivet leo, dulcia mella
Sudabunt taxi, confuſis legibus anni
Meſſem triſtis hiems, aeſtas tractabit olivas,
Ante dabit flores autumnus, ver dabit uvas,
Quam taceat, Meliboee, tuas mea fiſtula laudes.
Tit. Perge, puer, coeptumque tibi ne deſere carmen.
Nam ſic dulce ſonas, ut te placatus Apollo

Provehat, et felix dominam perducat ad urbem.
Namque huc e ſilvis praeſens tibi fama benignum
Stravit iter, rumpens livoris nubila plena.
Sed iam ſol demittit equos de culmine mundi,
Flumineos ſuadens gregibus praebere liquores.

ECLOGA IX.

(al. Nemeſiani II.)

Summarium.

Idas et Alcon, Siculi paſtores, Donaces, cuius furtivo amplexu iam fruiti erant, nunc a parentibus incluſae, deſiderium cantu et querelis, quas verſibus effundunt, leuire ſtudent. Plura ex Ecl. III. repetita ſunt, non ſatis ſemper aptis locis, nonnulla etiam ex II., et dubitari poteſt, an Calpurnium habeat auctorem, neque imitatoris ingenio debeatur, non admodum caſto.

Idas, Alcon.

Formoſam Donacen puer Idas et puer Alcon
Ardebant, rudibusque annis incenſus uterque
In Donaces Venerem furiata mente ruebant.
Hanc, cum vicini flores in vallibus horti
Carperet, et molli gremium compleret acantho,
Invaſere ſimul, venerisque immitis uterque
Tum primum dulci carpebant gaudia furto.

Hinc amor, et pueris iam non puerilia vota,
Quis anni ter quinque hiemes, et cura iuventae.
Sed poſtquam Donacen duri clauſere parentes,
Quod non tam tenui filo de voce ſonaret,
Sollicitusque foret pinguis ſonus, improba cervix,
Suffuſusque rubor crebro, venaeque tumentes:
Tum vero ardentes flammati pectoris aeſtus
Carminibus dulcique parant relevare querela,
Ambo aevo cantuque pares, nec diſpare forma,
Ambo genis laeves, nec intonſi crinibus ambo;
Atque ſub hac platano moeſti ſolatia caſus
Alternant, Idas calamis et verſibus Alcon.

I. „Quae colitis ſilvas Dryades, quaeque antra Napeae,
Et quae marmoreo pede, Naiades, uda ſecantes
Littora purpureos alitis per gramina flores,
Dicite, quo prato Donacen, qua forte ſub umbra
Inveniam, roſeis ſtringentem lilia palmis?
Nam mihi iam trini perierunt ordine ſoles,
Ex quo conſueto Donacen exſpecto ſub antro.
Interea, tamquam noſtri ſolamen amoris
Hoc foret, aut poſſet rabidos medicare furores,

Nulla meae trinis tetigerunt gramina vaccae
Luciferis, nulloque biberunt amne liquores:
Siccaque foetarum lambentes ubera matrum
Stant vituli, et teneris mugitibus aëra complent.
Ipſe ego nec molli iunco, nec vimine lento,
Perfeci calathos cogendi lactis in uſus.
Quid tibi, quae noſti, referam? ſcis, mille iuvencas
Eſſe mihi; noſti numquam mea mulctra vacare.
Idas ille ego ſum, Donace, cui ſaepe dediſti
Oscula, nec medios dubitaſti rumpere cantus,
Atque inter calamos errantia labra petiſti.
Heu, heu! nulla meae te tangit cura ſalutis?
Pallidior buxo violaeque ſimillimus erro.
Omnes ecce! cibos, et noſtri pocula Bacchi
Horreo; nec placido memini concedere ſomno.
Tè ſine — vae miſero! — mihi lilia nigra videntur,
Pallentesque roſae, nec dulce rubens hyacinthus;
Nullos nec myrtus, nec laurus ſpirat odores.
At tu ſi venias, et candida lilia fient,
Purpureaeque roſae, et dulce rubens hyacinthus;

Tum mihi cum myrto laurus ſpirabit odores.
Nam dum Pallas amet turgentes ſanguine baccas,
Dum Bacchus vites, deus et ſata poma Priapus,
Paſcua laeta Pales, Idas te diliget unam."
Haec Idas calamis. Tu, quae reſponderit Alcon
Verſu, Phoebe, refer; ſunt aurea carmina Phoebo.
A. „O montana Pales, o paſtoralis Apollo,
Et nemorum Sylvane potens, et noſtra Dione,
Quae iuga celſa tenes Erycis, cui cura iugales
Concubitus hominum totis connectere ſaeclis,
Quid merui? cur me Donace formoſa reliquit?
Munera namque dedi, noſter quae non dedit Idas:
Vocalem, longos quae ducit, aëdona, cantus;
Quae, licet interdum contexto vimine clauſa,
Quum parvae patuere fores, ceu libera, ferri
Norit et agreſtes inter volitare volucres:
Scit rurſus remeare domum tectumque ſubire,
Viminis, et caveam totis praeponere ſilvis.
Praeterea tenerum leporem, geminasque palumbes

Nuper, quae potui, ſilvarum praemia, miſi.
Et poſt haec, Donace, noſtros contemnis amores?
Forſitan indignum ducis, quod ruſticus Alcon
Te cupiam, qui mane boves in paſcua ducam. —
Di pecorum pavere greges, formoſus Apollo,
Pan doctus, Fauni vates, et pulcher Adonis.
Quin etiam fontis ſpeculo me mane notavi,
Nondum purpureos Phoebus cum tolleret ortus,
Nec tremulum liquidis ſplenderet lumen in undis.
Quod vidi, nulla tegimur lanugine malas;
Paſcimus et crinem; noſtro formoſior Ida
Dicor, et hoc ipſum mihi tu narrare ſolebas,
Purpureas laudando genas, et lactea colla,
Atque hilares oculos et formam puberis aevi.
Nec ſumus indocti calamis: cantamus avena,
Qua divi cecinere prius, qua dulce locutus
Tityrus e ſilvis dominam pervenit ad urbem.
Nos quoque, te propter, Donace, cantabimur urbi.

Si modo coniferas inter viburna cupreſſos
Atque inter pinos corylum frondescere fas eſt.“
  Sic pueri Donacen toto ſub ſole canebant,
Frigidus e ſilvis donec deſcendere ſuaſit
Hesperus, et ſtabulis paſtos inducere tauros.

ECLOGA X.

(al. Nemeſiani III.)

Summarium.

Pan, cui dormienti tres pueri fiſtulam abſtulerant, carmen tentaturi, expergefactus et facile iis indulgens, ipſe carmine origines, laudes et dona Bacchi celebrat. Expreſſit poëta Virg. Eclogam VI., cui noſtram adeo praetulit Fontenellius.

Pan.

Nyctilos atque Mycon nec non et pulcher Amyntas
Torrentem patula vitabant ilice ſolem;
Quum Pan venatu feſſus recubare ſub ulmo
Coeperat, et ſomno laſſatas ſumere vires:
Quem ſuper ex tereti pendebat fiſtula ramo.
Hanc pueri — tamquam praedam pro carmine poſſent
Sumere, fasque eſſet calamos tractare deorum —
Invadunt furto: ſed nec reſonare canorem

Fistula, quem suêrat, nec vult contexere carmen;
Sed pro carminibus male dissona sibila reddit.
Tum Pan excussus sonitu stridentis avenae,
Iamque videns, „Pueri, si carmina poscitis, inquit,
„Ipse canam, nulli fas est inflare cicutas,
„Quas ego Maenaliis cera coniungo sub antris.
„Iamque ortus, Lenaee, tuos et semina vitis
„Ordine detexam: debemus carmina Baccho.“
Haec fatus coepit calamis sic montivagus Pan:
„Te cano, qui gravidis hederata fronte corymbis
Vitea serta plicas, quique udo palmite tigres
Ducis odorato perfusus colla capillo,
Vera Iovis proles; nam tunc post sidera coeli
Sola Iovem Semele vidit Iovis ora professum.
Hunc pater omnipotens, futuri providus aevi
Pertulit, et iusto produxit tempore partus.
Vos etiam Nysae viridi nutristis in antro
Hunc, Nymphae, Faunique senes, Satyrique procaces.
Quin et Silenus parvum veneratus alumnum
Aut gremio fovet, aut resupinus sustinet ulnis
Et vocat ad risum digito, motuque quietem

Adlicit, aut tremulis quaſſat crepitacula palmis.
Cui deus adridens horrentes pectore ſetas
Vellicat, aut digitis aures adſtringit acutas,
Applauditve manu mutilum caput, aut breve mentum,
Et ſimas tenero collidit pollice nares.
Interea pueri floreſcit pube iuventa,
Flavaque maturo tumuerunt tempora cornu.
Tum primum laetas oſtendit pampinus uvas;
Mirantur Satyri frondes et poma Lyaei.
Tum deus, „o Satyri, maturos carpite fructus
Dixit, et ignotos, pueri, calcate racemos.“
Vix haec ediderat, decerpunt vitibus uvas,
Et portant calathis, celerique illidere planta
Concava ſaxa ſuper properant: vindemia fervet
Collibus in ſummis, crebro pede rumpitur uva,
Nudaque purpureo ſparguntur pectora muſto.
Tum Satyri, lasciva cohors, ſibi pocula quisque
Obvia corripiunt; quod fors dedit, hoc capit uſus.
Cantharon hic retinet, cornu bibit alter adunco:
Concavat ille manus, palmasque in pocula vertit:

Pronus at ille lacu bibit, et crepitantibus haurit
Musta labris: alius vocalia cymbala mergit:
Atque alius latices pressis resupinus ab uvis
Excipit; at potis saliens liquor ore resultat,
Spumeus inque humeros et pectora diffluit humor.
Omnia ludus habet: cantusque chorosque licentes
Et Venerem iam vina movent; raptantur amantes
Concubitu Satyri fugientes iungere Nymphas;
Iam iamque elapsas hic crine, hic veste retentat.
Tum primum roseo Silenus cymbia musto
Plena senex avidus non aequis viribus hausit.
Ex illo venas inflatus nectare dulci
Hesternoque gravis semper ridetur Iaccho.
Quin etiam deus ille, deus Iove prosatus ipso,
Et plantis uvas premit, et de vitibus hastas
Ingerit, et lynci praebet cratera bibenti."

Haec Pan Maenalia pueros in valle docebat,
Sparsas donec oves campo conducere in unum
Nox iubet, uberibus madens siccare fluorem
Lactis, et in niveas adstrictum cogere glebas.

ECLOGA XI.

(al. Nemeſiani IV.)

Summarium.

Lycidas et Mopſus, ille Iollam puerum, hic Meroën puellam, perdite amantes, alternis canunt amores, querelasque exprimunt verſibus elegantibus ita, ut praeſtantiſſima omnium Calpurnii Ecll. haec videatur. Oeconomiam Pharmaceutriae Theocr. et Virg., ſententias Virg. Ecl. II. noſter ſecutus eſt. Confer. etiam Theocr. XI. XXIII.

Lycidas, Mopſus.

Populea Lycidas, nec non et Mopſus in umbra,
Paſtores, calamis ac verſu doctus uterque,
Nec triviale ſonans, proprios cantabat amores.
Nam Mopſo Meroë, Lycidae crinitus Iollas
Ignis erat; parilisque furor de diſpare ſexu
Cogebat trepidos totis diſcurrere ſilvis.
Hos puer ac Meroë multum luſere furentes,
Dum modo condictas vitant in vallibus ulmos,

Nunc fagos placitas fugiunt, promiſſaque fallunt
Antra, nec eſt animus ſolitos adludere fontes.
Tum tandem feſſi, quos luſus adederat ignis,
Sic ſua deſertis nudarunt vulnera ſilvis,
Inque vicem dulces cantu dixere querelas.
M. Immitis Meroë, rapidisque fugacior Euris,
Cur noſtros calamos; cur paſtoralia vitas
Carmina? quemve fugis? quae me tibi gloria victo?
Quid vultu mentem premis, ac ſpem fronte ſerenans
Tandem dura negas? — poſſum non velle negantem.
„Cantet, amat quod quisque; levant et carmina curas.“
L. Reſpice me tandem, puer o crudelis, Iolla:
Non hoc ſemper eris. Perdunt et gramina flores,
Perdit ſpina roſas, nec ſemper lilia candent,
Nec longum tenet uva comas, nec populus umbras.
Donum forma breve eſt, nec ſe tibi commodat annis:

„Can-

„Cantet, amat quod quisque; levant et carmina curas.“
M. Cerva marem ſequitur, taurum formoſa iuvenca,
Et Venerem ſenſere lupae, ſenſere leaenae,
Et genus aërium, volucres, et ſquamea turba,
Et montes ſilvaeque: ſuos habet arbor amores.
Tu tamen una fugis; miſerum tu perdis amantem.
„Cantet, amat quod quisque; levant et carmina curas.“
L. Omnia tempus alit, tempus rapit: uſus in arcto eſt.
Ver erat, et vitulos vidi ſub matribus iſtos,
Qui nunc pro nivea coïere in cornua vacca.
Et tibi iam tumidae nares, iam fortia colla,
Iam tibi bis denis numerantur meſſibus anni.
„Cantet, amat quod quisque; levant et carmina curas.“
M. Huc, Meroë formoſa, veni; vocat aeſtus in umbram:
Iam pecudes ſubiere nemus; iam nulla canoro
Gutture cantat avis, torto non ſquamea tractu
Signat humum ſerpens: ſolus cano; me ſonat omnis

Silva, nec aeſtivis cantu concedo cicadis.
„Cantet, amat quod quisque; levant et carmina curas.“
L. Tu quoque, ſaeve puer, niveum ne perde colorem
Sole ſub hoc; ſolet hic lucentes urere malas.
Hic, age, pampinea mecum requieſce ſub umbra.
Hic tibi lene fluens fons murmurat; hic et ab ulmis
Purpureae foetis dependent vitibus uvae.
„Cantet, amat quod quisque; levant et carmina curas.“
M. Qui tulerit Meroës faſtidia longa ſuperbae,
Sithonias feret ille nives Libycosque calores,
Nerinas potabit aquas, taxique nocentis
Non metuet ſuccos, Sardoaque gramina vincet,
Et ſua Marmaricos coget iuga ferre leones.
„Cantet, amat quod quisque; levant et carmina curas.“
L. Quisquis amat pueros, ferro praecordia duret,
Nil properet, discatque diu patienter amare,
Prudentesque animos teneris non ſpernat in annis,

Perferat et faſtus. Sic olim gaudia ſumet,
Si modo ſollicitos aliquis deus audit amantes.
„Cantet, amat quod quisque; levant et carmina curas.“
M. Quid prodeſt, quod me pagani mater Amyntae
Ter vittis, ter fronde ſacra, ter ture vaporo
Luſtravit, cineresque averſa effudit in amnem,
Incendens vivo crepitantes ſulphure lauros,
Cum ſic in Meroën totis miſer ignibus arſi?
„Cantet, amat quod quisque; levant et carmina curas.“
L. Haec eadem nobis, quae verſicoloria fila,
Et mille ignotas, Mycale, circumtulit herbas,
Cantavit, quod luna timet, quo rumpitur anguis,
Quo currunt ſcopuli, migrant ſata, vellitur arbos.
Plus tamen, ecce! meus, plus eſt formoſus Iollas.
„Cantet, amat quod quisque; levant et carmina curas.“

ADNOTATIONES.

Ecloga I.

Inscribitur vulgo *Delos*, quod Wernsdorf. ad Apollinem Delium, oraculorum auctorem, refert. Coniecerunt alii: *Deus*. Inscribenda erat *Faunus*. Sed illi tituli omnes non a poeta sunt profecti. Expressa est Virg. Ecl. IV.

V. 1. *declinis* Heins. quo non est opus.

5. Non male Dorv. a. *Molliter hirsuta*. — Nonn. libri: *genesta*.

6. Quidam *ulmis*. al. *umbrae*.

9. Plures libri *gracilis*, Augustei aevi scriptura, nisi male ad *silvam* retulerunt. Mox aliquot codd. *denset*, de qua forma *densere*, vidd. quos Burm. laudat.

11. Heins. malebat *Palantes*. Vulg. spumantes aquas recte exprimit.

16. Deest in Barth. Abrupta est oratio, et fortassis versus excidit, qui sequebatur.

17. *nova* e codd. scripsi pro *mea*, probante Burm. Augetur doni magnitudo. Mox *docili* aut *docilem* melius erat.

18. Non mutavimus colloquentium nomina, etsi in Dav. ed. factum. v. 20. s. et 22. ad unum pertinent. Unde et Rom. v. 20. praefixit *Cor.*

nomen, quod probo. V. 13. Kemph. nescio unde, *Natura*, adfert.

25. Barth. e vestigiis codd. coniecit: *percurrere certius Orsus*. At cito carmen cognoscere cupit.

29. *resultant* coni. Heins. ut IV, 5.

30. *Nec* mont. pro vulg. *Non* mont, cum codd. editum. Mox Heins. coniecit: *destringunt sibila versus*. Vulgatae sensus: non inter fatidicos versus leguntur interiectae rusticae voces.

32. Gudius *praelege* maluit.

35. Vulg. *fagis*. Correxit Ulitius. Intell. oracula laeta, quae canuntur, cum patefacta fata sunt. In *patefacere* similibusque a verb. fec. coniug. compositis syllaba secunda nunc corripitur, nunc producitur. v. Burm.

42. *Secura*. Burm. quia *securo* v. 38. praecessit, maluit *sincera* scribi. At illud accommodatius paci. *Triesemann*. Collect. Crit. coni. Aurea *Saturni* —

45. *causas* recepi, etsi Wernsdorf. vulg. *causam* defendit. Non dici puer (Numerianus) poterat unam causam aut orasse aut lusisse. Burm. coni. *curam*, quod de imperii cura accipiatur, παίζειν, βασιλείαν, Herodi. VII, 8. Libri multi: *qui lusit Iulis*.

46. *Vinctas* tuetur Virg. Aen. I. 299. Al. *iunctas* aut *victas*.

51. Deest in pluribus libris. Heins. coni. *nullosque sui*, vel *ducis*, vel *ducum*.

52. Si *subigentur* verum est, significat, subacta coercebuntur. Codd. *subdentur*. Ulit. coniecit *claudentur*.

53. *Quali* coni. Burm. Mox libri nonn. *profuso*.

57. Triplex locum premit difficultas, quod pax dicitur diffundere publica discordia; quod voc. *discordium* non auctoritate idonea nititur (v. Wernsdorf. Exc.), quod *grassantibus armis* et *tacito ferro* iunguntur. Fort. legendum:

quum (h. e. quando) lib. Marte prof.
Quum, dom. — — armis
Publica (i. e. civilia) diff. tacito (aut *tacite*)
Discordia bella.

Heins. et Barth. bis scribi *Quam* voluerunt, Heins. etiam *cessantibus arm.* Burm. — quam l. M. p. *Et* d. p. h. — Libri nonn. *diffugit.* Add. Wernsd. Exc. II.

59. *ensceis* Burm. ed. — *dementia* noto errore libri plures.

61. Libri quidam *laxabit.*

70. Non videtur e libb. nonnullis scribendum: *nec inane. vanos* coni. Burm.

74. V. D. in Bibl. german. XLIII, p. 254. coni. *gens ima iacentem*, notatus a Wernsdorfio filio praef. ad T. VI. P. II. Poet. Lat. p. XIV.

75. *Ereptumque* codd. nonnulli. *Euectumque* coniicit Heins. probante Kemph. Recte monet Wernsd., veteres partem australem depressam, borealem erectam, existimasse, coll. Virg. Ge. I, 240. ss. *Borean* scripsi pro vulg. quia et in aliis locis graeca terminatio talium vocabb. legitur. Ita et mox *cometen*, non *cometem* dedi.

76. *Seruit* libri scripti, unde facile poeticum *Feruit* restitui potuit. v. Burm. Al. *Fervet.*

78. Usitatius fuisset: *placida radiantem luce* — atque ita pauci libri. Alii: *placidam radianti* l.

79. *nutet* restituit W. — Burm. sine auctoritate

codd. *mittat*. Aliis placuit *nictet*, aut niteat. Libri: *nutat*, *mutat*, *mutet*.

8. Burm. *Non per utrumque p.* posito puncto post *lampas*. *Numquid* ex edd. pr. restituit *Wernsd.*

81. Maluit Heins. *Pergit* quod et in Dorv. cod. — Burmanni lectione in anteced. versu probata Nodell. Not. crit. p. 86. hic legi vult: Spargitur ardenti scintillans lumine l. sed si cum Wernsd. scribatur *Numquid utr. p.*, tum sanum esse hunc locum censet.

84. Expressit Ovid. Met. XV, 1. Sequentem imaginem W. probabiliter coniecit repetitam a statuis regum globum (orbem) sustinentibus; unde *translatus* in eum *orbis*, qui si firmiter sustinetur (*inconcussa*), non edit *fragorem* (non intonat eius fragor — *sonitu* non cum v. *translati*, sed cum v. *intonat* iungendum.)

87. s. Obscura sunt oraculi verba ex poetae consilio. Itaque lectio non mutanda. Sensum hunc, post Barth., invenit W.: nec prius Roma defunctos (imperatores) propter eximia merita censeat (referat inter) penates, (diis adscribat — de apotheosi —) quam ortus (successio) novi imperatoris declaret occasum (obitum) praecedentis, ita ut nullum intervallum sit (simplicius: novum imperium exceperit superius.) Pro *Censeat* placuit nonnullis *Sentiat*, quod et pauci scripti libri habent. Barth. et alii explicant de voto, ut quam diutissime vivant: non prius Roma deos suos tutelares defunctos sentiat, quam occasus ad ortum respexerit, h. e. numquam.

89. Vett. libri omnes *plenus*, perperam.

91. *foecundi* edd. nonn. huic certe loco non convenit.

93. *Discamus* Barth. e cod. At *dicere* est, canere. Angustae aures sunt Augusti, imperatoris, Cari. — *auris* libri nonn.

ECLOGA II.

Inscribitur vulgo Crocale, puellae nomine, quae argumentum certamini praebuit.

1. Nonn. edd. et codd. *Crotalen*, et sic etiam in seqq. Vulgatum tuetur Ovid. Met. III, 169.

3. *nec impar* e coniect. Modii editum. Nam libri, *sed impar*, contra sententiam. Martell. *neque impar.*

4. D. terras *vi*, et v.5. *sub umbras* Dorv. a,

8. Al. *vendicet*. Heins. coni. *venditet*. Idem mox *certamen erant.*

11. Ulit. coni. *quodcumque*. Vulgatum exquisitius. Mox libri inter *alitum* et *altum* fluctuant. Illud etsi metro adversans, post Gebh. et Kemph. praefert W. At noster non facile aërem sine epitheto dimisisset, et primae syllabae v. ales correptae ne apud seriores quidem poetas certum exemplum affertur. v. W. in Add. T. IV.

12. *lentas*. Friesemann. Collect. Crit. p. 175. maluit *laetas*, ut iam Tit.; *aut lentus*. Utroque nunc non est opus.

14. *Adfuerant* nonn. edd. metri, opinor, causa. — Haec inepta; at v. seq. ex Virg. Ecl. 8, 4.

17. *egere fil.* coni. Burm.

18. s. Verba *neglectaque — calcabant*, et *etiam* desunt in aliquot edd. et codd. Nescio quomodo ex Virg. Ecl. 8. defendat Tit. Omitti etiam plura poterant, quod Guidalottus vidit.

21. *annosa* addit Burm. (qui et coniecit: *an-*

nosa — umbra h. e. arbore). Annosa magis *ilici* v. 12. convenerit. Et *umbrosa* legunt plerique codd. et edd.

23. *habete* e Burm. et Wernsd. coniectura pro vulg. *habeto* dedi. Ita concinnior est oratio.

27. Alia codd. et edd. nonn. lectio: *discrevit digitus*. *Decernunt* legi iussit Gronov. obss. III, 13. atque ita nonn. dederunt, etiam Burm.

29. Heins. coni. *taenia*, Burm. maluit *pinu*, quia *taeda* non dici *frondens* potuit.

30. Vulg. *parvo hoc*. *hoc* deest in Dorv. a. et Heins. deleri recte iussit.

31. Heins. *crescat*. At a deo dicitur, quod iam certum est.

32. *Et mihi* Ulit. e nonn. libb. praetulit. — Vulg. *parienti gramine*, quod sensu idoneo destituitur. *parienti germine* coni. Burm. *pallenti* ex coniectura *Ant. de Rooy* spicil. crit. c. 17. dedi, coll. V, 9. Heins. *ridenti*, *varianti*, *vernanti*, *roranti*, adscripsit. — In fine v. *fundit* Titius legi maluit, probante Burm.

33. Sententia: matura poma sub meis arboribus copiose huc illuc cadunt. Non mirandum, in codd. haec mutata, et Criticis, ut Scaligero, improbata esse.

34. Codd. lectio est *fontes*. Edd. princ. singularem habent.

35. *mutare* edd. et codd. nonn. Doctius videri potest. Sed de mutatione tamen seqq. agunt. *nutrire* tuetur etiam Nodell. Not. crit. p. 86.

41. Nonn. edd. *genitalia*, quod pomis non convenit, sed arboribus. v. Burm.

45. Editum vulgo *praecoquibus*. Gellius N. A.

X, 11. ostendit, veteres non adhibuisse form. *praecoquis*, sed *praecox*, etsi *praecoquum* dixere. Cf. tamen Gesn. Thes. III, 996. Forcellini Lex. Lat. III, 495.

45. Ulit. scripsit: *gregibus portare novis*, *ut* — non male, quia *primo morsu* sequitur, etsi aliter statuit Burm. At vulgatum defendi potest, et tuentur, praeter Dorv. a., codd. et edd. omnes.

47. *vagas* ex Scalig. coniectura dedi pro vulg. *vagos*. Illud magis poëticum.

48. Vulg. *fulvis radicibus arida* t. *altera* (quod respondet sequ. *mutata*) e codd., *vulsis* (i. e. plantis quae evulsae ex alio solo sunt) e coniect. Burm. editum. Nam si radices iam fulvae (qui color est exarescentium) factae sunt, non feliciter transplantantur.

49. Nonn. *Pangitur*. At herba, non terra, pangitur.

50. Al. ut Burm. *fucos*. Invito me hic remansit *succos*. Itaque et post *Succida* et *succos* reliqui. Nam verior scriptura est *fucus*. v. Heyn. ad Virg. Ecl. III, 6.

54. *Dicam namque* n. Restitui hanc vet. lectionem, iubente etiam Wernsdorf. in Add. T. IV. p. 803. Nam vulg. *Decernamque* (h. e. consecrabo) primus e (coniect. ut videtur) dedit Pith. quem alii secuti sunt. Gronov. Obss. III, 13. maluit: *Secernamque* — Non offendere potest rustica simplicitas in repetitione v. *dicam*; et sententia est: nam dicam, hoc erit sacrum nemus, et sub hac arbore erit numen.

55. *Hac* coniecerunt Ulit. et Gronov. pro

vulg. Hoc. Recte. Nam vividius locus significatur. Heinf. coni. *hac eris.*

56. Al. legunt *in Crotale.* Mox Kemph. *quisquis* m. v. d.

57. Nonn. edd. *Huic similis*, ut intelligatur faginum simulacrum. At *faginus scyphus* intell. coll. Virg. Ecl. III, 36. V, 67. Tib. I, 10, 8. Gronov. *hic solus.*

61. Heinf. cum codd. nonn. *sed non et.* At vim habet repetitio verbi fubflantivi.

63. Huius versus loco in paucis edd. legitur hic:

Perfundens aras divorum sanguine largo

ab ingenio et arte nostri alienus. Ne illa quidem repetitio *agnus, agna*, in hac dicendi simplicitate displicet. Nonn. *Parilibus.*

65. Admodum libri scripti et editi variant: *fundere liba* (etiam, *vina*); *figere libas farrea liba* (quod certe huic loco non convenit. *fingere* et libris nonnullis nititur et est Ovidianum (Fast. III, 670.)

66. Perperam libri vett. *fagos.*

67. Libri nonnulli: *Nec fere.* Alii: *Nec sunt; Nec fero; Nec fert; Nec fors.* Scilicet ellipticum Infinitivi usum non animadverterunt.

68. Nonn. *palanteis*, non magis quam *vellera* in quibusdam, probandum.

71. *Venies* hic et 74. alii libri. In ultimo vocabulo variant libri: *annus: hortus; hornus (ortus* et *ornus* tantum scripturae varietas est). *Hornus*, quia adiect. est, Burm. aut *hornum*, aut potius *foetus* t. f. *hornus* legi vult. Wernsd. sup-

plet *caseus*, aut *proventus*. *mihi* seru. (in nonn. libr.) prorsus est incommodum.

73. *arenas* in aliquot libris ex vulgari proverbio repetitum, nec opus est coniect. Burm. *avenas*.

77. *Sumo* minus exquisite libri quidam. Mox Burm. coniecturis *nutantes*, aut, *sudantes*, l. *coacto* non est opus.

81. Lectio *renitenti*, etsi ineptam reddit imaginem (sicuum Chiarum) invenit tamen patronum, Titium.

84. f. Non displicet Barthio lectio unius vet. ed. — *num gravis annis Decipior miser? o! quot.* — *fallo*.

87. *fragili* ex edd. vett. Gronov. Obs. IV, 22. Vulgato favet locus Ovid. Am. I, 14.

88. Olim lectum: *conspicor esse*, iam dudum emendatum.

90. Heins. *Induimur*, ad exemplum IX, 77. Recte. Itaque vulg. *Induimus* mutavi.

92. Mira est lectio ed. Opor. *Carmina spernit amor, n. f. flectit amorem.* Vulg. significat: de amore canendum est, et facile diutius canere possim, sed fugit tempus. Libri nonn. *sistit amori*.

95. *Doryla* e Burm. emendatione, codd. etiam firmata, dedi pro vulg. *Dorida*, quod, si est Δωρίδος, metrum respuit.

97. Nonn. libri: *finierat*.

99. *Ite pares* coni. Burm. — *ab hoc* (i. e. ab hoc inde tempore). Ita cum codd. nonn. et Burm. edidi. Vulg. *ob hoc*, quod Wernsd. revocavit, locum haberet, si antea fuisset: *estis pares*.

Ecloga III.

Inscribitur *Exoratio.* Non Virgilium modo, sed etiam Theocritum (Id. III. XIV. XXIII.) noster expressit.

Iollas alterum nomen in codd. et edd. aliquot scribitur, non *Iolas.* Nam est Ιολλας, non, Ιολας, opinor. Itaque sic etiam v. 24. 92. et in aliis Eclogis scripsi. Atque ita quoque in Virg. Ecl. II, 57.

1. Nonn. — *valle* iuv. *Forte m.*

4. Ulit. maluit: *appareat duris eho* (i. e. heu) *perdita ruscis. Iam dud.* etc. coll. Virg. VIII, 87. et mox Burm. cum libr. nonn. dedit: *Iam dudum nullis* — Heinf. maluit: *nullus.* Vulgatae sensus est: ego iam dudum non dubitavi crura perdita (lacerata) duris ruscis et omnibus rubetis scindere.

8. Distinctionem post *immodice* tolli, et *immodice ingratam* dici Phyllidem male putavit Barth.

9. Nonn. *mea vulnera.* Vulg. gravius h. l. Mox Dorv. *est femina.*

13. *si forte vacabis* cum Burm. et nonn. codd. edidi. Wernsd. ex edd. vett. *si quando vocabis. quando* ex antecedd. repetitum, quia sequitur *nunc.* Burm. etiam distingui maluit: *Altius ista querar? Si forte vacabis* (aut, *vacabit*), *Iola, Has pete* etc. Vulg. tamen lectio convenientior est illi, qua nunc uterque utitur, conditioni.

14. Perperam nonn. libri: *leves*, i. e. *laeves.*

16. Vulg. *spatiatus* huic loco prorsus non convenit, ubi antea taurus *requiescere* dicitur. Ita-

que non dubitavi recipere Burm. correctionem *spatiosus*, quae firmatur cod. Heinf. et Dorv. a. Tauri est perpetuum epitheton. Heinf. maluit *satiatus*.

13. *contemptus*, et *contentus*, quod Ulit. maluit estque in paucis libris, displicet Burmanno, qui coniicit: *quamvis non tempus*, aut *potius quamvis contendis*.

19. *laetus*, aut *solus* est in codd. et edd. pr. *laevus* e Barth. coniectura datum.

22. Displicet repetitio imp. *age*. *tulere* explicant abstulere, distulere.

23. In cod. Tit. *quis vestrum deus intervertit amorem?* Ulit. similiter coniicente.

24. Al. *tu solus*. Heinf. maluit: sola — *tu testis* etc. Adsentiuntur Burm. et Nodell. Not. Crit. p. 31. et rectius, opinor, dicetur: solam Phyllidem amans, quod tu testari poteris.

26. Sine causa Heinf. coniecit: *rogaret Me sibi*, *cum* — *rogaret* ita absolute ponitur. Mox Burm. vult: *En tibi* — Ita et Nodell. l. l. posito post *rogaret* commate.

28. *imitus* ex ed. vet. reponendum censuit Barth.

50. *Deduxi* scripsi ex edd. vett. et nonn. codd., probantibus Burm. ad Ovid. Am. I, 7, 48. et Wernsd., pro *Diduxi*, nam non suas, sed puellae tunicas (interiorem et exteriorem — perperam enim B. existimat ad tunicam Mopsi et Phyllidis referri posse) detraxit, et pectora eius nudata (male quidam legi iussit *amba* sc. manu) verberavit. cf. 37. et 70. Tum codd. *recidi*. nonn. edd. *rescidi*.

33. Barth. maluit: *at ne* f. v. — *negetur* unus cod. H.

35. Duplex lectio eſt edd. et codd. *iurgetur* et *iungetur*. Cum illa *anhelo* eſt Dativus, opto ut iurgetur cum Mopſo anhelante, (uti et in ſeqq. convicia in Mopſum iacit). Premit eam lect. uſus v. *quod*, pro *ut*, ſerioris aetatis vitio tribuendus. Si *iungetur* legitur, *anhelo* verbum eſt: gemo, ſuſpiro propterea quod iungetur Mopſo. Heinſ. maluit: *ne* — *iungatur anhelo*. Burm. *quo* — *iurgetur anhelo.*

37. *Vinctas* plures edd. vett. (coll. 71. ſ.), *iunctas* Mod.

38. *nocent* codd. et edd. aliquot; ſed vulg. eſt proba.

39. *iratas* maluit Heinſ., quod magis eſt poeticum.

42. *Camoenas* ſcripſi pro vulg. *Camenas*, ut ap. Virg.

44. *Atque inciſa* legi voluit Heinſ. At poeta hoc vult: primum cortici inciſa, dein deciſa et decorticata feram ad Phyllidem.

46. Mſ. Tit. *amara*, quod et ipſum miſeri amatores tribuunt noctibus epitheton. v. Burm.

47. Cod. Heinſ. *excluſo disperdit* — *disperdit* vel *detergit* maluit Heinſ., Scaliger *diſtergit*. Alia ſcriptura eſt, *dispargit*. Dispergere oculos dicitur, qui huc illuc inquietus reſpicit.

48. Libri ſcripti et editi plures: *deſtructa*, aut, *diſtricta*; pauci *deſtricta*, quod unum verum eſt. Dorv. *macreſcit*.

50. Libri nonn. *turbidus*, huic loco parum aptum.

52. Codd. quidam: *et dulcia vina h.*, e feqq.

53. *iam candida*, nonn. edd. vett., non male.

55. *tu cantante* aliquot edd. et codd., et mox, *quoi dulcia*.

59. *post haec* Kemph. Mox Heinf. coni. *torpida*, fed revocavit eam correctionem. Torrida, eft anhela, ficca, rauca.

60. Unus Dorv. a. *crebrae stridor* (quod fuerit, *creber* ftridor).

63. Nonn. libri: *certaverat*. Vulgata fignificat: num poffit mecum certare numero haedorum comparato cum numero meorum taurorum?

67. Male nonn. *fuspendit*. Dorv. cod. *fuas uatas. ab ubere* coni. *Ulit*.

68. Al. *gracili*. Sed variare potuit Virg. Ecl. X, 71.

69. Eft haec lectio omnium vett. edd., a Barthio defenfa. Primus dedit Pith., *nullo* tr. c. *lacte*, quod deinde vulgatum, tamen Burmanno non fatisfacit, unde varie tentat: *molli — lacte*, aut, *nullo — fisco*, *nulla — cifta* etc. Sententia effe poteft: neque fine te ullos feci ex lacte cafeos. At videtur ea correctio effe lectionis antiquae, in qua ultima fyllaba voc. *nulla* ob caefuram et duas feqq. confonantes potuit produci, etfi Burm. contradicat. Cf. Wernsd. T. IV. p. 809. et *Iusti* Obfs. crit. p. 19.

71. *Verbere torto* MS. Tit., quod in Virg. Ge. III, 106. aptum, non hic.

72. *Si licet* Dorv. Heinf. maluit *quin licet*, Burm. *fi libet*.

75. Edd. pr. *his inquam*. Heinf. *his iisdem*. Tum *palumbos* nonn. libri.

78. Quaedam edd. *Misimus in gremio: per me* — unde alii distinxerunt: *Misimus; in gremio per me* — Neutrum bonum. *Contigerunt* maluit Burm. pro vulg. *Contigerant*, idque recepi. Mutatum est, quia licentiam poeticam in his syllabis praeter. corripiendis ignorabant. v. ad Virg. Ecl. V, 61. add. Nost. II, 14. Scribi sic etiam Friesemann. Coll. Crit. p. 176. iussit.

80. *Degustarat* Heins. et Burm. coniecerunt, quod vix postulare videtur. At poeta vult: dum etiamnum degustabat; statim ubi flores prodierant.

85. Edd. vett nonn. *pinsare legumine panem. pinsare* nihil est, sed utrum, *pensare legumina pane*, (cum nonn. edd. et codd.) an, *pensare legumine panem*, cum aliis legas, nihil interesse monet Burm. Nam sententia est: tam pauperem esse, ut panis loco legumina (lupinos) edere cogatur.

85. *hordea sulcis* Scalig. ad Manil. V, [illegible] hinc attulit, fortassis memoriae errore. Intell. molae manuariae s. trusatiles.

87. Nonn. codd. et edd. *miseri innectemus.*

89. *Hi.* Pauci libri: *Hic.* Heins. mox maluit: *signentur.*

91. Mod. coni. *Mopsum Phyllis amat;* Tit. et Ulit. *Phyllida Mopsus habet.* Scriver. et Burm. et hoc probant, et praeterea legunt: *Lycidan habet u. r.* Heinsius: *Lycidas obit u. r.*

92. *quiquam* (pro *quoquam*) e cod. praefert Barth.

93. Variae lectt. sunt: *Praefer* — *Profer* — tum edd. quaedam vett.: *et ore tuo modulabor Phyllida cantu* (e glossemate.)

95. Vetus lectio etiam codd. fuit: *vicina sepe*

F

fub ara. Et poteſt recte *ut* omitti. *Sepe* nonnulli a ſubſt. *ſepes* derivarunt, unde Ulit. legit: *vicina ſepe ſub aram*, aut, *vicinae ſepibus arae.* Oudend. ap. Burm. Anthol. Lat. T. I. p. 716. *vicina ſepe ſub horti.* Ara agreſtis intelligenda eſt.

97. Al. *a dextra.* Utrumque uſitatum. Ulit. coni. *en dextrum.*

98. Aliquot libri: *Qui venit.*

Ecloga IV.

Inſcribitur *Caeſar*, cuius laudes argumentum eius conſtituunt. Scilicet Numerianum plerique intellexerunt; nec *magna numina* ad duo fratres tantum, ſed ad patrem cum filiis ſunt referenda.

3. *Infeſta* offendere poteſt. Explicatur *imminens* undae ſedes, ut milites infeſti ſunt imminentes; et videtur convenire *minaci vultui.* Ulit. coni. *intecta;* Heinſ. *inſueta;* Burm. *in certa*, aut, *in lecta.* In fin. cod. Dorv. *formam*, et poſt *amnis* plene interpungit.

5. Nonn. *nam dudum*, et v. 6. *poſſunt.*

8. Pars codd. et edd. *urbesque.* Ulit. coni. *orbemque r. plebemve tog.* At et *urbs* (Roma) recte memoratur, et eleganter *pacem* (qua qui fruuntur togas geſtant) *regere* dicitur, qui eius eſt arbiter.

10. Nonn. edd. etiam Burm. *Reſpicit.* Multo tamen aptius voc. *diverſus* eſſe verb. *Deſpicit*, etiam Burm. monet. Tum vett. edd. *munera*, nonn. *munia.* Barth. et ſeqq. *numina.*

12. Pleraeque vett. edd. *Quidquid ineſt.* Cod. Dorv. *Quidquid idem.*

14. *politi* coni. Burm. — 15. Barth. coni. *valet a pietate*, et antea: *Tum mea.* —

17. Gudius: *Hac eadem*, ut ante — *meditatus* in plur. edd. vett.

18. Vulgata plerisque nititur edd. et codd. Quia in vet. ed. quadam legitur *aeftas*, hinc a Burm. editum: *Quem vicena meis natalibus admovet aeftas*. Barth. legit: *Q. vicena m. n. amovet aeftas*. Heinf. *Q. bis dena m. n. admovet aeftas*, aut *Q. vix una m. n. amovet aeftas*. Gronov. in omiff. ad Diatr. Stat. p. 415. *Q. vicina m. n. admonet aeftas* h. e. admonet, ftimulat, ad carmen meditandum. At fimpl. hoc vult poëta: non multum eft me iunior.

20. Omnes vett. edd. et codd. *nunc cohibes*, quod et Wernsd. in Exc. defendit, ut *cohibere* fit permittere, quo fignificatu feriores fcriptt. pofuerunt. Sed offendit etiam *nunc*, quum praeceſſerit *Iam*. Itaque e coni. Titii et al. edidi cum Burm. *non c.* atque etiam v. 21. pofui interr. notam, ubi vulgo eft punctum. Heinf. coni. *tun' coges?*

22. Codd. nonn. *non te femel.*

24. Dorv. a. *I potius*, quod recepi. Languet vulgatum *Et potius* —

22. *taceare f.* codd., al. *tueare*, Heinf. coni. *folere.*

29. Medius perperam coni. *Praeterquam his* —' nam *praeter* eodem fignif. adhibetur.

30. Barth. *Non eadem nob. nunc.*

34. Barth. e veftigiis vet. ed. coni. *Tu noftri miferatus ope es.*

35. Vulg. *folvere*. Utrumque ufitatum. At *pellere* in plur. codd. et edd., et *folvere* potius con-

venit ieiunio aliquamdiu et consulto atque sponte servato. cf. Burm.

37. Mira codd. lectio: *Satyri recumbamus.*

40. Codd. nonn. *trucibus.* Barth. *trucibus qua.*

41. In codd. et edd. nonn. *germani. Geryonae* ex Heins. sententia dedit Burm., latere aliquid ulceris suspicatus.

42. *Bactrus* codd. nonn. et edd., al. *Bethys.*

47. Heins. coniecit: *non hisce daret* — quod offendit eum repetitio pron. *ipse.*

49. Burm., ne monito quidem lectore, et sine codd. edidit *nunc exaudiret.*

50. Librorum consueta varietas est: *advocet, advocat;* Barth. *avocet.*

52. Perperam vett. edd. quaedam: *Vis aliena.*

54. Ex uno Dorv. cod. edidit Burm. *Agricolae,* quod cum *dei* inngeretur, ut opponerentur dii agricolae Apollini et Musis. *Agricolis* est, in eorum utilitatem.

56. 57. Conflarunt nonn. codd. ita: *Concinis et medio plus pulcher obumbrat.*

59. Libri nonn. *et heri quos doctus. here* Ovidianum et probum est.

63 Dorv. *carmen modulabile.* Respicitur ad Virgilium, qui ad exemplum Siculi poetae Theocriti (Hyblaea) bucolica carmina composuit.

66. In plerisque libb. *Personuisse,* et *blande.* Utrumque, Heins. secutus, et nonn. libb. veteres, emendavit Burm. Praeterea hic et alibi in cod. Voss. et ed. Rom. *quoi,* pro, cui, et v. 109. *quoius.*

70. Nonn. codd. et edd. *sed nunc mihi — annuerit.*

72. Vulg. in plerisque libris; et pauci tantum codd. *Dicimus en quia te.*

75. *Quam* optime respondet praec. *tam.* Edd. et codd. *quae, qua, quo.*

77. *Per me* (ut Wernsd., h. e. hortatu meo) et *Pro me* (ut Burm.) fere parem habent a codd. et edd. auctoritatem. Mavult Burm. *pro re*, i. e. pro argumenti gravitate.

78. Edd. nonn. *nec dubita.*

79. *Succinat* e codd. Voss. Goth. et edd. nonn. dedi. Vulg. *succinet.* In nonn. libb. *succinit.*

80. *Ducite* e coni. Barth. et Friesemann. Coll. Crit. p. 177. scripsi pro vulg. *Dicite*, quia sequenti *reducite* respondet. Alioquin *redicite* scribi voluit Friesem.

81. In omn. edd. ante Burm. *Amyntas.*

83. Barth. ex ed. vet. *Atlantiacum.* Respicitur ad Aratum.

84. Codd. et edd. pr. *At qui nunc*, aut, *At nunc qui* — 85. *vivendi robore* nonn. libri.

87. Pleraeque edd. vett. et codd. *Te quoque* — sensu tamen adversante.

90. Non intellectum *visuraque* peperit lectiones: *visurus saepe, visuris, visurae* in libb. scrr. et editis. Heins. et Burm. malunt: *visurae* — *Lauri fructificant.*

91. *vicinaque* magis offendit. Barth. conii. *divinaque*, aut, *et civica* (sc. quercus), aut, *unitaque.* Swart. *vitisequa.* Vulgatum Burm. et alii de myrto accipiunt, quae lauro vicina erat (add. Virg. Ecl. II, 54.) quia hac triumphantes, myrto ovantes coronabantur. (Ulit. *Erycinaque* h. e. myrtus); Wernsd. (cum aliis) de quercu s. corona

querna domus Palatinae probabilius intelligit (Exc. IX. p. 352.), quia fic laurus — quercus — refpondent Phoebo, Iovi, in praecedd. — Antea codd. nonn. *fructiferat.*

93. Heinf. *Iuppiter ille'*, pro vulg. *ipfe*, recte, ne ter idem pronomen recurrat. Itaque recepi.

94. *abis* pleraeque vett. edd. — Ulit. dedit *abes* (libri nonn. *habes*). Hoc, an *ades*, ponatur, eodem redire monet Burm. — Heinf. coni. proximus ipfi Caefar agis. Dorv. coni. *proximus effe Caefar aves.*

95. Edd. vett. *reclivis* aut *reclivus;* codd. *reclufus* (unde Burm. coniicit *refufus.*) E Barth. coni. dederunt Burm. et feqq. *reclinis.*

95. *currentia* libb. nonn.

99. *Scit deus* pauci codd.

101. *Pharfaliae* vulg. metro adverfatur. Iam etfi videri poffit poëta ipfe ea in re erraffe, ut faepe feriores poetae, tamen, quia codd. Voff. Goth. et ed. Rom. *Pharfalis* h. e. Pharfales, legunt, illud recepi. Heinf. coni. *Parrhafiae;* poffit et *Maenaliae*, inquit Burm. Wernsd. ufum voc. Pharfaliae f. Pharfales repetit a Bucolo, Pharfaliae urbe, auct. Hefych. (Exc. X.). Tum nonn. edd. pr. *fonuerunt*, probante Heinf. At exquifitius ita *folvere*, v. c. ora, linguam etc. dicitur. Senfus: vixdum ex fubito filvae filentio deum adeffe collegi, illico Pharfaliae cannae, quibus fiftulae (bucolicae) componuntur, fonum ediderunt.

104. Edd. pr. plures et codd. *exudent* (h. e. exfudent), nonn. etiam *ubera.* exfudare (emittere fudorem, aut alium liquorem) huic l. non conve-

nit. Itaque *exundent* (lana nova copiose fuccrefcit nuper tonfis matribus) tuetur Burm.

105. *femel haud* coni. Tit. Mollius fuerit *non* (*memini*) *femel*, fed nihil effe mutandum oftendit Burm.

106. *Palen* cum Goth. et ed. Rom. pro *Palem* fcripfi.

110. *cui.* Libri fcrr. et edd. etiam: *quoi*; *qui*; *quo*.

111. Aut *odora*, aut *honora*, legi iuffit Heinf. et mox *tepefacta*. Sententia eft: in cuius, tanquam dei, vocati honorem filva denfas accipit frondes, quae odorem fpargunt, et arbor antea frigore gelata incipit germinare. Facilius tamen effet *odora*.

113. *fuccis* edd. vett., duriter, fed frequenti varietate. v. Burm.

117. *dentatos* cd. Afc. *elam natos* cod. Dorv. Referunt eo, quod ex lege Cari Imp. et filiorum thefaurus cefferit inventori. At potuit imago etiam ex antiquis temporibus repetita effe. v. Wernsd. Exc. XI.

121. *prenfo* Heinf. in ora cod.

124. *pfallat* edd. et codd. nonn., probante Gronov. Omiff. diatr. Stat. p. 416. — Ulit. coni. *pfallat* c. *ad uv.* Heinf. *ruptas calcet vindemitor uvas.*

125. *faginata* edd. pr. et codd., in qua lectione, cum antiquis fecunda verbi fyllaba longa fit, aut nofter dicendus eft corripuiffe eam, licentia ea qua feriores poetae interdum ufi, aut pronunciandum *fag'nata.* v. Wernsd. Exc. XII. Inde exiftere potuit *fignata*, quod in recentt. edd. etiam

Burm. Hinc nonn. maluerunt *faturata*, aut *fatiata*, cuius gloffema effe *faginata*, Burm. exiftimavit. Heinf. etiam *Sicana*, *pagana*, *fic grata*, propofuit. Dorv. a. *Utque bono pl. paganida* (*paganica* effe debuerat) *turba m*. Non ad ludos gladiatorios, fed ad compitalitios, et rufticos quidem, qui urbanis antiquiores erant, pertinere docet Wernsd.

128. *lenta* codd. plur. et edd. nonn., quod Barth. tuetur, ut lenta rufticorum faltatio ad fiftulae fonum intelligatur. At lentae faltationis incommoda eft imago.

129. Edd. nonn. pr. *Gramina*, quod, utrum praeferant, dubitant Burm. et Wernsd. Primum *Carmina* nititur plurium librr. auctoritate. Deinde *cantare choreas*, quod huic refpondet, poftulat, ut legatur *carmina ferire* etc. h. e. cum cantu tripudiare, non, *gramina ferire*, quod fuerit fimpl. faltare. — Mox Barth. coni. *nullas non* (e. omnis generis), Burm. *non molles* h. e. duras, quales funt rufticorum. Certe languet vehementer *non nullas*. Ad fententiam cf. Virg. Aen. VI, 643.

131. *Exurgant*, *exundant*, funt errores in quibusdam edd. et codd. Dorv. a. *iam furgat*.

132. *Lycaeus* (pro vulg. *Lyceus*) dedi, ut Virg. Aen. VIII, 344. ubi v. Heyn. *Lycaeas* coni. Heinf. Plures edd. et codd. *Lyaeo*.

134. *placito* mavult Heinf.

136. Heinf. coni. *ficca cito*, Tit. *foccato*.

137. Heinf. corr. *huc* iuv. — Tum fcripfi cum ed. Afc. *non fallor*, quod non poeticum modo

magis, ſed et aptius rei eſt, quam vulg. *niſi*, aut *ni fallor*.

133. Gudius coni. *ad longa* red. —

139. Iam Heinſ. emend. *revolvite*, et nuper etiam Frieſemann. Coll. Crit. p. 178. Eſt hoc ſane Parcis convenientius, v. Burm. ad Ovid. Met. II, 654. ſed et *reſolvere* defendi poteſt, inprimis cum prorſus nova fila ex ſolido auro ducenda dicantur.

142. Horat. I. Od. 2. expreſſit.

144. *vivas atque hunc.* Variant libri. Nonn. *etenim hunc deprecor;* alii: *aeternum hunc, te precor*. Correxit Tit. e vet. lib. *vivas* vel *venias* ſcribens.

145. Nonn. libri: *aeternos*. Quamquam Roma aeterna dicitur, tamen rectius hic princeps aeternus (h. e. aeternum) regere iubetur.

146. Vulg. *coeptamque*, quod explicant, coeptum imperium terrae. Sed vix hoc latinum eſt. Heinſ. in ora cod. *ſpretamque*, aut *caſſumque patri:* Gudius: *coeptamque pati*; Ulit. *coeptam curam*. At Guidalott. *captamque* in cod. invenit, idque (a ſtatione repetitum) probavit Burm. Sed Hoeufft Peric. poet. et crit. III. p. 350. *certamque* legendum eſſe ex Stat. Silv. I, 1, 105. quem noſter h. l. imitatur, docuit. Itaque recepi. — *deſere pacem* Dorv. a.

149. *quae paribus* libri nonn. et ita coni. Ulit. At quinis, igiturque imparibus, verſibus ſibi reſponderant.

150. *ſonant* pro vulg. *canunt*, quod languet, ex edd. nonn. et Mod. repoſui. Burm. coni. *cadunt*.

151. *Solent* sc. lambere. Mod. *legunt*, Heinf. *fovent*.

152. Vulg. O. m. *quam* t. d. c. *versu! Tum* — Quod repofui, eft in cod. Dorv., et ed. Opor. fenfumque meliorem fundit. Tum opto ut carmina, quae tenero verfu decurrunt, fouent etc. Ita non eft Coniunct. hic pro Fut. (fonabunt) accipiendus, quod poft alios Wernsd. Exc. XIII. contendit. Poffit et legi: O mihi quam tenero *quae currunt* c. verfu, Tum (codd. nonn. Tunc) M. *fonent* (i. e. fonabunt), idque Friefemanno Coll. Crit. p. 177. placuit.

156. *dicit* libri nonn. quod praecedenti convenit. *Ovilia* eft ex emend. Heinf. Edd. vett. aut *vilia cura*, aut *vilia rura*.

157. *Tamen* pro vulg. *modo* refcripfi e plur. codd. et edd. Poeticum magis eft. Praeterea etiam legitur: *Et tu* — In feqq. imitatur Hor. Sat. II, 6, 52.

160. Edd. quaedam *Tum* mihi.

61. *Tyconiam filvis* perperam in libb. nonn. fcrr. et edd. Burm. coni. *Tironem* (h. e. cum tiro, iuvenis, effet Virgilius). — Quidam *a filvis*. Defcribitur Maecenas.

162. *deis* cum Heinf., probante Wernsd. fcripfi pro vulg. *deos*. Maecenas ad Auguftum adduxit Virgilium.

163. Heinf. coni. *cantabis et*, aut, *cantabitis*.

165. Gudius: *pulchrior emeritae*. — *deus ifte* Heinf.

168. *aeftus* coni. Ulit. — Heinf. *iam premit aeftas*; at *fremere* naturae ipfi meridiani aeftus magis eft accommodatum.

Ecloga V.

Inscribitur vulgo *Mycon.* Nomen a Virgilio acceptum (Ecl. III, 1.), Wernsd. censet apte adhibitum, quod senes recalui, qualis h. l. introducatur, Myconii appellati sunt. Magis argutantur, qui Imp. Carum intelligunt. Incompositam dictionem locorum nonnullorum Wernsd. ingenio senis obliviosi convenire existimat.

3. Edd. vett. nonn. *Tum.* *Canthus* recte scribitur. Fuit et Argonauta huius nominis.

6. *Cana* non ob pruinas dicuntur, sed sunt pallentia, v. Wernsd. T. IV. p. 810.

7. *quas reductas* et v. 9. *has*, 24. *clausas* ex ed. vet. legi voluit Barth. Et poetis quidem *greges* hoc genere dicuntur. Sed deest aliarum edd. et codd. auctoritas.

8. *pabula* coni. Burm., quia voc. *gramina* modo praecessit, quam non existimo mutationis iustam causam esse.

10. *certo* coni. Heins. — Burm. mavult *per te*, h. e. sine adiutore et magistro. At non placet, quia sequitur *pro me.*

11. *iampridem* edd. nonn. vett. Cod. Dorv. *nobis aetas iam mille — Adspice ut* — ex vet. ed. defendit Barth. Nam saepe poetis negligitur elisio. Si quid mutandum, Burm. mavult: *Adspice iam nobis ut dudum.*

14. Burm. coni. *amantes saxa*, quod *lustra* ferarum latebrae, non caprarum, dicantur.

17. *Incipiunt*, et *habitabit* edd. atque codd. nonn. Est *lutare* h. l. e luto compingere. v. Barth. et Burm.

18. Codd. nonn. *movebit*.

19. Vulg. *toto* vern. gr. *silva*. Plures edd. et codd. *tota* — quod Barth. defendit, ut syllaba ultima voc. *tota* per caesuram producatur. Sed *silva* etiam locum non habet, cum mox *silvae* adsint. Dedi igitur ex coniectura Hoeufftii Peric. poet. et crit. III. p. 331. *totus* — *saltus*, quod a vulgatis proxime abest, si *silva* glossema esse putatur voc. *saltus*. Burm. coni. *nobis* vern. *germine* silva — Plura proposuit Heins. *Tunc etiam lato*, aut *exorto*, aut, *tunc etiam toto vernatrix* gr. s., aut, *vernante toro*, *tunc gramine*. Dorv. a. *Tunc etenim melior* v. g. s.

20. *induit umbras* coni. Wernsd. — *Pullare*, h. e. pullulare, illustrat Rutgers. Ven. Lect. c. 11. p. 293.

21. *Tum* hic et mox edd. nonn.

24. *mitte reclusos* coni. Heins. At *clausi* sunt, qui huc usque clausi in stabulis fuerunt. Wakefieldus Silv. Cr. III. p. 40. legi iubet *mittere* (pro Imp.), metro scil. metuens.

25. Edd. nonn. *tu cespite*.

26. Codd. plerique: *foci*. Genius loci est deus ἐπιχώριος. v. Burm.

28. Vulg. *atque etiam* — plures libri *ac etiam*. Itaque reposui *hac etiam*, ut Burm. coniecit, qui tamen et proponit hanc lect.: *ante tamen*, d. v. Nodell. Not. crit. p. 88. mavult: *atque etiam*, d. v., ovilia *lustret*, ut saepe victima *lustrare* agros etc. dicitur.

30. Edd. pr. plures et nonn. codd. *accedere*, unde in Goth. éxſtitit *accendere*.

31. *ut primae* nonn. edd. — *perfecerit horae* coni. Heinſ.

32. *Ac ſi* edd. et codd. nonn.

33. Duo codd. et ed. Rom. *capellis*.

34. Bene vulg. ita interpretatus eſt Heynius ad Virg. Ge. III, 400. mane mulge oves; habebis lac in uſum meſſorum interdiu. Incertae ſaltem omnes ſunt coniecturae. Ulit. *inde premes, quod mane fluat* (imo premendum eſt lac, quod veſpertina mulſura dedit, indeque caſeus faciendus). Barth. *Implebis, quo maſſa fluat*, quod (in una alterave ed. ant. inventum) ita explicat Wernsd. (Exc. XIV.): Implebis eo lacte, quod mane mulſum eſt, fiſcellas ſ. calathos, *quo maſſa*, ſ. concreta pars lactis, ſero per impoſita pondera expreſſa, *fluat, et rurſus mane premetur*, vel preſſum fluet, quod hora vespertina redactum fuerit. At ita de ſolo caſeo dicetur, non de alio lactis uſu. Wernsd. coniicit: *Impl. quae preſſa fluant*, aut ex Virg. (uti iam Martell.), *Impl. quod nocte fluat*, h. e. prematur: Heinſ. *ampla tibi quo maſſa fluat*. Burm. *in fiſcis quo maſſa fluat*.

35. *coëgerit* Barth. ed. Et *redegerit* eo ſignificatu eſſe poſitum oſtendit Gronov. Obſs. IV, 5.

36. Edd. nonn. *neu* — al. *ne*.

37. *teneros* cod. Dorv. At quia omnino albi agni maximi aeſtimabantur, propterea *niveos* memorat.

39. Una ed. *ne* pud. Pro *viſes* Dorv. *tendis*.

41. Fluctuant libri et *natoque parenti*, *natosque parenti*, *natosque patenti*, habent.

42. *peritos* coniici posse monet Burm.

45. *Et minus* cod. Pal. Perperam Dorv. *Nec minus.* — *admotae* edd. nonn. pr.

48. *Impulit* post Heins. legi iussit Friesem. Coll. Crit. p. 180. Tum Heins. etiam legi maluit: *et mersus.* — *tondentibus* in nonn. edd. et cod. Goth. ferri nequit. torrentibus ex subita tempestate ortis facile abripiuntur agnae, quae nondum stare (nedum tonderi) possunt.

49. *sitientibus* ex edd. vett. aliquot et codd. Voss. Goth. recepi. Vulg. *sitientes.* At aestus non *sitire* dicuntur, nisi hoc novo modo dictum fuerit pro sitim creare. aestas adfert aestum ita ut sitiam. Rectius IX, 14. *ardentes aestus.*

53. *Sufficit* coni. Heins. — Petita haec e Virg. Ge. III, 322. ss.

54. *tanguntur* (quod Heinsio placuit) edd. et codd. nonn., alii *tinguntur.*

56. Edd. nonn. *Ut simul* — Ulit. coni. *inrupere cic.* At vid. Heins. ad Ovid. Fast. VI. extr. Ubi dies incaluit, cicadae strepere incipiunt.

58. *Et campos* cum edd. et codd. nonn. scripsi, pro vulg. *Vel c.* Nam intelliguntur herbae in campis.

59. *proiicit* coni. Heins. sed *porrigit* est, extendit. v. Burm.

60. *declini* Heins. coni. — *declivo* et *nova* Dorv. c.

61. *serique* — *premendi* Dorv. a. longe alio sensu. Merenda de cibo pecorum, etiam apud alios. v. Burm.

64. Barth. (ex ed. vet.) legit: *Laevibus ac nidis* somn. captare volucres (s. volucris): scil.

includatur, non prius, quam volucres includuntur nidis, ut somnum capient. Sed ille Insin. usus hic incommodus erit.

65. Vulgata lectio fuit: *Cogitet et tremuli tremebunda coagula lactis*, quam nullo modo sanam esse facile patet. *ac* recepi e cod. Voss., quia suaviorem efficit numerum versus, reliqua dedi ex probabili coniectura Wernsd. Exc. XV. p. 345. f. Nam ipsa mulctra dabant coagula, atque ex illis lac concretum transferebatur in calathos. v. Colum. VII, 8, 3. Tempus autem vespertinum ita describi etiam ex Ecl. X. extr. intelligitur. Poterat et scribi: *Cogitet, ac denses* (aut *atque premas*) tremebunda c. l. — Burm. coni.: *Cogitet: hinc tremuli preme munda coagula* l. (At non nunc de lacte premendo praecipi, sed tempus, quo prematur lac, indicari potuit). Heins. aut: Cog. *i tremuli preme munda* c. l., aut: *Cog. et tremuli premere uda* — c. l. Barth., distinctione post *volucris* posita, non ostendit, ad quem verb. *Cogitet* spectare possit. Codd. nihil praebent adiumenti. In Dorv. a. *tremulo tremebundo fruniat ore.*

66. *Sucida* Burm. ed. Recte. Tum vulgo post *iunco* non interpungitur, ut iungantur verba: quum iam tempus erit constringere etc. atque deinde post voc. *barbas* (v. 68.) comma est. Verum ita offendit bis positum *iam*. Potius novum haec continent, ut et Wernsd. vidit, praeceptum: porro (*iam*, aut ut W., eodem tempore vespertino,) vellera constringere oportet iunco (Inf. pro Imp. V. Wakefield. Silv. Crit. III. p. 37. ss. unde in Asc. ed. e correct. datum *constringito*, quod, aut *constringes*, placet Wernsdorfio), quum tempus

erit oves et hircos tondendi (medio vere). In ed. Dav. *cum stringes*, et mox *Tum iam* — Burm. coni. *Sucida quum* — iunco *Et iam* temp. etc.

70. Vulg. *comas* Ex veriffima Burm. coni. recepi *comis*. Pecudes, quarum vellera eiusdem funt coloris et bonitatis, eodem loco includendae funt, non comae. Barth. coni. *coma*.

73. *Denudarit* mavult Burm. recte, fi profaicus effet fcriptor.

75. Heinf. coni. *vellere*. Non opus. Antea al. *pufula*.

74. Edd. et codd. nonn. *in miferum*. Burm. cenfet *ah miferum!* poffe praeeunte ed. Tig. per parenthefin interponi. Mox *porrigine f. prurigine* coni. Heinf. Rubigo h. l. eft putredo, et *fragilis* dicitur, opinor, quia frangit corpus, ut mox *contrahere* h. e. comminuere offa dicitur.

78. *Haec* edd. et codd. nonn. Tum *liventia*. At Virg. Geo. III, 449., quem ante oculos habuit, etiam *viva fulphura* dicuntur. *Providus* non cum v. *moneo*, fed cum Imp. *porta* iungendum.

79. *fcillae*. Burm. *Scyllae*. Illa, quam recepi fcript. eft quoque Virg. Ge. III, 451. *capita* voluit Heinf. Tum aliquot codd. *et buctata* (num *ructata?* Burm.) *bit*. Dorv. a. et *virofa*, b. *et vittata*. Wolf. coni. *et nitrata*.

81, *Pura* tibi (fc. pix Brutia) mavult Burm. *et* nonn. libb. deeft. Edd. pr. quaedam: *liquido picis ungere*. At praeceffit pix. Burm. mavult: *liquidoque hinc unguine* — vel, *hinc liquido fimul*.

82. Nonn. codd. *vini* — *pondere* molle *Argentum* — Dorv. a. *durae* q. *pondera maffae*.

Ulit.

Ulit. coni. — *pondera in olla* A. c. l. b. *ahena;* f. *in illo*, vel *in uno* fc. *aheno*. Heinf. *pondera amellis Argenti incoquito.* Amellum dicitur melissophyllum esse.

85. Inter *Auferet* et *Afferet* fluctuant edd. vett. Tum nonn. *ingenti*. Mox olim: *in arvo;* aliquot codd.: *Ovili. in armo* reposuerunt Modius et alii. Ita Dorv. a. b. c. Nonnemo coni. *in aure*. Heinf. *certus poss. in arvo.*

86. Nonn. *Nunc etiam*, et, *cum* f. *quum* sicc. —

87. *turbida* Tit. e Mf.

88. Al. *nimium*. Voluit *glebas* ponere, sed metro coactus *herbas* scripsit; ita epith. fragiles ineptum est. *Wernsd.* In seqq. expressit Virg. Ge. III, 414. ss.

89. Ap. Virg. ex ed. Heyn. *saepta*, ut *saepes* v. 96. (in Dorv. cod.) scribitur. Dorv. c. *tectis*.

91. Libri aliquot: *Obfuerit malus iste o.* Burm. coni. *Obvius* — sed monet tamen etiam praeter. ita ferri posse, inprimis si senex de sua experientia loqui putetur.

95. Libri nonn. *Nunc* age —

96. Heinf. coni. *feras*, sed quia de agendo, non de ferendo praecipitur, mavult Burm. *Quae* — geras. Tum *ratione* erit prudenter.

98. *nimias* coni. Heinf. At *vivas* retinendum, quia frondes in hibernum usum gregis, succo plenae, postulantur.

100. *Tunc* e cod. Goth. scripsi pro *Tum*, quia praecedit.

102. Plerique libri antiqui: *Ast ubi* — aut *Ast*

tibi — aut *At tibi* — *Has* ex emend. vera datum habet Dorv. a.

104. Modius corrigit, prob. Burm. *Dic tibi,* nit. — Barth. *Hic* t. —

106. *Ne* pig. libri nonn.

107. *fucos* Dorv. et v. 114. atque femper. Heinf. *fulcos*. Perperam poft *novos* in B. et W. punctum eft. *Turbida* mavult, etfi *torrida* effe poteft, quae torret (de frigore), Burm.

109. *Velis* lectio eft omn. libr. Senfus: adde ficcis ramis continuo novos, ne opinione citius hiems ingruat, et tu, in nimio gelu atque denfis nivibus, velis arborum ramos flectere et frondes inde ftringere, neque tamen poffis. *Velit* poft Ulit. dedit Burm. Martell. legit (v. 107. fs.) *licet horrida* — Incurv. *velit*. Ulit. coni. *ne*, *ut* (h. e. quando) t. n. *Inftat* h. — Inc. *velit* — Burm.: *ne*, *turbida* n. *Cum ftet* hiems — Inc. *velis* — Praeterea edd. et codd. *velis vimen*. Tum fcrib. effet: *et ftringere;* atque ita (*vimen et ftr.*) ex Virg. Aen. III, 31. legi maluit Heinf.

110. Scripfi *laeves* pro vulg. leves, quamquam et Virg. Ecl. VI, 51. recentiff. ed. habet *lēvi* — fronte, prima fyll. longa. *tamen* non follicitandum: fi propter hiemem aliarum arborum frondes non licet ftringere, poteris tamen in valle frigoribus non ita obnoxia fuccidere falce hederas etc.

117. *penetrabile* ex Virg. Ge. I, 93. ubi frigus ita dicitur.

118. *penetralia* libri nonn. ex anteced. verfu, unde et Goth. *penetrabile*.

119. *meminiffe velim* Dorv. a.

Ecloga VI.

Inscribitur *Litigium*, quia rixarum et conviciorum plena est. — Vulg. *Mnasylus*. Duplicavi litteram, praeeuntibus codd. nonn. v. 27. et sic in seqq. etiam. Cf. Virg. Ecl. III, 13.

1. Libri nonn. *Rectus*, aut *Laetus*, *ades* — Burm. coni. *Lentus* a. cf. VII, 1.

4. Mſ. Tit. *Laconum iur. g.* Heinſ. coni. *Laconem* iur. g., aut *Lacaenae* — Spartani canes generosissimi habebantur. Nihil tamen mutandum. Quidam distinguunt: *dedit ille leaenae*, iur. g.

6. *et cantu* libri nonn.

7. f. Vulgo distinguitur et legitur: *ut vinc. ac. cornix*, Voc sup. *si* dir. aed. bubo. Wernsd. scribi tum vult: *si* vincat — ut mox *si* dirus — Ita et Hocuſſt. Peric. poet. et crit. III. p. 332. f. et Friesem. Coll. Crit. p. 179. posito post *cred. est* commate. Heinſ. autem: *sic* vinc. — *sic* dirus — *ita* vinc. legi maluit Cannegiet. ad Avian. fab. III, 12. Simplicior videtur et tamen gravior ratio, quam secutus sum. — *turpis* — bubo (quia in codd. plerisque est *turpior*) praetulit Burm. Vellem me recepisse in ordinem, etsi *dirus* quoque recte dicitur.

9. Vulg. *Te* potiar. Correxit Mod., et *Ne* est in Asc. probante Wernsd. Add. T. IV. p. 810. Edd. nonn. pr. Te *patiar* (h. e. duram erga me feram). Tum libri quidam: *Crocale*. *torqueor* in nonn. edd. ex interpretamento.

2. aut, *inflatis non cedimus*, i. v. Burm. coni. *infta nunc: non credimus* i. v. Vulg. bene explicat Wernsd.: urge ut reipfa tibi probem, quoniam verbis non credis. Gudius voc. *credulus* ad Mnafyllum perperam retulit.

30. *praeda victus* Ed. vet. ap. Tit. — Barth. coni. *praedem* nact., Gudius *praeda tactus;* Heinf. varia propofuit: *vel praemia pactus; nec praedam nactus; nec praeda mactus. abires* ed. Dav. probante Wernsd.

31. *partem* perperam follicitavit Heinf. et *palmam* f. *fpartam* reponi iuffit.

33. *melius* nonn. libri, perperam. In pignoribus certaminum, cervo manfueto et equo nobili, defcribendis duces nofter habuit Virgilium, (Aen. VII, 483. ff. 808. ff. Geo. III, 75. ff. Ovidium, (Met. X. 110. ff.) alios, quos, fimplicitate bucol. carminis neglecta, nimio ornatu et inepta copia ftuduit fuperare. Wernsd. Exc. XVI.

34. Nodell. Not. crit. p. 88. fcribi iubet: *Hunc*, quamvis P. — recte.

35. Libri *et ferre*. Repetitio verbi elegantior eft.

37. Plures fcripti et editi libri: *fruticet*, quod fequentibus adverfatur. — *fub hirtis* coni. Heinf.

38. *pendent* Dorv. a. quod placet, quia *lucet* fequitur. Cf. Ovid. Met. X, 113.

42. *fubtiles* explicant tenues et exiles. Sed cur ita rofae, quibus iam fuum eft epitheton, dicantur, non patet. Latere florum nomen cenfuit Burm. *futiles* in vet. lib. invenit Titius, unde Heinf. legi voluit: Cornua futilibus molles ramofa corollis — quae eft audacior mutatio. Num *cornua fed vit-*

tae — aut *cornua cum vittis* — ? Antea dicebantur *redimicula* fub cornibus lucere; nunc cum iis rofae implicare dicentur.

44. Vett. edd. *notant*. Eft tamen in Dorv. a. *natant*, quod (aut *nitent*) Ulit. et Heinf. coniecerant.

46. Non omnino displicet lectio Dorv. a. *vides, Mnafille, pac.*

49. Heinf. *et fcitis*, elegantius.

50. Reliqui vulgatum, quia pronunciari potuit *iugale* (ut quadrifyllabum). Ita metrum non corrumpitur. Hinc Barth. fcribi maluit, *non iiugale* Idem coni. *non iunctum ante*, Gebhard. *non fubigale*, Ulit. *Coniugiale*, Burm. *non venale*, Scalig. *non vulgare*, ut cod. Dorv. a. Alii peccaffe Calp. in metro cenfuerunt. Intell. iugo non fubditum ad arationem.

51. Aliquot libri: *veloci*.

53. Spurium cenfui, quia ftructuram turbat, tautologiam efficit, ingrata eft repetitio voc. *cervix*, abeft a codd. Voff. Dorv. Goth. et duabus edd., in una fequenti poftpofitus. In Palat. deerat fequens, qui tamen melior eft.

54. Ulit. coni. *micat auro, caput* f. p. *curvum*, aut *cernuum*. Heinf. *fine pond. pernix*, aut *venter*. Sine pondere cervix, eft, quam excelfam, erectam, geftat.

56. *qua* edd. nona. antt.

57. *non fed* ed. vet. unde Barth. *non et*. Defunt hic et fqq. verf. in Goth. Voff.

60. *fani* (i. e. non furentes) coni. Burm. — Tum Heinf. *ifta*.

16. Scribi debuerat: *Protenus*.

62. Praefixi h. l. nomen Aſtili, v. 66. Lycidae, v. 70. Aſt. et v. 73. Mnaſylli, ſecutus cod. Voſſ. et edd. nonn. vett. Vulgo v. 62. — 65. Mnaſyllo ut praecedd. (at in eum, cum non caneret, ſed audiret, non cadunt verba *lymphae mihi reſpondent*) 66 — 69. Aſtilo, 70 — 75. Mnaſ. tribuuntur.

63. *ſcopulisque*. Heinſ. maluit *ſcrupisque*, et mox *exeſae* v. teſt. *conectae*. Scopuli ſinuantes arcum ſunt, qui, dum introrſum contrahuntur (ſinuantur), efficiunt arcum.

70. *tutabimur* (efficiemus ne pereat), non intellectum, effecit varias lectt.: *ructabimus* nonn. codd. et edd., *mutavimus* Dorv. a. (*mutabimus* coni. Burm.), *turbabimur* Dorv. b. — Heinſ. *hic tacito* ſ. *vitabimus antro*.

72. *lapillis* quatuor codd. et edd. aliquot vett. (unde Ulit. coni. *mediis* v. h. *lapillis*), ſed verbo *virere* magis conveniunt *tapetia*, unde *tapetis* (non enim Genit. eſt) praeferendum.

76. Codd. et edd. nonn. *nos ipſi*. At caret hic pron. *ipſi* ſua vi.

78. Libri nonn. *Thalia*, aut *Thalea*. Tit. *Theloni* (Ovid. Faſt. VI, 565. tamen Tolenum, non Thelonum) Heinſ. *Galeſa* (a fl. Galeſo). Acanthidis nomen ex Prop. IV, 5, 61. ut Petales ex IV, 7, 43. ſumtum. Subeſſe his obſcuram exprobrationem aut iocum, docet reſponſio Aſtili; ſed nequitiae ſenſum invenire prohibet, quod Aſtilus iudex dicitur adfuiſſe. Iurgium cum Acanthide venefica, quae devotionibus magicis Petales animum ab Aſtilo avertiſſe viſa ſit, intelligit Wernsd. Exc. XVII. et *Thaleam ſilvam* dici cenſet eam,

in qua arbores erant, cuius rami (thalli) facris magis adhibebautur (Virg. Cir. 376). *Virente* non potuiffe poetam dicere, propter metrum, igitur *Thalea* f. potius *Thallea* dediffe. Hoc fi minus placuerit, filvam quamdam Siculam a nympha Thalia appellatam (Macrob. Sat. V, 19. Virg. Aen. IX, 584.) iubet intelligi.

79. Hic *Lyc.* et v. 81. *Aſt.* nomen praefigunt Voff. et ed. Rom.

80. Burm. coni. *Rumpor enim et merito.*

81. *Audiat et dicat* Tit. e Mf. — Barth. *Audiat ut dicit* probante Wernsd., ut alludatur ad Ter. Andr. V, 4, 17. Et Dorv. c. habet: *Aud. ut* dicat. Vulg. tamen ita explicari poteft: aut ille audiat mé crimina eius referentem, aut etiam primus ipfe dicat, quia vult. Heinf. coni. *Audeat; audiri* q. c.

82. Edd. nonn. vett. *exſpectare.*

83. *teſtante* Barth. affert, et coni. *teſtem ante;* Ulit. coni. *teſtata.* Heinf. *Dum te teſte* p. Burm. *Dum te aſtante.* — Tum perperam edd. vett. *ſua carmina.*

84 Ironice haec dicta funt in Aftilum, cui virilis vis defuerit. Imitatur Virg. Ecl. III, 10.

87. Vulg. *nondum.* Ferri hoc non poterat; itaque fcripfi *non nunc.* Codd. duo et ed. Rom. *iudex* Mn. ad. (tum *abeſſet* fcribi voluit Ulit.) Burm. coni. *modo non* — ad. aut, *modo nunc — abesſet.*

88. Edd. et codd. nonn. *nec te*, recte repudiatum a Burm. Imitatur Virg. Ecl. III, 51.

89. *Quid facitis?* in nonn. edd. et codd., nimis lene, — *quo vos* Tit. et Ulit. legi maluerunt,

coll. Virg. Aen. V, 670. Post *furitis* in nostra ed. interrog. nota ponenda est.

90. Vulg. *Si vicibus* — ut sit aposiopesis. Facilius visum est *sic* scribi. Id postea vidi coniecisse *Inftium* Obss. Crit. p. 75. — Pro *sed non* Barth. legi iussit *sic non* —

92. Heins. coni. *venit en vicinus* —

Ecloga VII.

Inscribitur *Templum*, satis inepte, unde in marg. edit. Duac. legitur: *potius amphitheatrum*, quod e Pith. notis ductum est. Alii censuerunt illud exstitisse e voc. *Theatrum*. Wernsd. stuporem hominis Christiani accusat, cui non nisi *Templum* fuerit notum. Ludi referendi sunt ad illud tempus, quo Carus, filiis iam Caesaribus nominatis, imperavit (Vopisc. Carin. 19.); et praefuit iis Carinus (v. 6. intelligendus), cum Numerianus una cum patre in Oriente versaretur.

2. *Nox ruit* coni. Heins. Sed *fuit*, est, praeteriit. — *visere* cod. Voss.

3. *Ut tua* Dorv. a. — *sibila* maluit Heins., ita Dorv. c. Cf. Burm. qui probare videtur. Recte.

4. Edd. nonn. *o duro*. Pro *axe* varr. lectt. sunt, *ore*, (quod Barth. praefert) *osse*, *esse*. Heins. coni. *aere*. Melius Dorv. a. *non mollior aere*.

6. *ardet* ar. plures Codd. et nonn. edd. (ut *edere* subintelligatur). Ulit. coni. *audet*.

7. Vulg. *quae causa foret tibi tanta mor*. Mutavi ordinem secutus codices et Virg. Ecl. I, 27. Vis omnis est in voc. *tanta*; quare praemittitur.

9. Quatuor codd. cum ed. R. *fallente*. Heins.

coni. *palante*, quocum *pallore* saepe permutatur. Vulgatum tuetur Virg. Ecl. III, 59.

13. Vulg. *scilicet*. Recepi Barth. et Gudii coniecturam probatam Burm. atque loco convenientem. Heins. tentavit: *Scilicet invictis* St. *ut pr. divis* Aus., aut: Sc. *invictus* S. *ut* pr. *silvis* Aus.

14. Vulg. *non solum*. Emendarunt Heins. et Burm. quos sequor.

15. *tuta* codd. et edd. nonn.

18. Heins. coni. *spectavimus urbe*. Vulgatum est magis poeticum.

21. *cantare* coni. Gudius et sic Dorv. a. Sed *certare* refertur melius ad pastorum canentium certamina. Tum plerique codd. *solet* — edd. pr. pleraeque: *solent* (pastores scil.) — *vocantur*. Posterius servari potuit. *Soles* e coni. Modii receptum, multo est commodius.

22. *facunda* libri nonn.

25. *divos* edd. vett. quod ad Caesares referunt. At ii hic locum non habent, nec Numerianus adesse potuit. Clivi, non tamen praerupti (*lene iac.*) rectius moli amphitheatri conveniunt. Heins. coni. *ceu clivos*.

29. Heins. coni. *densa habere*, quod non *densare*, sed *densere*, usitatum esse existimavit.

30. *concedit* coni. Burm. (i. e. reducitur) atque sic Dorv. a.

32 — 34. Tres hi vss. desunt in 3. codd. et nonn. edd.

33. *Sic ibi* Barth. et Heins. legunt (ut tres codd. Dorv.). *tibi* ex communis sermonis usu redundat.

35. Dorv. *non* fuffec.

36. Ed. Afc. *is me* und. f.

38. Vulg. *nec dum bona f.* Bona hic minus habent locum. Recepi Heinf. coniect. — Burm. poffe et legi monet: *necdum nova f.*

39. *Tum mihi, tum* — ita tres Dorv. — Wernsd. ed. *Tum mihi tunc* — Burm. ed. *Tum mihi, dum* — et *dum* eft in libris nonn. Barth. coni. *Tum fenior, mihi dum* l. q. f. f. Burm. maluit: *Quum mihi, qui fenior lateri tum* f. f.

40. Libri nonn. *Quid me* — Heinf. *quo te* ft.

41. Diftinctione locum iuvi, ut emendatione non opus effet: quid miraris, te ad tantas opes ftupefactum? — *mireris* codd. nonn. Heinf. coni. *Quid* t. m. o. — Burm. *quid te* ft. ruft., dix., Ad tant. *non mirer* op. — ut melius conveniant fequentia: En ego etc. Poffe etiam legi: *quid ni f. R.* dixit, Ad tantas *mirarer* (aut, *te mirer*) op. *Friefemann.* Collect. Crit. p. 181. *Quid ni ftupefactus*, ruftice, dixit, Ad *tantas miraris* opes?

42. Sord. *tesqua* coni. Burm. (ex Ifidor. Origg. XIV, 12.) At vid. Virg. Ecl. II, 23. Geo. III, 340. Pro *cafas* nonn. libri *dabas*, aut, *vides.*

43. Dorv. c. *iam* trem. Alii codd. *et* vertice — Friefemann. l. l. p. 182. *iam* trem. *iam vert.* — et *ipfa* — legit.

44. Poft *omnia* diftinctionem pofuit Burm. Olim poft *tamen* interpunctum.

47. Al. *Baltheus.*

49. *peragit* offendit Burm. (poftulantem *dirimit, tangit*, aut fimile verbum), quia non vidit,

ſpectacula h. l. eſſe ipſas venationes. v. Wernsd. *praebet* Dorv. a.

51. *rotulum* ex cod. Voſſ. et Goth. atque ed. Rom., et emend. Salmaſii ad Vopiſc. Prob. 19. Exercc. Plin. p. 167. cui Geſnerus Theſ. IV. p. 230. asſentitur, recepi, pro vulg. *rutilum*. Alii *rotulam*, ſed obeſt v. *lubricus*. Ante murum marmoreum iacebant lignei trunci, ebore inducti, et coëuntes in rotulum, qui facile circa axem volvebatur, ut, ſi adſilire ferae vellent, excuterentur. Barth. coni. *coit in pluteum: teres hic, quo* lubricus *axis* — *rotulam teretem*, aut *ruplum*, Lipſ. — Salmaſ. tereti *qui* lubr. a., quod pro vulg. *qua* l. a. recepi, cum *qua* (h. e. qua parte) minus commodum videretur. Ipſe rotulus, propter glabritiem eboris lubricus, cum axe circumvolutus fallebat (non admittebat) ungues ferarum inſilientium. — Libri nonn. *colit* — et, *axem*. Verſus 52 — 54. in aliquot edd. et codd. deſunt.

55. Dent. *auratis* coni. Ulit.

56. Frieſemann. Collect. Crit. p. 182. mavult: deus longior *unus* aratro.

58. Dorv. *aprum*. Heinſ. coni. *uros*. At apri cornuti etiam Ael. N. A. XVII, 10. et Plin. H. N. VIII, 52. memorantur. Intell. Sus Barbyruſſa Linn.

59. Ol. *Manticoram*. Graecum eſt μαντιχώραν Ariſtot. H. An. II. 11. Aelian. IV, 21. Pauſan. Boeot. c. 21. Codd. nonn. *Nycticanam*, quod et edd. quaedam exhibent. Vulgo poſt *Mant.* non interpungitur. Mihi viſum eſt, verba *ſilvis* (cum ſilvis,) — *editur*, potius ad *Alcen* (quae in Hercy-

nia ſilva aliisque Germanorum ſilvis erat) referri. Ulit. et Spanhem. de Pr. et U. N. Tom. I. p. 197. *et* ſilvis etiam etc. legi inſerunt. Barth. *Manticoram ſilvis, cinctam quibus ed.* — Heinſ. *Manticoram, ſilvis etiam quibus editur Alce, Vid.*

62. Codd. quatuor et ed. Rom. *quis aſpera.* Quod in ordinem recipi debuerat.

63. *iacet* — ex Virg. Aen. VI, 390. Itaque non eſt cum nonn. legendum *riget*, quod etiam male repetitum fuerit.

64. Vulg. *Non* ſolum. Aliquot edd. vett. et cod. Dorv. *Nec* ſol.

66. nomine *dictum* Heinſ. et Ulit. coniiciunt, atque ita Dorv. a. Intell. *hippopotami*, ut antea *phocae* memorantur.

67. Barth. *Et* deforme — coni., ut ſeqq. de Crocodilo accipiantur. Tum edd. nonn. *quod Nilo paſcitur*, Dorv. Voſſ. *qui Nilo naſcitur*, e gloſs.

68. *venientibus* eſt, aliunde originem et incrementum trahentibus. Itaque perperam Heinſ. *refluentibus*, *vernantibus*, tentat. *vernantibus* habet Dorv. a.

69. ſ. Vulg. ſenſus, auctore W.: quoties trepidavi, quum in eas partes (loca) proſpicerem, ubi ſubito deſcendebat (aut, declivis erat) arena, et vorago terrae, unde novae prodirent ferae cum ipſis ſilvis, aperiebatur. Offendit tamen inſolens locutio, *videre in partes.* Itaque Burm. coniecit: Ah! tr. quot. n. deſc. arenae, (h. e. trepidantes propter arenam deſcendentem) Vidimus *abſorptas*, (aut, *immerſas*) *raptasque* v. t. — Lipſ. pro *deſcend.* legit *diſcedentis* — Barth. *noctem cedentis*

arenae V. i. p. — Tum Heinf. et Ulit. *ruptaeque* (quia ed. R. *rapteque*) — *Viderimus part.* in Cod. Dorv. probabilius eft quam *in pratis* (pro *in part.*) ed. Opor.

71. Libri nonn. *et in iisdem* (f. *hisdem*) — tum Dorv. a. *cavernis*.

72. Bartholin. quia in Mf. fuo invenit *nimbro*, legit *nimbo*. At *liber* eft cortex.

74. Modius coni. *Impetit*, Heinf. *Impulit*. Perperam poft *Impedit* vulgo ponitur interr. nota.

74. *primo* coni. Tit. At *primi anni* omnino aetatem vigentem indicant. Mox edd. nonn. *dimittere*.

77. *Fors* coni. Heinf. — Tum edd. vett. inter lectt. *et referens*, atque *et praefens*, divifae funt Vulg. tamen in pluribus codd. reperitur.

78. Libri nonn.: quae fit *mihi* — (tum legi poteft: *dic*, Cor., *mihi*, quae f. f.) Burm. coni. quae fit *nova* f. d. — *modo* i. q. Gr. ποτε.

81. Codd. nonn. et codd. *Nudaque* paup. — Tum Ulit. coni. *et adefo* — Heinf. *et aheno*. Antea *ineffet* pro, infuiffet.

82. Edd. vett. *Obfuerant*. Correxit Modius. Mox nonn. libri *utrumque*. At unus adeffe potuit Carinus.

83. Nonn. *at*, nifi — al. *et*, n. — Tum tres codd. et aliquot edd. *putatur*. Poterat fcribendum videri, *notavi*, coll. Ovid. Trift. III, 5, 11. et gravius illud futurum erat. Sed et vulgatum eft Virgilianum, Ecl. I, 20.

Ecloga VIII.

Barbare vulgo inscribitur *Epiphunus*, quod Ulit. censet fuisse *Epifunus*, malam interpretationem graecorum ἐπικήδειος s. ἐπιτάφιος. Qui eclogam tribuunt Calpurnio, nonnulli *Meliboeum* defunctum voluit ipsum esse Nemesianum; probabilius docuit Wernsd., Iunium Tiberianum, praefectum urbis, intelligi.

2. Nonnulli libri scripti et editi: *imitatur* (aut, *imitantur*) rura cic. — Barth. (qui in Mf. *immituo* invenit, ut Dorv. a. *in mutua*) *invitant rure*. Heins. coni. *resonant sua* rura — In *resonant*, quod ex Virg. Ecl. II, 13. sumtum, latere ulcus censet Burm. Pro *rura* quidam codd. *regna*.

3. Libri nonn. *si quid* — fortassis ex Virg. Ecl. III, 52. IX, 32. At h. l. sequitur *carmen*.

7. *greges* iam dudum recte, codd. auctoritate, repositum est pro vulg. *gregem*. Aliae codd. lectiones in h. v. *Detrudent*, et, *promittere*, nihili sunt.

8. Nonn. *Dum* vos —

9. Est memorabilis lectio Dorv. a. *canamque comam, vicine Timeta*. Perit tamen ita suavis oppositio: *care mihi*, *carus deis* (h. e. Apollini et Musis).

11. *Diximus* nonn. libri, multo frigidius. Cf. Virg. Aen. IV, 653. Mox Barth. maluit: *et calamo et versu* cant., Heins. *et calamis versus mandavimus* ol.

12. *hilaros* coni. Heinf.

13. *Stupuere* edd. et codd. nonn. Recte vulg. *tepuere* (in quo intermiſſio amoris ea, quae reliquias tamen priſtini caloris quasdam habet, ineſt) praetulerunt omnes. Mox tres Dorv. *Nam mea* —

15. Edd. nonn. *Et nunc* — *ſonent* coni. Barth. et Burm. At rem, quae adeſt, indicari docent ſequentia. — Tum libri nonn. *iam carmina.*

16. diſſ. *carmina* praefert Barth. At vid. Hor. Od. III, 19, 19.

20. *priorum* duae edd. h. e. maiorum. At *ſecretus orbis* (inſulae beatorum a reliquo orbe ſeiunctae) rectius dicetur ſedes (mundus) piorum. v. Wernsd. Exc. XVIII.

23. Dorv. a. *ſidibus Siclis aut Oeagrius Orpheus*, in quibus fortaſſis alius lectionis inſunt veſtigia. — Inepta doctrinae oſtentatio. Alia ratio Virg. Ecl. IV, 55. Mox cod. Voſſ. *concineret.*

28. Deeſt in tribus codd. et aliquot edd., et in ſeq. legitur: Cont. inc. *quercus* m. c. Gudius coni. ſuper *hunc quem* cern. etc. Heinſ. ſuper *hoc* (ſcil. ſene, Meliboeo), probante Burm., recte, opinor.

30. Burm. coni. ſed *foliis cantu* (h. e. cantui) *ne* garr. pin., quia, cum mox *nemus tacere* dicatur, non videtur pinus *vento* garrula eſſe.

31. Al. *fagosque.*

32. Vulg. *ſuggerit*, h. e. ſubminiſtrat. (Ovid. Met. XV, 82.) Codd. nonn. *ſubigit* aut *ſubicit*, h. e. ſubſternit, tori loco nobis eſſe iubet. Argutatur Burm., dum non de creſcentibus, ſed de iam ſubmiſſis agi cenſet.

33. Dorv.

33. Dorv. *genus* omne, unde Burm. in Add. coni. *pecus* O.

34. Nescio cur Burm. dubitaverit, an haec non omnino sana sint. In Ms. Tit. mira est lectio: *deflectant flamina Cauri.*

35. Cod. Dorv. *Omnipotens — liquoris.*

36. Perperam in ed. Ulit. et Burm. distinguitur: *tellus vitalis, et aer.*

37. Dorv. a. *Accipite hos cantus*, e gloss.

39. Ulit. incertum unde edidit: *Iam* si subl.

41. Burm. coniecit: *nostris* adverte *modis*, sc. mentem s. aures, quod rarius sit, *advertere* (pro animadvertere) cum Acc. poni. Nihil, tamen in hoc scriptore mutari vult.

43. *Sperata* legi maluit Burm., ut ad vota vel Meliboei vel aliorum respiciatur.

47. *carperet* annos, Dorv. b. *tolleret* maluit Heins. — Burm. *perderet*, aut, *rumperet*. Sed *pellere* est trudere (*fortdrängen*). v. Burm. et Wernsd.

48. Edd. nonn. vett. *Haec* tenuit — Martell. et Heins. legunt *Nec renuit* — Vulgatae bonus sensus: communis conditio moriendi non prohibuit, quo minus has effunderemus querelas, quae sequuntur.

51. Perperam libri nonn. *Consilioque* D. cf. Heins. ad Ovid. Met. XIV, 312. Burm. h. l.

53. Male contendit Wakefield. Silv. Crit. III. p. 40. metrum respuere lect. *mulcendo*, et reposuit *mulcere*. Optimi poetae (Tibullus, Ovid. aliique) ultimam horum gerundiorum syllabam corrigiunt. Virgilius producit. Neque Wakef. correxit

H

omnia eius generis leca. Sententiae caufa Burm. maluit fcribi: *fapiens mulcere qu.* e Graecismo. Vulgata tamen ita poteft exponi: patiens (ferens, patienter audiens) querelas ita ut mulceas (lenias, componas eas), poetice pro, patiendo mulcens. Ulit. coni. *patiens mulcensque*, quod profaicum eft. Gebhard. fuam coniect. *paviens* (e lect. cod. Pal. *pariens*) ipfe repudiavit.

54. Martell. et Heinf. coniiciunt: *iuris amor* (ut *ius* fint leges, *iuftum*, aequum). At *ruris amor*, agriculturae ftudium, recte fub eo florens laudatur.

56. Vulg. *vultus* gr. e. m. *ferena*. Utrumque mutavi e coniect. Burm. *Vultu* (quod et in edd. nonn.) poftulat fequens *fronte*, *fevera* autem oppofita *mite* et *gravitas*.

58. *coniungere cera* nonn. libri, fed vulg. non deterius eft.

59. Edd. vett. *Oratus*. Sed in Tigur. iam eft *Hortatus*, quod Ulit. et Burm. receperunt. Heinf. coni. *Noras*, *tu* — aut, *Gratus tu crudas* — Poffe et *diras* — *curas* fcribi monet Burm. Sed aptius tamen laboriofis agricolis effe *duras*. — *flectere* cod. Voff.

63. *duxifti* vett. edd. nonn. probantibus Barth. et Marclando ad Stat. Sylv. V, 3, 92. Bruckufius autem ad Tib. El. II, 1, 54. *ducere* de gravi et epico carmine, *dicere* de leviori, interpretatur. Fortaffis igitur laudibus Meliboei convenientius eft, *duxifti*. Heinf. coni. *Praevius Hyblaea duxifti* c. a. — Burmannus quia in cod. Voff. et ed. Rom. eft *Laetus Phorbea*, propofuit: *Laetius Orphea* — (h. e. amatorium carmen.)

64. *odore*, et mox, *laurus*, archaice, aliquot libri.

66. *valent* Heinſ.

67. *De meſſe culmos* Dorv. a. et nonn. edd. quod Barth. tuetur; Burm. coni. *De meſſo* c. At *campus* poet. pro arvo ſegetibus referto dicitur.

69. *Mala ferunt* — et mox *flore* nonn. edd. (in paucis aut *Pietas*, aut *dant*).

71. Burm. maluit: C. *dent* Muſae; nos — Vulgo poſt *Muſae* colon eſt. Tum Burm. maluit: *nos* quae — quod parum uſitatum ſit, *modulari aliquem*. At ſequentia vulgatum tuentur.

75. ſ. Secutus ſum diſtinctionem et lectionem ed. Burm. Ap. Wernsd. eſt: *reboat te, quidquid carminis Echo: Reſpondent ſilvae* etc. priora autem cum Barth. ita diſtingui voluit: *reboat te, quidquid carminis*, (ſc. reboat) *Echo:* — et *Reſpondent* quidem eſt in libris, quos Wernsd. vidit, omnibus, (Dorv. a. tamen *reſpondet*) atque ex Virg. Ecl. X, 8. At primum nimis abſolute ponitur, *reſpondent ſilvae;* deinde idem ſenſus his ineſt, qui praecedentibus *reboat* — *Echo*, ita ut tautologia exiſtat. Ea, quam dedi, lectio hunc parit ſenſum: te reboat (de te agit) omne carmen quod echo ſilvis reddit, niſi *ſilvae* Genit. ſit. Aliorum coniecturae ſunt: Gebhard. te, *quid cit* carm. echo — Ulit. te, *quidquid carminis exit*, Reſpondent ſ. — Mox edd. pr. armenta *ſequuntur*. Modius iam emendavit.

75. Libri omnes *naſcentur*. Correxit Barth. ex ed. vet. et Virg. Ecl. I, 60.

76. Edd. nonn. vett. *Veſtitusque*. Heinſ. coni.

6. *Venerisque* (nam sic maiuscula littera scribendum est) *immitis* (h. e. immaturae), quod in uno cod. invenit Titius, estque in nonnull. edd. vett., cum Ulit. et Burm. recepi. — In nonn. codd. et edd. *Venerisque imbutus* — ut verba *imbutus uterque tum primum* separatim posita accipiantur. Hinc duo codd. ap. Dorv. et paucae edd. *Venerique imbutus* (h. e. initiatus), quod Wernsd. recepit, etsi Burm. dubitavit, an non dicatur latine *Veneri imbui*. Attulit Wernsd. in Add. e Sil. Ital. III, 64. *imbuere hymenaeo* (sed in Ablat.)

7. Languidiorem versum ita emendari iubet Burm. *Dulcia tunc primum* carp. g. f.

8. Quinque codd. *iam nunc* puer. v. — at *non puerilia* sunt, quae viris conveniunt. Mutavi colon post *vota* in comma, nam iungenda sunt *non puerilia vota* et *cura iuventae* (h. e. desiderium coniugii — non enim recte Burm. *curam inventae* interpretatur, ornandi se et puellae placendi studium — aut etiam, ipsam Donacen) — verba autem *quis* (nonn. edd. *queis*) — *hiemes* nectuntur cum voc. *pueris*, unde parentheseos notis includi iussit Burm. — Heins. coni. Quis *actae* ter q. h. — Burm. (*Quis anni ter quinque*) *et primae* c. i.

11. Perperam edd. vett. plures: *Et non — sonarent*. — Titius coni. tam tenui *de filo voce* f. Immo videtur praep. *de* (quae redundat) interposita esse, ne duo Ablativi concurrentes sensum turbarent.

12. Edd. pleraeque vett. *sollicitumque foret linguis onus*, quod restituit Wernsd., qui in Exc.

XIX. censet poetae ante oculos fuisse locum Hor. Epp. I, 5, 18., et metro coactum eum posuisse *linguis* pro *linguae*. Censet tamen pluralem etiam posse referri ad puellam et pastores simul, ut parentes in oratione pastorum, aeque ac filiae suae dicantur animadvertisse signa animi solliciti et furti commissi; nam *improbam* (h. e. crassiorem, tumidam) cervicem non tantum in signis graviditatis esse, sed et pubertatis marium, Manet tamen durissima locutio. Itaque cum Dorv. a. diserte scribat *pinguis sonus* (ut duae edd. habent *pinguis onus*), non dubitavi, illud recipere, et *sollicitusque* scribere (pinguis, h. e. crassus, vocis sonus prodidit animum timidum et sollicitum). Atque eam emendationem Wernsd. ipse indicavit praestare lectioni ab Ulit. et Burm. receptae: *sollicitusque* f. *linguae sonus* — Heins. coni. *insolitumque* f. *linguis onus* —

15. Male nonn. libri *revelare*, quamquam sensum fundit.

17. Edd. plures vett. *genas*, ut et Dorv. a., quod graecismum redolet et recipi voluit Ulit. Sed *genis* melius respondet seq. *crinibus*. *laeves* scripsi pro vulg. *leves*. *intonsis*, quod in nonn. edd., deterius est.

21. Ed. Burm. cum nonn. aliis *Naïdes*. — *secantes* — *purpureos al.* scripsi cum nonn. edd. et codd., quia oratio ita sit rotundior. Vulg. *secatis* — *purpureosque alitis* — Gudius maluit: *purpureos quae al.* Barth. cum ed. sua vetere scriti voluit: *Gramina*, purpureosque al. per *littora* fl. At *secare littora* (per littora madefacta aquis exundantibus incedere) confirmatur loco

Ovid. Am. II, 11. et *per gramina* h. e. in pascuis alunt flores, quia, dum incedunt, irrigant eos.

23. Pauci libri: *quo pacto.*

25. Alia codd. duorum et nonn. edd. vett. lectio est: *Nam me* i. *trini* (aut terni) *petierunt* o. f.

28. Tres codd. et aliquot edd. *rapidos*, perpetua varietate. V. seq. Barth. ex una ed. vet. praetulit: *Nulla mihi* tr.

30. Plures codd. *nullo lamberunt.* At obest sequens vers. Ulit. coni. *nullos libarunt.* Et in Dorv. a. legitur: *nulloque libarunt.*

32. *atria* nonn. libri (fort. ex Ovid. Met. V, 155.) *aethera* coni. Ulit.

34. Dorv. *in usum.* Pluralis magis est poëticus.

35. *mille bidentes* legi maluit Rooy Spicil. Crit. p. 110. sine idonea causa.

40. *Heu, heu* pro vulg. *Eheu* reposui ex pluribus vett. edd. v. Burm. et Heyn. ad Virg. Ecl. II, 58. In nonn. codd. et edd. *En heu* — Tum aliquot libri: *causa* salut. Vulgatum Ovidianum est. v. Burm.

41. In paucis libris: *simill. atrae* (tum punctum in comma mutandum erit, ut haec cum seqq. iungantur), Dorv. d. *simill. auro.*

42. *noti* Bruckhus. et Heins. coniecerunt, sed *nostri* recte tuetur Burm. — *poc. vini* Dorv. a. e gloss.

44. Edd. nonn. *me misero* (f. *miserum.*)

46. Edd. nonn. vett. *Null. haec* m. probante Burm., ne ambiguitas e duplici negatione existat.

47 — 49. in Mſs. deeſſe manus viri docti ap. Burm. notavit. Omittit Dorv. b.

48. Edd. nonn. vett. *tum* dulce r. h.; at in hiatu etiam noſter imitatus eſt Virg. Ecl. III, 63.

49. Nonn. libri: *Tunc* m. Dorv. b. *Hunc* m. — *odorem*.

50. In paucis: *dea*, aut *mea*, *Pallas*. Sed plures: *amat*. Verum Coniunctivo ſeriores ſcriptt. utuntur loco Futuri, v. Wernsd. in Exc. p. 342. — Dorv. a. *turg. unguine*, ut Heinſ. olim correxerat; ſed ipſe vidit, *ſanguinem* dici quemvis ſuccum, ideoque oleum.

51. Al. comma ponunt poſt *deus*. Ulit. coni. *vites*, *Ceres et ſata*, *poma Pr.*, aut *Pallas ſata*, niſi *deus* ſumatur pro dea Cerere. Heinſ. *ſua*, aut *rata*, *poma*. At *ſerere poma* (arbores) Tibull. I, 1, 7. Burm. *B. vites meus*, *et* ſ. p. P. Nam cur Priapus potiſſimum dicatur *deus*, cauſa non eſt.

52. Ridicula lectio cod. Voſſ. et ed. R. *Idas quoque diliget uvam*.

53. Edd. nonn. et cod. Voſſ. *nunc quae* — Eſt ex Virg. Ecl. VIII, 62.

54. *ſint* correxit Barth.

58. *convertere* cod. Pal. Scribi a poeta poterat: — cui cura iugali Concubitu eſt hom. connectere ſaecula tota. Nam ſententia eſt: concubitu hominum omnia ſaecula connectis. Barth. Non melius Wernsd.: coniugales hominum concubitus amore nectis ad omnes generationes et aetates propagandas.

59. Nonn. libri: *relinquit*.

61. *ducat* in Dorv. c. huic loco non conve-

nit. Aliae etiam librorum sunt in his aberrationes. Lectum etiam: *quae non ducit* —

63. Post *libera* distinctionem posui, et mox *Norit* (pro vulg. *Novit*) scripsi, quod postulare v. *licet* vidit etiam Wernsd. Debuerat etiam post *volucres* minus plene interpungi. Nam cohaerent *quae* — *scit* etc.

66. *notis* coni. Heins. At non silvae erant lusciniae illi notae, sed cavea potius.

67. Codd. et edd. nonn. *geminosque palumbos*.

68. Titius, fort. ex Virg. Ecl. III, 69. *quod potui* —

69. Languidius est in nonn. libris: *Tu post haec* —

71. Dorv. a. *Te peream* — *ducas*.

73. Guidalott. distinguit: *Fauni, vates*, et — Ulit. coni. *Faunusque pater et* — At Fauni fatidici alibi etiam memorantur. v. Burm.

75. Alia lectio, etsi pauciorum librorum (in his Dorv. a.), *orbes*, exquisitior est, inprimis ob Pluralis usum, ideoque Burm. probata, sed et *ortus* ferri potest.

76. *tremulo* — *lumine*, Ms. Tit. *lumine* etiam aliis in libris. Sed vulgarius hoc est.

77. *tegimus* una ed. sed mox plures edd. *Pascimur*, vid. II, 90. *Pascimur* etsi Barth. praetulit, tamen vulgatum varietatem gratam efficit.

79. Dorv. a. *iurare* sol. sed vid. III, 62.

82. Edd. et codd. nonn. *indocti, calamis* (aut *et cal.*) *cant. avenae* — paucae edd. *indocti cantare et avena* — utrumque minus est concinnum quam vulg. Heins. coni. *indocti calamos*.

83. Exoidit hic versus in nonn. libris. *Quae* coni. Ulit.

85. Plerique vett. libri, etiam scripti: *cantabimus*. Tamen paucae edd.: *cantabimur* (h. e. celebrabimur, v. Ovid. I. Am. 3, 26.), quod unice verum est; nam propter Donacem non cantaret urbi.

86. *confertas* ed. Dav. deterius est vulgato *coniferas*, quod Virgilianum Aen. III, 680. — *corniferas* et *carniferas* (in codd.) librariorum errores sunt.

88. Tit. coni. *tosto*. At pastores sub platano canebant, et sol non tostus, sed torrens dicebatur.

89. *discedere* nonn. edd. vett. Mox *includere tauros* conicit Burm.

Ecloga X.

Inscribitur *Bacchus*, ab argumento, Bacchi laudibus, a Pane sub ulmo in valle Arcadiae ad montem Maenalum decantatis, in quibus plures poeta habuit, quos sequeretur, duces. Cf. Wernsd. Arg.

1. Perperam ed. Rom. *ac Mycon*. Nam prima huius nominis syllaba brevis est ap. Virg. Ecl. VII, 30. Versus seq. adfuit V, 2.

3. Alia lectio: *lassatus*. Barth. coni. *lassus resumere*, Heins. *laxatas* sum. v. Burm. *lapsas resumere* v., aut, *ex somno lapsasque resumere* v. Hoeufft Peric. poet. et crit. III. p. 326. *laxatus* s. v. Schrader. ap. eum: *resolutus* —

5. Nonn. libri: *e tereti* — *super* recte dici, pro, supra, docet Burm.

6. *praedem* Tit. et Barth. legunt, non improbante Burm. Neque ei obest, ut W. putabat, *invadunt furto*, quippe non cum v. *praedem* iunctum. Libri tamen nihil mutant. Et defendit vulg. *praedam* Rooy Anim. ad Mart. p. 248. f. Gudius in marg. adscripsit: tamqu. *per praedam carmina* possent S.

8. f. Olim in multis edd. lectum: *canorum* — *fuerat*; nonn. edd. *canorem* — *suevit*. *suêrat* est in Dorv. b. et dudum a Martello repositum. Heins. coni. *canorum*, — *ceu suêrat*, ut *cânorum carmen* iungatur. Burm. recte monet, *canorem* h. e. sonum musicum, et *carmen*, i. e. verba inter se cohaerentia et modulata distingui.

10. Codd. tres Dorv. et aliquot edd. *male sibila dissona*.

13. Post *canam* colon ponendum est.

15. Vulg. *Iamque ego*, *Bacche*, *tuos ortus*, et f. v. Quod reposui, in duobus codd. et tribus edd. vett. inventum, probatum Gronov. Obss. III, 13. et multo doctius est. Ulit. coni. *Iamque ego Baccheos ortus*.

16. Alios legere *carmine* ap. Burm. notatur.

19. Vulg. *qui comptas* palm. t. In nonn. edd. *qui comptos* p. t. Sed hoc ex correctione antiqua fluxit, ut *comptas* ex em. Heins. Plerique codd. et edd. pr. omnes: *qui quando* p. t. Unde Ulit. coni. *qui ovantes*, Burm. qui *pando* p. t. Quod recepi, habet Cod. Dorv. a., et probatum est Burm. in Add. et Wernsd., qui *udum* (vino madidum) bene ex Stat. Theb. IV, 753. illustravit. *Hoeufft*. l. l. p. 327. coni. *qui quasso* p., ut quatere thyrsos est Catull. 63, 256. Si olim vulg.

lectio codicis auctoritate firmaretur, mallet idem cum Santen. *comptus.*

20. Nonn. edd. *odoratis* — *capillis.* Singularis hic magis poeticus est.

21. Vulg. *iam tunc.* Sed quo sensu *iam?* Restitui *nam* ex em. Burm. Est Iovis vera proles, nam Semele tum, quando rem cum Iove habuit; vidit sola post coelestes Iovem sua et propria forma conspicuum.

24. Vulg. *Protulit*, sed id non differt ab eo, quod sequitur, *produxit. Pertulit* in Dorv. a. legitur, et Burm. atque Wernsd. probatum est.

25. s. Wernsd. edidit:

Vos etiam *et* Nys. vir. nutr. in antro
Hunc Nymphae, — procaces:

Delevi *et*, quod in nonn. edd. omittitur. Sed alia in his verss. mutant codd. et edd. Nonnullae contraxerunt in unum versum. In aliquot codd. est: *Nosque etiam Nymphae viridi nutrimus* (aut *nutrimur*) *in antro.* Pithoeus alio ordine versus locavit. Hinc Ulit. et Burm. ediderunt:

Hunc Nymphae, Faun. sen. Sat. procaces
Nos etiam Nysae vir. nutrimus i. a.

Etsi iam Barth. docuerat, eum ordinem, quo nunc exhibentur, e duobus quibus usus est codd. restituendum esse. Ea autem, quae ap. Burm. est, lectione sumta, *Hoeufft.* l. 1. p. 329. scribi voluit: *Nos et clam* Nysae etc. Schrader. ap. eum emendabat: *nobiscum* Nysae v. *nutristis* i. a.

28. *resupinis* Pith. Ulit. Burm. *resupinus* ex edd. nonn. et Dorv. cod. recte restituit Wernsd.

30. In quatuor codd. et aliquot edd. deest.

32. *subſtringit* Dorv. ut Hor. Sat. II, 5, 95. h. e. ludens pulſat, palpat.

33. Variant codd. qui *rutilum*, *multum*, *mutum*, *cap. exhibent.* — Tum pleraeque edd. vett. *leve ment.*

34. Plerique libri: Et *ſummas*. *ſimas* recte reſtitutum e paucis libb. v. Burm. — Tum nonn. *ſuſtulit*, aut *ſuſtollit*, aut *ſubducit* poll. n.

35. Burm. coni. *puero;* Heinſ. *iuventas.*

37. Triplex lectio codd. et edd.: *lenes; levas*, aut, *leves* (Mod. *laeves*); *laetas*. *lenes* defendi poteſt. v. Burm. Sed convenientius epitheton eſt, *laetas*.

38. Nonn. *dona Lyaei*, e gloſſ.

39. *foetus* Dorv. a.

41. Nonn. libri ſcripti et editi: V. h. *audierant*,

42. Aliquot edd. *illudere*: quod etſi laſcivae cohorti convenientius videri poteſt, tamen vulg. tuetur Burm. Gudius: *elidere.*

45. Duae edd. *Udaque* (quod Heinſ. coni.), Dorv. a. *Rubraque*. Utrumque male. Nudi calcabant uvas Satyri.

47. Nonn. edd. *corripuit*, e correct. — Tum aliquot libri: *fors*, recte. Itaque recepi pro vulg. *ſors* (iubente etiam Nodell.) Scil. quod forte cuique obvium fuit, arripuit. Mox Ulit. *occupat uſus.* Heinſ. coni. *hoc capit unus*, aut, *hic capit urceum.* Burm. locum ſanum eſſe negat; latere vaſis nomen. Nodellio Obſs. Crit. p. 85. aut nihil mutandum, aut *occupat* aut *arripit* legendum videtur. Comparat ille Virg. Aen. VII, 506. ff. Tac. Ann. XIV, 5, Vulg. ita expl. Wernsd.

quisque capit, arripit, ad usum. Dorv. a. quod *fors* dedit, *arripit* usus.

51. *Vocalia cymbala* (sc. quae alias vocalia sunt, sonum edunt, si pulsantur) recte tuentur recentt. edd. Variae lectt. sunt: *vocalia cymbia; venalia cymbala.*

52. in antt. edd. postpositus est sequenti.

53. *Excipit ad potus*, Ulit. et Barth. — *ac potus* edd. vett. *at potis* (h. e. ebriis) Dorv. a. et nonn. edd. quod recte probat Burm.

54. Dorv. a. *Evomit inque hum.* — Tum nonn. *defuit* probante Ulit. At *diffluit*, quamquam teteriorem reddit imaginem, tamen hic eo aptius est.

57. *Concubitum* Dorv. a. *Satyros* aut *Satyris* maluit Heins. Immo structura est: Satyri amantes raptantur (huc illuc feruntur) ad nymphas fugientes s. fugere volentes (sibi) concubitu iungendas. *iam iamque elapsas*, est, tantum non elapsas aut elabi conantes.

59. Nonn. codd. et edd. *primus. non aequis* (aeque magnis) *viribus* relate ad Satyros dici censent Burm. et Wernsd. Malim ad Silenum solum spectari, viribus (utpote senis) non aequis (paribus) illi aviditati.

62. Perperam in libris vett. scribitur *hyaco*, aut *hyaccho*. Sumtum ex Virg. Ecl. VI, 15.

63. Libri nonn. scripti et editi: *natus ab ipso.* Sed *profatus* exquisitius est. Dorv. a. *profatus ab* i.

64. *haustus* Ms. Tit. Sed *hastae de vitibus* recte dicuntur thyrsi. v. Tit. et Barth. add. Stat. Theb. IX, 703.

63. *uberius* edd. nonn. — tum *liquorem* ex interpretamento. *fluor* etiam Nemes. Cyneg. 227. — Dictum pro *siccare ubera fluore*. v. Burm.

Ecloga XI.

Inscribitur *Eros*, perperam. Neque enim Deus Amor, neque omnino amor, sed duorum pastorum amores, carminis constituunt argumentum.

3. *Nil* triv. Scriver. recte, opinor. — Scripsi et h. l. *Iollas*.

5. Heins. coni. Ignis *erant*, praeter necessitatem. Post v. 6. in edd. antt. perperam inculcatus erat versus: *Inque vicem* etc. qui deinde est 13.

7. Dorv. a. *luxere parentes* vel *furentes*.

7. Plures codd. *conductas*, et tamen *condictas*, h. e. de quibus convenerat, unice recte ponuntur. Nec *placidas*, quod mox in nonn., praeferendum.

11. *Dum* maluit Barth. — Mox nonn. edd. *ederat*. *adederat* recte Tit. reposuit. Dorv. a. darus *adederat*.

12. Inepte quidam libri: *vellera*.

13. *vices* Mſ. Tit. — *duxere* Heinſ. et Marcland. ad Stat. Sylv. V, 3, 92. atque ita duo codd. Tamen *dicere* magis voc. *cantu* respondere puto. Dorv. a. *luxere*.

16. Tentaverat olim Burm. in fine versus voce *victo*, coniiciens *luso* s. *spreto*, aut, *quaenam* t. gloria, ficto si vultu — sed vidit *victo* esse posse, succumbenti tuo amori.

17. Aliquot edd. vett. et duo codd. *Quid vultum veniens* (Pal. cod. *vultu venientem*) *pre-*

mis ac fp. fr. *ferenas*. Sed vulgata ut ad fenfum melior eft; ita manifefto imitatur Virg. Aen. IV, 477.

18. *poffum non velle neg*. Haec eft plurium codd. et optimarum edd. lectio, recepta etiam a Wernsd., qui tamen interrog. fignum addidit, ut fit: num te propterea minus amem? At minatur potius, poffe fe illam relinquere. Neque eft, cur *poffim* fcribatur, ut Burm. vult. — Edd. nonn. *non poffum non velle;* hinc aliae; *non poffum nolle*, quod dedit Burm. (non poffum non acrius te amare negantem) Ulit. coni. *Tandem, dura, nega: poffum nunc velle n.*

19. Nonn. *amant.*

21. Dorv. a. *nec hoc — germina* fl. In Dorv. d. exciderunt verba *perdunt — rofas.* Totus locus imitatur Theocr. XXIII, 28. fs.

24. Variant libri: *annus; annos; annis*. Postremum praefert etiam Burm. Senfus: nec fe tibi praebet aetate provecta. Heinf. *et* f. t. c. *annis* (h. e. accommodat fe tuis annis, iuventuti).

29. Burm. mavult: *fuosque habet — Hoeufft.* l. l. III. p. 330. diftinctionem poft *filvaeque* tolli iubet, ut *filvaeque arbor* iungantur.

30. *Spernis* am. mavult Heinf. Poffit et legi *prodis*, vel *pellis*, inquit Burm., fed non opus eft.

32. Al. *in arto*. Inde exftitit lectio nonn. libb. *in arte*. *in arcto* eft, in angufto, exiguo temporis fpatio.

34. Burm. dubitat an non rectius cum Barth. Adv. XVII, 6. legatur: *coiëre in praelia*. Doctius eft vulgatum.

35. *timi-*

55. *timidae* inepte nonn. libri.

56. *deni — menfibus* duo codd., ut et Barth. alicubi laudat, perperam.

58. *in umbra* nonn. libri.

59. Edd. aliae: *nam nulla*; aliae: *non ulla* — Poftremum (etiam Dorv. b. firmatum) non videtur repudiandum.

40. Una ed. *toto*. Vulgatum per fe elegantius eft.

42. Pauci libri: *tantum concedo*.

44. In paucis eft: *faeve* — et mox *natum* n. p. c.

45. Codd. et edd. nonn. *fed et hic* (aut, *fed te huc*) *lucentes vertito malas*, fine idoneo fenfu. Male Heinf. coni. *liventes*.

47. Perperam nonn. libri: *lene fl*. Mox unus cod. Pal. *foetus*.

50 — 55. Defunt Dorv. d. — faft. *lenta* Dorv. a. Sed *longa* convenientius loco eft.

51. *Scythonias* perperam libri nonn. Eft ex Virg. Ecl. X. 66.

52. Antiqua lectio fuit *Nerines* (filiae Nerei); fed quis ei hic locus? Barth. coni. *Nerinas*, (h. e. marinas) idque inde ab Ulit. receptum eft, atque firmatum duobus codd. Dorv. et ed. Rom.

53. *fucos* Burm. etiam Wernsd. h. l. — Nonn. libri: *falebrofaque* gr. — plures edd. vett. *Sardorum* gr. — Vulg. etiam cum Virg. Ecl. VII, 41. convenit. Pro *vincet* Heinf. coni. *iunget*, incertum quo fenfu.

54. *Marmaricas* cod. Pal. *Marmoricos* in al. ut et Wernsd. ed. error eft. Singularis lectio ed. Dav. *perftringet virga leonem*.

56. et quinque feqq. defunt cod. Voff. et ed. Rom. — Cod. Pal. praecord. *dives*. Mox ed. Afc. *lubens patienter*.

59. *Proferat* Dorv. permutatione folita.

63. *victis; vitis; vitiis;* aberrationes funt librariorum in variis libris. — Nonn. libri *fronte*, aut *fronde*, aut *ture pavorem;* priores duae lectt. ex male repetito voc. praeced., tertia inde exftitit, quod *vaporum tus* non eft intellectum.

64. Codd. tres: Luftr. *mireque adverfa*. Vulg. firmant Theocr. XXIV, 91. Virg. Ecl. VIII, 101.

66. *Meroë* coni. Heinf. — totis m. *offibus*, ed. vet. ap. Barth., quod placuit Bruckhuf. ad Tib. I, 2, 61.

68. Duplex lectio eft antiquorum librorum: — nobis, *varieque coloria*, ut Burm. edidit; et — nob. *quae verficoloria* — quod pro *verficolora* dictum. cf. Burm. et Wernsd. in Add. T. V. P. III. p. 1451. f. Ulitius fcribi *diverficoloria* voluit (ad imitationem Virg. Ecl. VIII, 75.)

69. Al. *Mychale* — Mycale, faga, ap. Ovid. Met. XII, 263. In fine verfus duplex eft edd. pr. lectio *herbas*, et, *artes*. Priori et codd. favent et res ipfa.

70. Nonn. *tumet*, unde Burm. coni. *quo* luna *tumet*. — Mox quidam libri: *conrumpitur* angu.

71. *Concurrunt* ed. Rom. — *magice fata* vell. arb. Cod. Voff. et ed. Rom.

72. *plus eft faftuofus* Barth. ex ed. vett. legi vult.

73. *Cantat* hic tantum plures edd. vett.

GLOSSARIUM.

A.

Ab. *ab hoc* (tempore) II, 99. abhinc.
Abesse proximum, i. e. proximum alicui esse IV, 94. *wegbleiben* VII, 11.
Abnuere, non favere IV, 71.
Absminor, precor non evenire, III, 86.
Acanthis. VI, 7. (Dicitur et ἄκανθος Aelian. N. A. X, 52.) Distelfink. Similes comparationes eorum quae omnino distant, congesserunt intpp. (Nomen propr. VI, 77.)
Acanthus. acantho rutilo spargere (coronare) IV, 68. (wilder Bärenklau der röthlich und gelb blüht. Voss. ad Virg. Ecl. III, 45.) Mollis IX, 5. (zahmer Bärenklau mit weisser Blume.)
Accipere, audire, VIII, 28. admittere, de animalium coitu V, 23.
Acer. *acre* caput VI, 54. muthig.
Acerbum, durum. Barth. III, 60.
Acervus, congeries foliorum V, 118.
Acescere, fieri acidum, III, 52.
Acutus *acutae* aures, attentae X, 52. delicatae IV, 12.
Adducere. *adductum* latus VI, 53. i. e. contractum, brevius factum, *schmal*.
Adedere XI, 11. fere consumere. Barth.
Adesse. carminis usus *adesset* VI, 17. si carmine utereris. advenire VI, 1. praesentem esse VI, 87.

Adhibere, in usum conferre, praebere, V, 107.
Admirabile, admiratione dignum VII, 50.
Admovere, propiorem reddere IV, 18. (mihi *fere* aequalis). umbras IV, 169. (facit umbras breviores, de meridie).
Adonis pulcher IX, 73. inter pastores fuit. Tit.
Adstrepere IV, 2. de aqua, strepitum excitante.
Adstringere aures X, 32. (prensando stringere, radere, ubi tamen al. *substringit*). lac *adstrictum* XI. 68. concretum.
Adsuescere. *adsueras* (consueveras) VIII, 53.
Aduena quercus, quae advenit, adest, IV, 67.
Adumbratus honor I, 69. simulatus, titulis et insignibus, non potestate valens. Wernsd.
Aduncum (curvatum) cornu X, 48. morsus fibulae, pro fibulae aduncae VII, 81.
Advertere, animadvertere, VIII, 41. Burm.
Aëdon (luscinia) VI, 8. IX, 61.
Aequare, reddere aequalia, aequalia habere VII, 16. 55.
Aequum pondus VIII, 51. aequitas, qua omnia examinat. Burm. *aequae* vires, pares, sufficientes, X, 60.
Aër. altus II, 11. (volare).
Aërium genus, volucres in aëre volantes. XI, 28.
Aesculus V, 59. die höchste Gattung der Eichen. Voss. ad Virg. Ge. II, 16.
Aestivae horae V, 121. h. e. aestatis.
Aestuare V, 88. aestu premi.
Aestus. (in Plur.) afferre dies longa dicitur, h. e. efficere aestum vehementem V, 49.
Aetas secura VIII, 13. de inventute Ge. II, 16.
Aeternus IV: 145. (in aeternum, ubi al. *aeternos*. v. Tit.)

Aether, coelum, IV, 137. omniparens VIII, 35.

Aevum (tempus) afflictum (miferum) auferre I, 73. aetas, vita VIII, 44. futurum aevum (tempus) X, 23.

Afferre, adducere, IX, 52.

Africus, ventus ab occafu brumali flans, tempeftatibus creber V, 101.

Agere (emittere) aquas fons dicitur Burm. II, 58. efficere III, 6. greges II, 94. — *age*, cohortantium, VII, 78. — *acta*, facta, VIII, 26.

Agmina I. 65, f. milites Romani gaudentes caedibus et inde a Romuli aetate flagrantes belli ftudio.

Agreftes volucres IX, 64. in campis volantes.

Ahenum V. 85. de olla aenea.

Albere, album effe (poet. plenum effe) IV, 115.

Album caput, canum, *eisgrau* VIII, 13.

Alce, VII, 59. ibique Intpp. das Elenthier. Beckmann. Hift. nat. vett. p. 193. ff.

Alere flores, efficere ut prodeant, IX, 22. nutrire, confervare XI, 32.

Allicere quietem motu X, 30. in Schlaf einwiegen.

Alligare fe VII, 34. coniungi cum molibus.

Alludere, ludere ad, XI, 10. ferae dicuntur canenti, cui blandiuntur, IV, 67.

Alter, alius, mutatus II, 48. *Altera* regna, fecunda, I, 64. der andere X, 48.

Alternare, VI, 41. alternatim in utroque latere habere. folatia IX, 18. alternatim canere.

Alterno ore IV, 79. quod VI, 2. *alterno* carmine, amoebaeo.

Altius, a principio repetens II, 13.

Alvus, inferior ventris pars VI, 45.

Alumnus, Zögling V, 1. X, 27.

Amare, frequenter adire, IV, 69. lubenter verſari in loco V, 14. delectari re quadam IX, 50. cum alio Inf., lubenter, III, 16. — *amans*, amator, X, 30. 60.

Amaryllidis ſilvae IV, 38. de rure, in quo amica vivit. (Perperam nonn. Romam intelligunt.)

Ambiguus color, II, 59. variatus. agri, VIII, 55. controverſi.

Ambire, circumdare, VII, 83.

Amnis de Nilo VII, 67.

Amoena umbra, iucunda, quam lubenter captat, IV, 133.

Amor carminibus gaudet II, 58. ibique Tit. *amores* arborum (de fructificatione) XI, 28.

Amotus V, 44. remotus.

Anhelus, anhelans, III, 36. ubi not.

Animae ſublimes (in coelum evectae) mortuorum VIII, 39. et Tit.

Animus eſt, lubet, XI, 10.

Anni florentes, de iuventute VIII, 47. Annus extremus de hieme V, 103. anni leges confuſae VIII, 77. ſi aeſtate gignuntur et ſiunt, quae hieme debebant, et contra. De ſera aetate XI, 24. et Burm.

Antra in ſaxis et ſilvis petunt amantes, canentes, I, 9. VI, 66. IX, 26. X, 14. XI, 10. etc.

Apparet, conſpicitur, X, 4.

Aper. *Apri* cornuti VII, 58. et not.

Aperire vinea ſaepes dicitur V, 96. cum ſaepes vineae aperiuntur, tempore vindemiae. *Apertum* coelum, freyer Himmel VII, 23.

Apollo VI, 16. de eo, qui cum Apoll. comparari poteſt.

Applaudere caput, X, 33. leniter percutere, palpare.

Apricum tempus II, 78. modicò folis aeftu calefactum. campus V, 8. foli expofitus. v. Tit.
Apta, convenientia, IV, 158.
Aptare, reddere aptum VIII, 58.
Ara, fuggeftus cespitis quilibet, III, 95. Wernsd.
Arbiter, VI, 21. 29. 91. qui certamina paftorum componit.
Arbos vellitur (evellitur) incantatione XI, 71. fub arbore (hac) numen erit (coletur) II, 54. arbor mutabilis, quae infitionem accipit II, 40.
Arbuta taciturna IV, 108. quieta, ventis non agitata. *aurea* VII, 72.
Arctus. ufus in *arcto* eft XI, 52. i. e. angufto temporis fpatio inclufus; cito utendi opportunitas perit. Exempla form. habet Burm.
Arcus. VI, 68. fcopuli, qui fe introrfum finuant, arcum efficiunt.
Ardere, valde amare VIII, 2. XI, 66. indignari 28. inflammatum effe, flagrare I, 66. IX, 14. ardens fanguis i. e. rubens, I, 81.
Area, nobis *Gartenbeet* II, 49. Barth.
Arena de amphitheatro aut parte eius VII, 6. 53. 48. 69.
Arens hiatus I, 23. h. e. corticis arentis.
Argentum vivum V. 83.
Argutus, fonum acutum, ftridentem edens, epith. cicadae V, 56. rivi VI, 65. cicutae VII, 12.
Aridus VI, 23. cui vox afpera et ficca eft. Pr. de aridis foliis V, 112.
Ariftas numerare, de iis quae fieri nequeunt II, 73. (ubi nonn. arenas) v. Tit. primas Cereri dare IV, 122. de primitiis.
Arma de bello civili I, 83.

Axis teres VII, 51. v. not. et v. Rotulus — axis durus VII, 4. (stipes, circa quem rota aut rotulus volvitur. Voss. ad Virg. Ge. III, 172.)

B.

Baccheus, Baccho sacer, de hedera IV, 56.

Bacchus noster IX, 42. quem colimus.

Baetis, Hispaniae fluvius IV, 42. (Guadalquivir).

Balare de agnarum clamore, II, 68.

Balteus, gradus altior et longior in discriminibus orchestrae, *praecinctio*. VII, 47. Aliter Vitruvio dicitur. v. Rode Lex. Vitr. h. v.

Barba animalium V, 68. etiam in singul. VII, 63. ubi Tit.

Barbarus, humanitatis expers II, 61.

Beata secula I, 54. felicia.

Bellona, quae bella excitare creditur, I, 47.

Benignum iter VIII, 84. facile, commodum. Aliter *benignum* pectus, ib. 41.

Bibere, de animalibus IX, 30. X, 65.

Bicornes Satyri, II, 13. ubi Tit.

Bitumen V, 79. 83. de emplastro inde facto.

Bonus, propitius, de deo Barth. I, 91. VIII, 5. (ubi non iungendum *versuque bonus*, sed *versu* i. e. carmine, favit); de homine IV, 125. fidelis III, 97.

Boreas, regio borealis I, 76.

Bromius, Bacchus, IV, 123.

Bruma, hiemis II, 74. V, 93.

Brutia, pix praestantissima, V, 80.

Bubo VI, 8. Uhu.

Bucula, pro Plur. vaccae III, 61.

Bullae vitreae VI, 41. quibus cervi dorſum ornatum eſt.

Bullare de aquis, emittere bullas I, 11. (Senf. fagus obumbrat rivum ad radices ſuas.)

Buxus. Fiſtulae viles inde fiunt IV, 74. (Senf. ne tam ruſtice et tenuiter canas). Pallidior buxo IX, 41. (ubi Tit.) ob ligni buxei palloꝛem.

C.

Cadere de victima, immolari II, 63. irritum fieri V, 92. de die, quando ſol occaſui propior eſt V, 120.

Caducus, de frondibus quae deciderunt V, 116. Virg. Ge. I, 368.

Caedere, verberare III, 30. abſcindere V, 68.

Caeſareum numen, tutela Caeſaris IV, 132.

Calami, de fiſtula et ſyringe I, 16. III, 26. IV, 131. VI, 10. 20. VIII, 4. 11. 16. IX, 39. 82. X, 7. Ipſum carmen paſtoritium VIII, 37.

Calathi, corbes quibus et lac premitur et coagulatum (ſ. caſeus) portatur II, 77. IX, 34. X, 42.

Calcare (h. e. ingredi per) paſcua tauri dicuntur II, 19. quod inſuave Burm. videtur. Calcare (ingredi per) cruorem IV, 135. racemos X, 40. i. e. uvas.

Calcator IV, 124. qui uvas pedibus calcat.

Calere. *Calent* prata X, 16. calida redduntur ſolis aeſtu.

Calidus amor V, 22. de cupidine Venerea vehementiore pecudum.

Caligo V, 27. nubes atrae.

Camenae, Muſae, carmina III, 42. IV, 46.

Canales aquarum, quibus horti irrigantur II, 35.

96. fiftularum IV, 76. (fufpectum hoc fign. Burmanno).

Candere lilia dicuntur XI, 23. (h. e. fimpl. florere).

Candida lilia III, 53. IX, 47. ubi Tit. de formofo iuvene VI, 14. trop. *candida* pax, non fucata, non fimulata. Tit. ad I, 55.

Canens fenecta VIII, 50. i. e. cana, decrepita, v. Tit.

Canere voce aut fiftula IX, 83. X, 13. XI, 41. carmine celebrare IV, 7. carmen componere de argumento quodam IX, 88. IV, 77. 82. futura praedicere I, 29. 34.

Canna de ipfis arundinibus IV, 101. *canna* obliqua (Plin. H. N. XVI, 36.) de arundine unde fiftula compingitur II, 51. (Senfus: iam crefcit arundo, unde tibi olim fiftula conficietur, Wernsd. Exc. IV.) *c.* feptena (fyrinx) IV, 45.

Canor, fonus muficus, qui editur X, 8. Tit. et Burm.

Canorum guttur, quod fonum edit acutum (helltönende Kehle) XI, 39.

Cantare, voce et fiftula, IV, 123. VIII, 51. 62. IX, 82. etiam de avibus XI, 40. cantu argumentum quoddam tractare IV, 7. 163. XI, 5. 25. choreas v. Chorea. *cantari*, celebrari, IX, 85.

Cantharus X, 48. poculum anfatum, quo Bacchus, Sileni, Satyri, utuntur.

Cantus, vocis fiftulaeve VIII, 38. IX, 16. IV, 42. etc. de carmine amoebaeo II, 25.

Canus de fenectute VII, 43. VIII, 7. *cana* gramina V, in. pallentia.

Capere, arripere, X, 47.

Capiſtra, lora capitibus iumentorum iniecta I, 41. VI, 39.

Captare, valde appetere I, 10. intpp. ſomnos i. e. dormire V, 64.

Captiva Roma dicitur, quae libertatem amiſit, I, 51.

Caput, vertex ſilvae I, 10. (Senſus: verticem extollit contra ſolem) de humano cap. VIII, 13. X, 33. caput immergere tenebris tartari (h. e. euanefcere) bella dicuntur I, 53.

Carcer pr. de cuſtodia I, 61. trop. de Tartaro, cui incluſa bella ſunt I, 52.

Carex, iunci genus III, 94. (Virg. Ge. III, 231.)

Carmen de verſibus IX, 54. VIII, 70. etc. de cantu fiſtulae X, 6. 10. 12. oracula I, 35.

Carnificum opus I, 61. de ſupplicio (v. Wernsd. ſenſus: non ſenatorum ſupplicia multa exercebunt carnifices).

Carpere, decerpere, VIII, 65. IX, 5. II, 45. trop. percipere, frui, de amore IX, 7.

Carus, probatus, amatus VIII, 10.

Caſae, paſtorum domus, II, 61. ibique Tit.

Caſeus venalis (confectio caſei, qui vendatur) V, 37. add. II, 70.

Caſtaneae nuces II, 82. *Kaſtanien*. Virg. Ecl. II, 52.

Caſtra I, 66. ipſa militia, expeditiones bellicae.

Catenatus, catenis vinctus I, 61.

Cathedrae VII, 27. ſellae feminarum (viri de plebe feminis permixti ſedebant, Burm.)

Catulus leaenae VI, 4. (ex alia lect. de cane Spartano accipiendum.)

Cavea IX, 66. der Vogelbauer.

Cauſa id dicitur, unde quid originem ducit, *Urſtoff* VIII, 35. *cauſa communis*, boni publici

ratio VIII, 48. Wernsd. forenſis cauſa I, 45. ubi not.

Cedere, non ſufficere, II, 92. diſcedere I, 58.

Celſa iuga IX, 57. alta.

Cera, qua calami iunguntur IV, 20. (pro, calamos cera iungere, ſyringem facere, ſyringe canere) add. X, 14. VIII, 58.

Cerea, a colore, fulva IX, 91,

Ceraſus III, 42. (de cortice eius). *Kirſchbaum*.

Ceres. Ei offerebantur primitiae IV, 122. Tit. Burm.

Cernere, videre, I, 77. VII, 2. ſpectare VII, 6. 64. 76.

Certare, pugnare, VII, 95. de paſtoribus carmine aut cantu certantibus II, 19. VI, 2. VII, 12. contendere cum aliquo (ſich mit einem meſſen, es mit einem aufnehmen) III, 63. *certatim* VII, 48.

Certamen magnum, de contentione paſtorum canentium, Barth. II, 9.

Certa terra, quae tibi ſit certa ſedes, IV, 146. ubi vulg. coeptam. *certe*, certo, V, 10.

Cervix equi VI, 57. cervi VI, 44. tauri VII, 60. puellae II, 12.

Cervinus fumus V, 90. ex cornu cervino uſto. *Cervi* deſcriptio V, 33.

Ceſpes, ara ex ceſpite II, 62. unde *focus* e *ceſpite vivo* V, 25.

Ceſſare, II, 18. quieſcere.

Chelys, teſtudo, lyra, IV, 66,

Chiae, ficus praeſtantiſſimae II, 51.

Choreas cantare: cum cantu ſaltare IV, 129. ibique intpp.

Chori licentes, ſaltationes laſcivae, X, 55.

Cicadae argutae V, 53. raucae VII, 2. (ubi Tit.)

aeſtivae (aeſtate canentes) XI, 43. Baumgrillen. Voſſ. ad Virg. Ecl. V, 77.

Cibi de pabulo animalium V, 53. 110.

Cicuta, de tibia ſimplici IV, 20. VII, 12. X, 13.

Cingi (circumdari, ornari) coronis III, 80.

Cingula VI, 41. in fem. dicitur zona animalium, in maſc. hominum. Barth. et Burm.

Cineres (eorum quae in ara combuſta ſunt) effundere in amnem in magicis ſacris, XI, 64.

Circuire, cingere, de zona VI, 40.

Circulus VIII, 45. ipſe annus dicitur, quatenus dierum quidam quaſi orbis eſt. v. Barth.

Circumferre XI, 69. huc illuc ferre.

Circumſpicere V, 73, 95. caute videre.

Claſſica IV, 131. de cantu tubarum, lituorum, cornuum in praelio. v. Tit.

Claudere, includere, V, 103. (ubi eſt, effecerit ut includantur) IX, 10. 62. circumdare, ut claudantur I, 39. finire (vitam) VII, 45.

Clementia, in perſonam mutata I, 59. clementia ſolis, de moderato aeſtu I, 8. ubi v. Barth.

Clivi dicuntur moles quaedam in amphitheatro pedetentim, in clivorum modum, excreſcentes VII, 25. (künſtliche Anhöhen).

Coagula lactis, lac coactum (geronnene Milch) III, 69. V, 65. ubi not.

Coelum. ſub aperto coelo VII, 28. ſub dio. in coelum ſurgere, de magna altitudine VII, 23. Adſcribitur iis, qui inter deos relati ſunt. Hinc *coelo dignus* VIII, 50. (ubi Barth.), *coeli amor* IV, 145.

Coepi. *Coeperunt*, initia habuerunt III, 36. ut

coeptum carmen VIII, 81. inceptum. (*coepta* terra., v. *certa*). *coepit* calamis sc. canere X, 17. Add. V, 32. X, 4. IV, 113.

Cogere lac, est ita premere ut concrescat IX, 34. X, 68. Inde *calathi lacte coacti* II, 77. (non referti, ut Wernsd., sed) in quibus lac coactum servatur. *coactae* nives V, 103. aut densae, coacervatae, ut Burm., aut, in glaciem congelatae. — compellere X, 6. efficere, ut quid fiat II, 42.

Cogitare, de avi, V, 65. se ad aliquid parare, aut appetere.

Cohibere, impedire, IV, 20. ubi Wernsd. quidem olim coniecerat: *nunc connives*, sed ipse in Exc. 7. repudiat.

Cohors, chorus Satyrorum X, 46.

Coire, coniungi, permisceri, V, 71. zusammen laufen, in Verbindung stehen mit, VII, 51. coire in cornua, de tauris, cornibus se petentibus et pugnantibus, XI, 34. ubi Burm.

Colere, incolere, habitare, VIII, 40. IX, 20. curare V, 38.

Colles, in quibus vindemia instituitur X, 44.

Collidere nares X, 34. comprimere.

Colligere, einsammlen, IV, 24. 52.

Coloni, cultores, I, 36. Burm.

Color ovium, per genituram variatus II, 57. ss. — color niveus XI, 44. de cute candida pueri.

Coloria in vet. lect. XI, 68.

Comae, flores esse putantur II, 52. At si *spargit* est, sparsim circumdat, *comae* pr. dicuntur et respondent *temporibus* in antecedd. sed de ar-

borum frondibus et ramis IV, 111. I, 10. XI, 23. (ubi uvae tribuuntur. v. ibi omnino Barth.) V, 100.

Comere crines, auskämmen, IV, 69. comtae tigres vet. lect. X, 19. ubi not.

Comitatus, passive III, 27. IV, 87.

Cometes (stella crinita) inter prodigia laeta et sinistra I, 77. 82. cum intpp.

Committere, mittere in (anvertrauen) V, 51. in certamen mittere (einen Wettstreit eingehen lassen.) VI, 20. 31. (ubi Wernsd. interpretatur: tecum partiri vices cantandi; immo: tecum alternatim canendo certare.)

Commodare, praebere in gratiam et utilitatem alicuius XI, 24. ubi Burm.

Commodus, benevolus IV, 71.

Communis, publicus, v. *causa*.

Compellere greges, agere, V, 57.

Compendia, emolumenta, lucra V, 36.

Compingere fistulam, componere I, 18. quatenus cera iunguntur arundines.

Compita pervia (per quae via fert), de ludis pastoritiis compitalibus IV, 126. Wernsd. Exc. VII.

Complere, totum implere, IX, 5. 52.

Compositum (factum, paratum) carmen, VIII, 4.

Conari, IV, 11. periculum facere, aut simpl. velle.

Concava vallis VII, 32., quoniam sinum introrsum versum efficit. *concava* saxa, excavata ad torcularis modum, de torculari, s. lacu vinario X, 43. ubi Tit. et Barth.

Concavare manus X, 49. cavas facere, ut iis tanquam poculis uti possis.

Con-

Concedere IX, 43. se dare somno. dare carminum facultatem IV, 148. nachstehen, XI, 42.

Concha VI, 69. fornix s. tectum conchae striatae simile. Wernsd.

Concidere morsu, zerbeissen, V, 6.

Conciliare, placare, IV, 61.

Concilium deorum (Versammlung) VIII, 51.

Concinere, una canere, de pluribus VIII, 26. de duobus IV. 149. pro simpl. canere IV, 56.

Concordes vivere, de pastoribus, non amplius inter se certaturis, IX, 99.

Concubitus hominum connectere IX, 58. homines concubitu iungere. cf. X, 57.

Condere, sc. vagina, quiescere iubere I, 59. — inscribere IV, 130. Tit.

Condictae, ad quas adesse convenit, promissae, XI, 8. ubi Burm.

Conducere, zusammen führen, oder treiben, X, 67. *conductus* sc. mercede, mercenarius IV, 44.

Conferre manus, IV, 21. i. q. conserere. v. Burm.

Confundere, perturbare (in Unordnung bringen) I, 77.

Coniferae cupressi IX, 86. quae ferunt conos, nuci pineae similes, Virg. Aen. III, 680.

Connectere, iungere, IX, 53.

Considere II, 21. sich niedersetzen.

Consimilis, i. q. simpl. similis V, 70.

Conspicari se (suam imaginem intueri) in aquis II, 88. *Conspicere* VII, 82. videre.

Constringere, zusammen binden, V, 66. zusammen abstreifen V, 109.

Consuetum, in quod ire consueraut IX, 26. *consuevimus* II, 64.

K

Confumere tempora, pro, conterere, VI, 27.
Contemni dicitur, qui iubetur abire, repudiatur, III, 18. add. IX, 69. II, 60.
Contendere, de paftorum certamine, II, 6. VI, 60.
Contentus, qui unam tantum puellam amat, III, 24.
Contexere. contextum vimen IX, 63. *cavea* e vimine contexta, compofita. Wernsd. Exc. XX. Trop. carmen (componere, edere cantum) X, 9.
Conticere filvae drr. IV, 98. cum omnia, deo veniente, quiefcant. Tit.
Continere, infcripta habere, enthalten, VIII, 29.
Contingere, act. attingere III, 39. (nuntiabo ei fedulo); ut neutrum: dari, concedi III, 79. IV, 154. VII, 65. 75.
Continuus, non interruptus, VII, 32.
Contrahere, comminuere, V, 77. Wernsd. IV, 168. (breviores facere).
Contrarius, obvius, occurrens IV, 120. Burm.
Convenire, zufammen kommen, II, 6. decere, commodum effe, V, 89. 102.
Coquere III, 83. de cibis aliisque.
Corna IV, 24. (Virg. Ge. II, 34.) Kornellen, Hornkirfchen.
Cornix VI, 7. Krähe.
Cornu, poculi loco adhibitum, X, 48. Cornua tribuuntur Baccho X, 36. ibique Tit. et Wernsd. Exc. XXI. — cervi VI, 38. ungulae equi VI, 55.
Coronae, ferta e floribus, VIII, 69. III, 80.
Corripere, una rapere, X, 47. ergreifen.
Corrodere V, 76. fenfim confumere.

Cortex ficuum II, 81. de tenera cuticula. Baumrinde I, 75. III, 43.

Corylus IX, 87. Hafelftaude. Scrib. et *corulus*. Virg. Ecl. I, 14.

Corymbi fructus et racemi hederae IV, 56. et intpp. VII, 9. (ubi eſt hedera coronatus, ad canendum compoſitus). Baccho tribuuntur X, 18. ubi Tit.

Crater, poculum maius, aut patera, X, 65.

Crates, Flechte, I, 39. fraxinea, e ramis fraxineis, Virg. Ge. I, 95.

Creber, frequens, X, 44. (multum calcando uvae rumpuntur.)

Credere, fidem habere, III, 90. opinari, VI, 48. *Credibile* VI, 7.

Credulus, qui facile credit, VI, 39. qui facile obſequitur VI, 36.

Crepitacula X, 30. Klappern.

Crepitare, crepitum edere, labra dicuntur avide bibentium X, 50. lauri incenſae XI, 65.

Crepuſcula II, 93. de veſpera.

Creſcere, prodire, emergere, VII, 72. ubi Tit. cf. *Canna*.

Creſſia IV, 95. Cretenſia.

Crimina VI, 83. ea, quae quis commiſit.

Crinis. *crinem auro ſimilis*, de flavo capillo VI, 13. add. IX, 12. 78. (de iis qui comam alunt). Inde *crinitus* XI, 4.

Croceus, de flavo colore, VII, 72.

Crudelis, qui amatoris votis non reſpondet XI, 20.

Cruor (ſanguis) humanus IV, 135.

Cubare, de cervo iacente in gramine VI, 53.

D.

Daedala, artificiosa, apis II, 20. ubi Tit.

Damnatus, infelix, aerumnosus IV, 117.

Dare, canere, aut, mittere III, 46. ubi Tit. et Wernsd. concedere, permittere, V, 29. proferre, suppeditare VI, 71. VIII, 79. largiri IV, 127. et al. *datur*, contingit, VIII, 38.

De, pro ex, VIII, 66. X, 64. XI, 5. (ubi et *propter* esse potest). postpositum IX, 11.

Debere (teneri praestare) X, 16.

Debilis ore V, 93. dicitur serpens, qui morsu nocere nequit.

Decentior, pulcrior, VI, 14.

Decernere in vet. lect. II, 27. et 54. v. Not.

Decerpere gramina (abbeissen) V, 8. VIII, 34. uvas, de hominibus, X, 41.

Decet, convenit, VIII, 23.

Decipi, getäuscht werden, II, 85. VI, 12. III, 77. VII, 85.

Decisa carmina libro, III, 44. corticem cerasi decisum (abgeschnitten), cui carmina sunt inscripta.

Declivis aestas I, 1. in autumnum declinans. Sol V, 60. ad occasum vergens.

Decurrere versu carmina drr. IV, 152. i. e. pedibus, numeris suis molliter currere.

Dedignari, indignum sibi putare IV, 83.

Deducere, detrahere, III, 50. ubi al. *diducere*. perducere IV, 161. 167.

Deesse. I, 17. nec *defuerit*, non carebis —

Defendere I, 7. tueri adversus solis calorem, ubi Intpp.

Defixus VII, 37. cuius oculi defixi in aliquid funt.

Deflere I, 51. (ubi deflebit prof. fuerit, videbit, experietur.)

Deformis, ungeftaltet, übelgeftaltet VII, 61. 67.

Defuncti, mortui, I, 87. v. Not.

Deguftare apis flores dr., fuccum inde ducere, III, 80.

Demere lanas V, 67. detondere.

Demittere, mittere in tempus ferum VII, 74. Burm. (Senf. quod tua inventus in haec tempora incidit). Sol equos VIII, 86. h. e. ad occafum agere.

Dens. Dentes VII, 54. funt elephantorum dentes, quibus retia muro affixa tenebantur. Dicuntur *aequati*, h. e. aequaliter per intervalla difpofiti. v. Burm. et Wernsd. — apri dens VI, 45. in ornamentis, fibulae loco.

Denfare, facere denfum, refertum, I, 9. (Senf. filva habet pinus admodum frondofas). IV, 115. ubi not. VII, 29. confertim federe.

Denudare V, 73. *ovis coftas* dicitur, cui vellera deripiuntur.

Depulfa (abgefetzt) foetura II, 47.

Dependere, pendere de, VI, 78. XI, 48.

Depofcere VIII, 27. pro fimpl. pofcere.

Deprenfa (deprehenfa, inventa) III, 20.

Defcendere, VII, 69. einfinken, nifi omnino de *declivi* accipiatur. v. not.

Defcriptus I, 20. 25. fimpl. fcriptus.

Deferere locum, abire IV, 146. V, 62. Inde *defertae* filvae XI, 12. in quibus non erant, quos amabant. — rem, eam intermittere IV, 23. VIII, 81.

Desistere, cessare, II, 16.
Despectare, die Aussicht haben auf — VII, 24.
Despicere, aspernari, IV, 10. VII, 20.
Destringere, decerpere, III, 43. Barth. Wernsd.
Destruere, zu Grunde richten V, 37. ne casei confectio efficiat, ut destruantur.
Detexere X, 16. carmine deinceps referre.
Detondere VIII, 7. decerpere gramina. Tit. Barth.
Devota, consecrata II, 63.
Deus, nomen imperatorum I, 46. IV, 7. 50. 41. 162. qui in arte excellit, Burm. IV, 70. calami deorum X, 7. quibus Pan utitur.
Dextrum. a dextro III, 97. (dextra parte).
Dicere de consecratione II, 54. cogitare IV, 100. Wernsd. de carmine, canere, celebrare II, 30. VIII, 63. XI, 13. VIII, 22. *dici*, si quid de aliquo dicitur III, 62. IV. 154.
Dictaeae IV, 96. Cretenses, a monte Dicte.
Dies. levare *diem* IV, 4. aestum diei mitigare. Barth. et Burm. ante diem V, 52. vor Tagesanbruch. longa dies V, 49. de aestivo.
Differre bella, huc illuc ferre, spargere I, 49. (Wernsd. Add. IV. p. 308. int. cessare facere.)
Diffundere I, 57. dispergere, Burm.
Diffluere, in varias partes defluere X, 54.
Dignari, dignum habere VI, 23.
Dignus, aptus, conveniens, IV, 77. e Virg. Ecl. IV, 3. de merito VIII, 24. 50.
Diligere pro amare Barth. II, 3. IX, 52. schätzen VI, 34. diligi diis, carum iis esse, IV, 108.
Dione IX, 56. Venus.
Dirus, dira, mortem portendens, VI, 8.

Discere, adfuescere XI, 57. Tit.

Discernere digitis II, 27. an den Fingern abzählen. al. decernunt. lites, dirimere, VI, 91. VIII, 52.

Discordium, si lectio sana I, 57. v. Not.

Discurrere, huc illuc currere XI, 6.

Dispar, non idem, non aequalis IX, 16. XI, 5.

Dispergere, oculos huc illuc ferre, III, 47. Burm.

Dissona VIII, 16. X, 10. quae sonum ingratum edunt.

Distinguere cantus alternos, definire quot versus in carmine amoebaeo a quoque canendi sint II, 25. (ubi male v. 25. Burm. coni. *possimus*.)

Diu, per multos annos VIII, 45. XI, 57.

Diversus, pro averso IV, 9. Burm. alius et coloris varii II, 38.

Divitior, opulentior III, 63.

Docere dr., qui quocumque modo instituit aliquid, auctor est, I, 67. II, 56. VIII, 5. 59.

Doctus, XI, 2. peritus artis fistula canendi, et carmen faciendi.

Docilis. *dociles* avenae II, 23. fistula, quae facile tractatur. Qui natura sollers est et facile edocetur, VIII, 18. ubi Burm. IV, 54. ars d., quae modis musicis convenit, VI, 10. Burm.

Dolor, in exclamat. III, 59.

Domari, vinciri, ligari III, 72. Domitus, victus, I, 52.

Domina, amata puella III, 50. Tit. Barth. urbs Roma IV, 161. Tit. Wernsd. VIII, 83. Tit.

Domus. IX, 65. pr. (non, cavea lusciniae).

Donare aliquem aliqua re VII, 10.

Donec IX, 89. X, 67. usque dum (cum Ind.)

Donum breve (exiguo tempore duraturum) IV, 24. ubi Tit.

Dryades, nymphae arborum, unde ficcus pes iis tribuitur ex opp. Naiadum II, 14. IX, 20.

Dubitare, Bedenken tragen, III, 57. (IX, 58.) 75. IV, 68. *dubitanda*, cui nemo fidere poteft V, 46.

Ducere paftor greges dr. IV, 25. IX, 71. de folenni pompa X, 20. I, 51. exiftimare IX, 70. ducere cantus IX, 61. (trahere, de longo fpiritus tractu, v. Wernsd. d. carmen IV, 80. (qf. ausfpinnen, ubi al. *dicite*).

Dulcis pr. ut mella VII, 76. vina III, 54. nectar X, 61. cibi V, 72. Hinc, quidquid fuave et iucundum eft VI, 82. ut cantus II, 6. querelae (amoris IV, 15. IX, 15.), furtum (furtivus amor) IX, 7. *dulce* pro Adu. fuaviter. d. rubens hyac. IX, 45. 43. fonare IV, 150. 160. refonare IV, 9. loqu VII, 20. IX, 83. V, 37. 85. f. 100. VI, 83. VII, 6. 12.

Dum I, 46. IX, 50. quamdiu. (cum Ind. et Coni.) interea dum VII, 1.

Dumeta IV, 46. V, 5. 29. dicht verwachfenes Gebüfch.

Durare, trop. IV, 56. efficere, ut quaevis tolerare poffit.

Durus, pr. VII, 4. trop. ftreng VIII, 10. moeftus VII, 59. *dura* (amica, quae non cedit) XI, 18.

E.

Ebur, laminae eburneae quibus inducti (ftrati) erant trunci. VII, 50.

Ecce interponitur I, 4. III, 98. VI, 92. ubi indicatur, quod praeter exfpectationem evenit.

Echinus, quidquid hirſutum eſt; inde hirſuti nucium cortices, II, 83. et intpp.

Echo ventoſa, quae vento fertur, IV, 28. Tit. et Wernsd. Exc. 8.

Edere ſpectacula, inſtituere, VII, 6. (ubi al. lect. *ardet*, v. Bu.) dicere X, 41. *edi*, naſci, VII, 59.

Efficere i. q. facere V, 65. VI, 83.

Effundere, ausſchütten X, 64.

Egregii, ſplendidi, IV, 126.

Eheu IX, 40. vet. lect.

Elapsae, quae effugerunt X, 58.

Emerita vita, peracta, metaph. a militia petita, VIII, 19. Wernsd. Exc. 18. (cf. I, 87.)

Emergere, prodire VII, 71.

Eminere, exſtare, hervorſtehen VII, 61.

En indignationem exprimit III, 26. Burm. alibi admirationem VII, 48. etc.

Enſes, gladii bellici I, 59.

Eo. ite h. e. abite II, 55.

Eques, equites Romani VII, 29.

Equidem poſt aliud voc. III, 18. VI, 79.

Equi deſcriptio VI, 51. ſſ. coll. Wernsd. Exc. XVI. ſolis I, 1. VIII, 86. de hippopotamis VII, 66. Equae VI, 49.

Erectus, altus, Burm. I, 75.

Errare (huc illuc ferri) inter calamos (fiſtulae) labra drr. III, 58. IX, 39. vagari (agnae) V, 15. diffundi (rami) I, 12. huc illuc ire III, 50. IX, 41.

Eryx, mons Siciliae, Veneri ſacer IX, 57. et Tit.

Euri IV, 100. V, 53. XI, 14. (ubi intpp.) pro ventis omnino.

Ex, a, per. X, 61.

Examina (apum) Peligna IV, 151. et Tit.
Exarmata (vi nocendi privata) anguis V, 94.
Exaudire IV, 49. audire et favere.
Excelfa (erecta) equi cervix VI, 33.
Excipere auribus (audire) VI, 77. lacertis (portare, fuſtinere, trop.) I, 85. latices (ore) X, 53.
Excitare vigor agnas dr. IV, 102. quando incipiunt laſcivire.
Excoquere herbas II, 76. ſuccis privare.
Excutere ſomnum (expergiſci) III, 47. unde *excuſſus* ſimpl. X, 11. excutere umbras h. e. folia V, 101. feras VII, 53. inſilientes deiicere.
Exeſus pumex VI, 64. (ſcaber). teſtudo 69. (ſtriata); zerfreſſen, zernagt.
Exercere inventam V, 11. de eo, qui laboribus occupatur iuvenis.
Eximere horas, auferre III, 3. Barth. et Burm.
Exire V, 52. de pecore, ausgetrieben werden.
Exopto III, 35. pro ſimpl. opto.
Exorare, orando placare, III, 93.
Expellere verba VI, 24. non ſine coactione quadam proferre. ventos (abigere) IV, 100.
Experiri calamos IV, 59. canere fiſtula tentare.
Explicare latus I, 5. extendere (in latere iacere).
Exprobrare vera VI, 26. (vera crimina proferre).
Exſpectare IX, 26. etiam de tauris VII, 3.
Exſtare VII, 54. prominere, propendere.
Exſultare VI, 55. de equi ungula.
Exſuperare, vincere, VI; 6.
Exſurdare, facere, ut non audiantur IV, 131.
Extrema cervix VI, 44. (poſtrema eius pars). Sic et *e.* annus V, 103.
Exundare, copioſum eſſe, IV, 104.

F.

Facere de eo, qui permittit aliquid I, 15. ludos IV, 126. edere. omen, dare III, 97. filentia II, 17. i. e. quiefcere, ubi vid. Burm.

Facies, externa fpecies I, 69.

Facundus, fatidicus I, 91. Faunus. IV, 87. Apollo.

Faginus, ex fagi ligno factus, II, 59. v. not.

Fagus pro fructibus fagorum IV, 35. ipfa arbor, I, 11. 20. 35. VII, 5. VIII, 51. XI, 9. (Buche).

Fallere drr. quae, fi tanguntur manu, vix fentiuntur II, 97. quae fpem decipiunt IV, 115. quae omnino decipiunt III, 96. VII, 52. *promiffa antra* XI, 9. non in ea venire, ut promiffum erat. *curas* VIII, 59. lenire, minuere.

Falx I, 25. Gartenmeffer.

Fama praefens VIII, 84. laus poefeos quae vi-venti iam contigit. v. Burm.

Fames. v. *folari*, *tutari*.

Far, de pane, IV, 33. ubi v. Burm. *falfum* V, 27. mola falfa.

Fas eft, licet, IV, 153. inprimis ratione deorum X, 7. 13.

Fasces, infigne confulatus, inde ipfe confulatus I, 70. ubi Tit.

Faftidia longa XI, 50. diuturna contemtio amatoris ex arrogantia. cf. Virg. Ecl. II, 15.

Faftus XI, 69. fuperbia amatoris (Laune).

Fateri II, 55. fimpl. dicere. *fateor* interpofitum II, 61. III, 28. VI, 30.

Fatus, locutus, X, 17.

Fata, mors, VIII, 38.

Favere, adiuvare, adeffe, aufmuntern, begünftigen, IV, 58. 165. VIII, 5.

Favi, Honigſcheiben, II, 66. ubi male ol. lectum *fagos*.

Faunus fatidicus I, 8. ſs. 91. ſatus aethere (coelo ortus) ib. 53. cum Pane IV, 133. corniger I, 15. ruricola VIII, 14. *Fauni* VIII, 66. X, 25. vates, IX, 73.

Fecunda, VII, 22. quae foeturam iuvat.

Felix VII, 73. ſ. *f.* et *fortunatus* iunguntur III, 84. pro feliciter IV, 86. VIII, 83. felices anni (qui feliciter proceſſerunt, glücklich vollbracht) VIII, 44.

Femina (genus muliebre) X, 10. (ubi de mulierum inconſtantia Tit. et Barth.) *femineus* VII, 27.

Ferae (quae in amphitheatro exhibentur, ferae omnis generis) VII, 57. omnino II, 10.

Feralis pompa I, 60. funebris, Wernsd. *ferales* lupini, in coenis funebribus adhibiti III, 82. Wernsd.

Fercula, ipſa coena IV, 167.

Ferire pede carmina, inſolenter, ad cantum tripudiare IV, 128. aëra pennis, volare, II, 11.

Ferre (perferre) ad aures I, 94. IV, 158. auferre, abſtrahere, III, 22. Barth. et Burm. IX, 24. (davon tragen) tolerare III, 29. (ut nihil praeterea pati potuerim) XI, 50. ſ. 54. VI, 35. admovere I, 24. adferre VIII, 69. III, 44. IV, 54. 158. ad ſidera ferre III, 42. (valde laudare) ut (in) ſublime ferre VIII, 18. geſtare V, 42. ferri, abire, IX, 63.

Ferrum ſtrictum I, 63. enſes militum, hinc bellum. *ferro* praecordia durare XI, 56. (ſtählen, de patientia.) rumpi V, 73.

Fervĕre Intpp. I, 76. (de zona torrida).

Fervēre. fervens muſtum I, 5. cum vi quadam

in lacum defluens. fervere, ſtudioſiſſime tractari X, 43. *fervidus* erhitzt V, 86.

Fervor amoris V, 22. de libidine Venerea.

Feſſus, defatigatus, X, 5.

Fibula VII, 81. qua veſtes pauperum in pectore aut humero nectebantur, ne deflueient. Tit. et Wernsd.

Fides, Zuverläſſigkeit, VII, 56. veris f. V, 46. (non ſatis credi veris conſtantiae poteſt).

Figere in arbore (inſcribere) III, 89.

Figura mutata IV, 142. (alia ſpecie indutus.)

Fila (vitae) coeleſtia (ex) metallo (auro) perpetuo (ſolido) dare IV, 140. immortalem facere. — licia quibus in magicis ſacris utebantur XI, 68. filum tenue vocis IX, 11, vox acuta et tenuis, (helle und klare Stimme) Wernsd.

Fingere, formare, liba II, 65. — comminiſci VI, 25.

Finire, cantum abſolvere, II, 98.

Finis, extrema pars, VII, 48. finem imponere (entſcheiden) VI, 93.

Fiscella, vimineus calathus, III, 68. Tit. Wernsd.

Fiſtula (Rohrpfeife) II, 31. VIII, 14. X, 5. ipſe cantus II, 92. VIII, 80.

Flamina, ſoni inflatae tibiae VIII, 16.

Flammatum IX, 14. amore incenſum.

Flava tempora, X, 36. caput flavo capillo tectum.

Flectere, ſe flectere, convertere II, 14.

Flere (amator infelix dr.) III, 47.

Flora II, 52. VIII, 69. dea florum genitrix et altrix.

Florere proprie V, 21. tropice, anni florentes (iuvenilis aetas) VIII, 47. — floruit (viguit) reverentia iuſti VIII, 54.

Florescere, aufblühen X, 35.
Flos, proprie, II, 20. IV, 110. VIII, 79. IX, 4. 22. XI, 21. trop. de prima barba II, 86. flos iuventae II, 39.
Fluere V, 34. lac dr. v. not. fons IV, 47. Hinc *fluor* lactis X, 68.
Flumina cantu drr. detineri II, 15. ubi intpp. *fluminei* (fluminum) liquores VIII, 87.
Fluvialis, in fluviis crescens VIII, 1.
Focus, ara, V, 26.
Foetae, quae pepererunt IV, 104. ubi Wernsd. IX, 31. vites XI, 43. quae uvas ferunt. (Verior scriptura *fetae*.)
Foetura depulsa (lactentes oves ab uberibus matrum remotae, entwöhnt) II, 47. Barth. Wernsd. cf. Virg. Ecl. II, 82. f.
Fons, de quovis rivo (Bergquell) II, 5. 58. 68. IX, 74. V, 57. IV, 134. XI, 10. 47.
Fores caveae lusciniae IX, 65.
Fore, Infin. absolute positus II, 67. Burm. et Wernsd. *foret*, futurum esset IX, 12. 28.
Forma, facies, pulcritudo eius, VII, 73. IX, 16. 81. XI, 24. Inde *formosus* X, 61. IX, 63. 1. 59. 72. etc. etiam de iuvencis XI, 26.
Forfex V, 74. qua vellera tondentur.
Fors, fortuna IV, 118. casus X, 47.
Forsitan IX, 70. (fortassis).
Forte (casu) IX, 23.
Fortis, robustus, I, 85. VI, 87. XI, 35. (ubi fortia colla puellae in signis maturae aetatis).
Fortuna de felici laborum successu IV, 164. *fortunatus* (dives) III, 84.

Forum. fori mos I, 72. consuetudo iudiciorum.

Fossor, qui terram effodit IV, 118. cf. de re Wernsd. Exc. XI.

Fovere, trop. (unterstützen) VIII, 42., pr. in sinu tenere X, 28.

Fraga IV, 51. Erdbeeren.

Fragilis, de gramine etc. tenui, IV, 74. VI, 57. V, 83. sed *fragilis* rubigo V, 76. quae corpus frangit, consumit.

Fragor orbis I, 86. sensus: ut sine omni tumultu imperium in eum transferatur. Dr. fragor, stridor, de magnis rerum conversionibus. Wernsd. Exc. p. 520.

Frangere calamos, fistulam confringere, ne canere possit IV, 23. *fractum* III, 21. si forte fractum fuerit, Burm.

Frater I, 8. IV, 17. (Burm.) nonnullis est, socius; sed et propr. potest intelligi.

Fraxinea, e ramis fraxini I, 39. (Esche).

Fremere dr. aestus vehementissimus, metaph. a feris petita, IV, 168.

Freni VI, 35.

Fretum, mare, VIII, 76.

Frigus letale (mors) VIII, 49.

Frigora matutina V, 35. (Morgenreif). *Frigidus* Hesperus (kühl) IX, 89. V, 121. *frigida* pascua V, 54.

Frondescere IX, 87. (virere, stare).

Frondere II, 29. (virere).

Frons X, 18. paterna, de austeritate, IV, 21. severa VIII, 56. (not.) serena, de serenitate coeli V, 47. de benevolentia XI, 17. intell. Frons cervi VI, 39.

Frons

Frons caduca, quae decidit (abgefallenes Laub) V, 116. facra XI, 63. (in magia). lauri VIII, 64. add. II, 16. 41. (ubi de ipsis ramis), V, 97.

Fructificare IV, 91. (ferre fructus).

Fructus (uvae) III, 39.

Fruges arboris VIII, 57. pro fructibus.

Frui mundo, pro, in coelo verfari VIII, 40. Simil. frui filvis IV, 38.

Fruticare caput cervi dr. VI, 57. h. e. ramos diffundere. Pr. de arborum ramis. v. Intpp.

Frutices VI, 83. (Stauden).

Fugacior Euris, de maxima celeritate, XI, 13. v. Tit. et Burm.

Fugere (non adire, vermeiden) XI, 9. 16. 50. III, 60. fugit dies II, 93. (quando vefperafcit) effugere, X, 57. fugere Euri drr. h. e. flare definere V, 53.

Fugari fol, V, 120. dr. vefpera orta.

Fulgere nox I, 78. dr., quae fideribus collustratur.

Fulgor, fplendor, VII, 36.

Fulvae radices II, 48. ex vulg. lect. v. Not.

Fumus V, 90. v. Cervinus.

Furere VI, 29. de vehementer altercantibus. XI, 7. vehementer amare.

Furiata mens, de infano amore, IX, 3.

Furor, amoris vehementia XI, 5. IX, 28. v. intpp. ad IX, 3.

Furtum propr. X, 8. fed IX, 7. de clandeftino amoris ufu. Tit.

Fufcus (non prorfus niger, dunkelfarbig) oppon. et albo et candido, V, 71. Burm.

L

G.

Galbana V, 89. Virg. Ge. III, 415. Mutterharz.

Galerus I, 7. (ubi intpp.) pileus pastorum e pellibus factus ad tuendam faciem adversus solis aestum, quo torretur illa.

Garrulum dr. quidquid edit strepitum, ut aqua IV, 2. pinus VIII, 30. (ubi Tit. et Burm.)

Gaudere I, 56. s. gaudere re quadam (erfreuen) VII, 14.

Gaudia I, 89. (ubi cum terrore miscentur) VII, 16. nocturna, de concubitu I, 14. IX, 7. add. XI, 59. (ubi simil. de amoris usu).

Gelidi fontes II, 5. Tit. de umbra III, 16.

Gelu IV, 92. op. igni (de hieme).

Geminae (duae) IX, 67.

Gemitus, tristitia, VIII, 46.

Gemmae VII, 47.

Gemmeus (pellucidus) fons, II, 59.

Genae IX, 17. (de mento imberbi). purpureae IX, 80. ubi Tit. et Bentl. ad Hor. Od. I, 13, 2.

Genetrix VIII, 56. tellus dicitur.

Genista (aut potius *Genesta* scrib.) I, 5. Nobis Genst. Intpp. Virg. Ge. II, 12.

Genius loci V, 26.

Gens quaecumque, omnes gentes quae, I, 74. IV, 107.

Gentilia poma II, 41. quae ad genus, stirpem quamdam pertinent. Burm.

Genus (periphrast.) XI, 28. VI, 49. progenies VI, 5. ubi Burm. *omne genus*, pro, omnis generis ferae II, 10. VII, 57.

Gerere bella (bellare) I, 50. tempora, administrare, si lectio sana. v. Burm.

Geryonae pascua, de Hispania extrema IV, 41.

Glandes IV, 24.
Glarea rivi VI, 65. (Kiefel).
Glebae niveae, maffae cafei X, 69. ubi Burm.
Gloria effe dr. ei, qui laudem ex aliqua re deportat XI, 16.
Gnava V, 11. 105. (thätig).
Gracilis (tenera) lanugo II, 87. add. III, 68. I, 9. VIII, 5.
Gradus VII, 25. amphitheatri (die ftufenweife gereiheten Sitze).
Gramen, herbae, plantae II, 52. 46. V, 6. 8. 19. VIII, 6. 54. IX, 29. XI, 55. VI, 63. 50.
Grandaeva, fenex, aut, veneranda, VIII, 68. Barth. Burm.
Graffari, clam et dolo ingredi, Wernsd. Exc. II, p. 317. ad I, 57.
Gratia Meliboei vivit, VIII, 21. (memoriam beneficiorum eius grata mente recolis.)
Gratus. *grata*, accepta, iucunda II, 67. VII, 18. VIII, 25.
Gravari, valde impleri. (ftrozzen) IV, 103.
Gravidus, trop. de corymbis, X, 18. pro, fronte coronata hedera, cufus racemi fructibus graves funt.
Gravis, depreffus, annis II, 84. (provecta aetate), Jaccho X, 62. (beraufcht). Vehemens, II, 4.
Gravitas VIII, 56. vultus (Ernft des Blicks).
Gremium, finus, III, 78. IX, 5. X, 28.
Greges de omnibus pecoribus, IX, 72. minoribus V, 69. de ovibus fingul. II, 2. 45. IV, 24. VIII, 7. 87. V, 111.
Guttae matutinae V, 55. de rore, ubi vidd. intpp.
Guttur canorum XI, 40. avibus tribuitur (helle Kehle).

H.

Habere, possidere IV, 62. 164. VII, 20. occupare, tenere X, 85. habeto mercedis II, 23. sit mercedis, aut, existima, mercedem esse. *in Bereitschaft haben* VIII, 5. habet amores XI, 29. *haberi*, existimari, III, 84.

Habitus VII, 77. die ganze Gestalt. cf. Tit.

Haedus (Böckgen) tener IV, 166. VII, 10. III, 65.

Hastae de vitibus X, 64. drr. thyrsi. Tit. et Barth.

Hastile, hasta cum aculeo in extrema parte, stimulus, ad armenta compellenda III, 21. ubi Tit.

Haurire, avide bibere, ebibere X, 50. 60.

Hederae V, 110. (folia hederae) Epheu. Tria eius erant genera. Voss. ad Ecl. Virg. I. 120.

Hederatus, hedera coronatus X, 18. ibique Tit.

Herbae, cuiusvis generis plantae, quaecumque ex terra progerminant, II, 76. VIII, 32. XI, 69. (ubi in magicis sacris).

Here (heri) IV, 59.

Hesperus (de ipsa vespera) IX, 90.

Hesternus, heri haustus, X, 62.

Heu, dolentis exclamatio, VIII, 49. *heu, heu*, IX, 40. v. Ann.

Hiatus I, 25. corticis arboris (der Einschnitt).

Hibernum ovile (cui per hiemem includuntur) V, 18. hiberna ieiunia IV, 35.

Hibiscus IV, 32. (in alimentis tenuiorum) Ibisch s. Eibisch. Voss. ad Virg. Ecl. II, 30.

Hic, δεικτικῶς, VIII, 51. *hoc* sequ. Genitivo nominis II, 25. haec eadem XI, 63. add. III, 76. IV, 16. *Hoc* XI, 21. talis tam formosus.

Hic, hoc in loco VIII, 52.

Hiems messi opp. VIII, 78. V, 108. per eas anni numeramur IX, 9. Tit.

Hilares oculi (ridentes, sereni) IX, 81.

Hinc, ab hac parte, II, 94. ex hoc loco IV, 100. ex hac causa VIII, 46. IX, 8.

Hirci (admissarii) V, 23. 68.

Hirsutus pr. capillis pilisque asper VI, 15. VIII, 15. trop. frondosum I, 5.

Hirtae iubae VII, 61. zottig, struppig.

Hirundo, veris nuncia, V, 17. cum intpp.

Hodierna (hodie composita) IV, 52.

Honorati manes VIII, 22. de inferiis, quibus ornantur, accipitur.

Honos, Ehrenstelle (consulatus) I, 69. Ehrenbezeugung VIII, 70. (de mortuis, v. intpp.)

Hora, omnino tempus constitutum, V, 35. 61.

Hordea, victus tenuiorum III, 85.

Hornus (proventus) II, 71. quidquid hoc anno provenit. Intpp.

Horrere, act. abhorrere, aversari, IX, 43. neutr. setae horrentes h. e. in altum erectae, asperae X, 31.

Hortari VIII, 59. sequ. Inf. (zu etwas aufmuntern).

Horti (viridaria) II, 34. 75. IX, 4.

Hostia, victima, quae mactatur, V, 27.

Hostis (pro hostibus) I, 56.

Huc, in hunc locum, XI, 38. VIII, 85. (not.)

Humanus IV, 135. (hominum).

Humeris portare ovem V, 51.

Humida aura (quae mane est) V, 32.

Humor, aqua rivi, IV, 2. spumeus, ipsa spuma, X, 54.

Humus, terra, XI, 41.
Hyacinthus, IX, 45. 48. blaue Schwertlilie. Voss. ad Virg. Ecl. II, 15. 50. III, 105.
Hyblaea IV, 63. (Sicula, Theocritea, bucolica).
Hystrix VI, 13. v. Aunott.

I.

Iacchus, Bacchus, vinum, X, 62. ex Virg. Ecl. VI, 15.
Iacere, de mortuo (VIII, 49.) viribus destitute (V, 40. 94.) contemto (IV, 43.). Stratum esse, sich gelagert haben, III, 15. esse, simpl. VII, 63. (barba). clivi lene iacentes VII, 25. pedetentim assurgentes gradus. v. Wernsd. depressus, I, 74. Ex vett. opinione australis pars mundi depressa, borealis alta fuit, quia sidera eius semper conspicua sunt. Voss. ad Virg. Ge. I, 240.
Iactare, huc illuc ferre, movere, II, 26. (cf. micare) VII, 62. iactare ligones, terram iis effodere IV, 117. ubi Ulit. promittere, III, 81.
Iam (nunc) IV, 19. V, 10. Schon III, 5.
Iam nunc VI, 12. 75. (pro simpl. nunc. Ita et *iam tunc* ex vet. lect. X, 21.) iam — iam II, 95. iam dudum III, 5. 40. Iamque II, 21. X, 15. Iam iamque (propemodum) X, 58.
Iberae IV, 44. Hispanicae.
Idem, et, *eadem*, IV, 30. aeque tristi conditione.
Ieiunia IV, 35. (fames, alimentorum defectus).
Ignis, is qui vehementer amatur, XI, 5. cum intpp. ipsi amores XI, 66. de stellae fulgore sanguineo I, 80. aestus IV, 92.

Ignotus, antea nondum visus, cognitus, X, 40. II, 41. XI, 69.
Ilex II, 12. III, 87. VI, 61. X, 2. Stecheiche s. Steineiche.
Ille ego (cum vi quadam dictum) III, 55. IX, 57. ubi Tit. Illius (eius) IV, 112.
Illic, ibi, III, 15. illinc, illa ex parte II, 96.
Illita auro, obducta, VII, 47.
Imago, species assumta IV, 143.
Imbuere aras II, 67. cultros V, 27. victima dr., h. e. madefacere.
Immensi VII. 25. de multitudine, v. Barth.
Immergere tenebris (occultare in iis) I, 53.
Imminere VI, 69. Sensus: cum scopuli sinuati efficiant arcum, impendet fornix s. tectum, quod exeso topho constat, velut concha striata. v. Wernsd.
Immitis, immatura IX, 6. Burm. crudelis XI, 14.
Immodice, praeter modum, III, 8.
Immoti rami, qui ventis non moventur IV, 99.
Impares avenae IV, 149. v. Not. *impar*, adverb. II, 3.
Impedit, prohibet, II, 74. VII, 74.
Impellere arenas, de fluvio, agere arenas littoris, IV, 42. horas impellere, propellere, IV, 121.
Implere mulctra, V, 33.
Implicare ramis errantibus umbras I, 12. est, ramis huc illuc diffusis variam umbram efficere. Impl. cornua rosae drr. VI, 42. intertextae, insertae. — *impliciti* IV, 69. confusi.
Imponere finem VI, 93. finire. impositi ungues VII, 52. (angesetzt) de fera insiliente.

Imprimere ovibus nomina dominorum, (bezeichnen) quod fit bitumine V, 84. Tit.

Improbus (bös, treulos) III, 31. VI. 19. 25. 29. non *improba* ora, non impudenter petentia VI, 56. Burm. aut simplicius, blanda, morigera. Wernsd. improba cervix, grandius, tumescens collum, IX, 13. Burm.

Impune ferre, VI, 52. abire sine damno.

In, cum acc. de consilio, IX, 34. ad, auf etwas hin, VII, 70. erga II, 56. XI, 66. contra, I, 48. versus, *gen*, VII, 23. ad, VIII, 10. cum abl. auf, I, 45.

Inane, potestate destitutum, I, 70. vi nocendi carens V, 95. fructum non praebentes IV, 25.

Incalescere terra dr. IV, 110. quando calorem accipit, et generationi redditur apta.

Incendere (comburere) XI, 65.

Incensus IX, 2. (heftig verliebt, entbrannt).

Inchoare umbras V, 20. dr. silva, quando arbores folia emittunt.

Incipere, canendi initium facere, II, 27. IV, 78. VIII, 3. 6. omnino, initium facere V, 16, 61. 98.

Incisus (eingeschnitten) VIII, 29. incidere arbore h. e. arbori I, 35. cf. Virg. Ecl. X, 53.

Inclinata senectus, quae ad finem vergit (höheres Alter) aut, incurvata, V, 13.

Includere greges ovilibus V, 63. et 70. (separare).

Inconcussa I, 63. sine commotione, trop. sine turbis civilibus.

Inconstantia V, 45. de tempestate mutabili.

Increpare nemus cicadae dr. V, 56. h. e. cantu, strepitu, implere.

Incumbere praela racemis, I, 2. h. e. premere uvas, drr.

Incurrere frondibus venti drr. II, 16.

Incurvare, ramos arborum, V, 109. de paftore (fi *velis* legitur — ex vulg. *velit*, ad hiemem pertinet, nivibus ramos prementem et curvantem.)

Indicare I, 83. portendere, vorbedeuten, ankündigen.

Indignum IX, 70. indecorum, entehrend.

Indocti IX, 82. imperiti. (coll. XI, 2.)

Inducere ftabulis IX, 90. ducere in ftabula.

Induere frondes, accipere II, 40. indui vultus flore iuventae, barba prima tegi, ornari II, 90.

Indulgentia IV, 53. omnino, benignitas.

Indulgere, benigne concedere VII, 73, veniam dare III, 37.

Iners; fruges non proferens IV, 109. avenae 116.

Infelix, mifera, I, 62.

Inferre, V, 48. afferre, ingruere facere.

Infefta ftatio IV, 5. imminens undis, ad littus (non, periculofa.)

Inflare fiftulam, canere, VIII, 4. X, 13. *inflatus*, tumens, X, 61.

Informis i. q. deformis, II, 84.

Ingens, magnus, de fluvio IV, 41. litibus V, 85. ftrue V, 113.

Ingerere, quatere, et emittere, thyrfos, quibus homines in furorem aguntur (fymbol. animos hominum vino commovere) X, 65. ubi Tit. et Wernsd.

Ingrata, III, 9. quae gratias non refert.

Innocuus, probus, aut, illaefus, tranquillus, ut Barth., VIII, 45.

Inops, ieiunum, poetica vi destitutum, carmen III, 60. ubi Burm.

Insania VI, 89. insana discordia.

Insani enses, de bello, maxime civili, I, 59.

Insidias adferre I, 40. de fure, artes quasvis adhibente ad pecudes abigendas.

Insita II, 43. darauf gepropft. Voss. ad Virg. Carm. past. II. p. 483.

Instare aratro IV, 121. inniti, ut altius terrae infigatur. — urgere contentionem VI, 29. (ubi non iung. cum *verbis*.) instare hiems V, 103. h. e. ingruere, dr.

Insudare labori; V, 10. plurimum laboris suscipere.

Insum. inesset VII, 79. indutus fuissem.

Intactum, integrum, purum, non delibatum, II, 1. IV, 123. V, 79.

Inter, pro *in*, V, 5. VI, 85. I, 68. *inter* calamos errare III, 58. IX, 59. auf den Rohren der Syrinx herum fahren. cum, I, 90.

Interea IV, 166. V, 59. IX, 27. X, 35.

Intermittere flores II, 20. eos non adire.

Internodia, ipsa crura, non tantum poplites, I, 26.

Internus morbus V, 118. pecudum.

Intervenire III, 23. dirimere, trennen.

Intexere, compingere, coniungere, III, 26. Tit.

Intimus III, 28. in imo pectore.

Intonare, fragor sonitu I, 86. dr. h. e. simpl. existere, audiri.

Intonsus, comam alens, IX, 17.

Invadere, cupide aggredi, IX, 6. X, 9.

Invenire (qui aberravit,) III, 20. 98. IX, 24. (quod defossum est) IV, 118.

Invictus VII, 13. cantando non superatus.

Invidus, malevolus, VII, 19. I, 27. IV, 156. (paupertas) VIII, 47. (mors, quae te nobis invidet).

Ipse ego IX, 53. (cum vi quadam opp. aliis).

Irretitus, VI, 39. vinctus, ligatus.

Irrigare II, 97. wässern. VII, 68. überschwemmen (de Nilo).

Irriguus, irrigans, II, 35. 49.

Irrita, quae tolluntur, II, 23. non irritus III, 98. qui rem perfecit.

Iter, via VIII, 85.

Iubae hircorum V, 68. (das lange Haar).

Iubere drr. quicumque aliquid aut volunt fieri, aut efficiunt (etiam inanima, ut *nox* X, 63.) I, 59. 67. VI, 89. VII, 12. Hinc *iussa* VIII, 23. imperata.

Iubila, pastoritiae acclamationes I, 30.

Iudex, arbiter certaminis cantorum II, 9. 22. VI, 5. 60. VIII, 17. Omnino, qui aliquid iudicat VI, 12.

Iuga, cacumen Erycis montis IX, 57. iuga ferre drr. leones XI, 54. currui iuncti. v. intpp. de cervo simil. VI, 55.

Iugale, non iugo subditum VI, 50. iugales h. e. coniugales IX, 57. (nam de coniugio agitur),

Iugera, agri, IV, 119.

Iuncus VIII, 1. IX, 33.

Iungere, coniungere, VIII, 58. X, 57. unde *iunctus*, proxime sedens VII, 40. *iuncta* matre VI, 4. una cum m.

Iupiter, propr., de principe deorum IV, 82. X, 21. 22. 63. Iupiter mutata figura dr. imperator IV, 142. — aër, f. aether IV, 45. ubi Barth.

Iurare numina VI, 58. h. e. per deos. — iurando affirmare, III, 12. VI, 5.

Iurgari, rixari cum aliquo III, 35.

Iurgia, rixae acres, VI, 80.

Ius, iuftitia, I, 71.

Iuftum, ipfum ius, VIII, 54. *iuftum* tempus, partui deftinatum, X, 24.

Iuvat, delectat, fequ. aut Subft. aut Infin. verbi, IV, 8. I, 54. II, 44. IV, 128. VI, 59.

Iuvenca, iunior vacca, IX, 35. XI, 26.

Iuvenis, adiect. jung. V, 3. VII, 6. unde *Iuvenile* robur IV, 85.

Iuventa, aetas iuvenilis, etiam ipfi iuvenes, VIII, 60. IX, 9. X, 55.

K.

Kalendae, primus menfis dies, II, 79.

L.

Laborare IV, 64. multum ftudii impendere.

Labores IV, 164. V, 104. occupationes.

Labra bibentium X, 51. canentium fiftula III, 58. IX, 58. VIII, 58. ut *labellum* VIII, 4. — os, V, 4.

Lac, pecudum et vaccarum, IV, 25. VIII, 68. X, 69. de coagulato lacte II, 77. V, 65. IX, 54.

Lacerti, ipfi humeri, quibus onus fuftinetur I, 85.

Lacrimae, mortem lugentium, VIII, 46.

Lactea IX, 80. candida.

Lacus pr., vas ingens quo muftum expreffum recipitur. X, 50. ipfum faxum cavum, in quod exprimuntur uvae. Wernsd.

Laesa, vulnerata, V, 74.

Laetus, gaudens, IV, 86. VIII, 63. *laeta* carmina IV, 128. hilaria. — laetitiam efficientia VIII, 53. Ita et X, 37. florentia, IX, 52.

Laevis V, 110. VI, 14. IX, 17. expolitus, lubricus. Tib.

Laevus, ad finiftram III, 14. 19.

Lambere mel, λείχειν, deguftare IV, 151. ubera IX, 31. de vitulis lactentibus.

Lampas, ftella crinita, I, 81. Burm.

Lana ovium pr. V, 67. unde *laniger* grex II, 2. trop. *lana* II, 91. lanugo, villi tenues quibus mala Cydonia teguntur.

Languere, de herbis, welcken, II, 74. ut *languidus* II, 51.

Lanugo, prima barba II, 87. IX, 77.

Laqueus, quo quis gulam frangat, X, 37.

Lares, domeftici et tutelares dii, IX, 64. IV, 154. V, 26.

Largus, von grofsem und ftarkem Körperbau, I, 26. (f. reichlich ausftattend.)

Lascivus, de Satyris X, 46. hircis V, 23. lascivus morfus V, 6. inter lasciviendum, dum modo hanc modo illam herbam decerpunt.

Laffare, defatigare, I, 61. (affidue occupabit operam). *laffatae* vires, X, 4. (laffae).

Latebrae, caveae, quibus ferae in amphitheatrum producendae detinebantur VII, 71.

Latere, fe occultaffe, IV, 144. Sic et *latitare* III, 95. verfteckt feyn.

Late, de amplo fpatio et circuitu, VIII, 33. VI, 37. (late expandit cornua).

Latialia, Saturni regnum in Latio I, 64.

Latices X, 52. cf. Virg. Ge. III, 509. (Saft).

Latus I, 5. VII, 51. 39. VI, 53. de aluo (Bauch). Hinc *lateralis*, aluum cingens VI, 41.

Lavari IV, 144.

Laurus cum myrto saepe iung. IX, 46. 49. Burm. IV, 57. 91. — VIII, 65. — in magicis sacris XI, 65.

Laudare, IX, 80 carmine celebrare, IV, 75. VI, 75. *laudatus* VI, 18.

Laus II, 24. *laudes* VIII, 18. 26. 80.

Laxare, sich von einander spalten I, 23.

Laxa capistra I, 41. lora capitibus iumentorum iniecta, neque adstricta.

Leaena VI, 4. (si lectio vera est.) XI, 27.

Legere, colligere, II, 72. V, 97. *Lectus*, si legitur nomen possessoris V, 85.

Legulus, dr. qui relictas post vindemiam (*extremas*) uvas colligit III, 49. Burm. et Wernsd. Traubenleser.

Legumen III, 83. IV, 114. Hülsenfrüchte.

Lenaeus, Bacchus, X, 15. intpp.

Lene, pro leniter, VII, 25. XI, 47.

Lentus, tardus, VII, 1. diu VII, 11. lentum bitumen (zähe) V, 83. flexibile IX, 33, ubi Barth. III, 72. lentae oves, lente errantes II, 12. Burm.

Leo VIII, 76. (in mari vivens, de re impossibili, v. intpp.

Lepores nivei, VII, 58. cf. Tit. *lepus* in donis amatorum IX, 67. III, 49. 77.

Letale VIII, 49. frigus quale est mortuorum.

Levare, attollere I, 10. Tit. VII, 60. leviora facere et tolerabilia IV, 4. (aestum dici). XI, 19. (curas).

Levis, tenuis, IV, 20. exiguus II, 80. 81. e levi materia factus V, 64. celer VI, 53. inconstans III, 90.

Lex, de naturae lege et instituto VIII, 50. 77. de civilibus institutis I, 71. de norma V, 14.

Liba II, 65.

Libare dentibus, primum decerpere VI, 52.

Liber adi. omissa praep. *a* cum Abl. Burm. I, 56. — solutus, IX, 63. — de libero neque circumscripto prospectu VII, 28.

Liber, cortex arboris, II, 44. IV, 130. VIII, 29. (ubi pastorum morem corticibus describendi carmina illustrat Tit.) VII, 72. (ubi *croceus liber* aut ad colorem aut ad odorem referri potest.)

Libet, placet, VI, 60. (coll. 66.) 71. VIII, 32.

Libyci calores, Afri, h. e. vehementissimi XI, 51.

Licentes, licentia nimia usi, X, 55. (ausgelassen).

Licet, permissum est, IV, 129. 130. quamvis I, 37. IX, 62. IV, 12. VI, 21. 25. VII, 13.

Ligones, quibus terra eruitur, IV, 117.

Lilia III, 51. coll. IX, 44. 47. VI, 35. IX, 24. XI, 22. — III, 79. cum rosis iungg.

Lima, ipsa censura IV, 52. (Sens. visne meum carmen hodie audire et emendare?)

Limus V, 87. (palus, cuius limus torridus est).

Linere, V, 82. delibuere, bestreichen.

Lingua, ipsa oratio, pronunciatio, IX, 12.

Linquere, relinquere, VI, 63.

Linus, antiquissimus Graecorum poeta, unde in comparatione de quouis canendi peritissimo VIII, 25. Tit.

Liquens epith. mellis puri (ausgelassener Honig) II, 67. Virg. Aen. I, 432.

Liquidus, purus I, 79. V, 81. liquidi curfus (aquofi) IV, 41. Tit. ut liquidae nudae IX, 76. fontes II, 88. liqu. fuccus V. 114. (qui non exaruit). *liquidum* (pro adu.) canere, clare, IV, 150. Tit.

Liquor (Flüffigkeit) lactis X, 68 mufti ib. 55. fluminieus VIII, 87. liquores, aquae, VIII, 55. IX, 30.

Lis vana VI, 27. 73. 93. altercatio). lites ruricolarum VIII, 52. (Streithändel). V, 84. (Proceffe).

Littera, pro litteris I, 22.

Littus IV, 39. (de extrema ora Europae). ripae IX, 21.

Livor, invidia, VIII, 85.

Locus V, 26. loca, fedes, VII, 29.

Lolium IV, 116. Taumelloch, Sommertrespe. Virg. Ecl. V, 37. et intpp.

Longe, in longum fpatium, IV, 48.

Longius, remotius, V, 51. VII, 83.

Longinquus, longe remotus, V, 43.

Longus, diuturnus, diu durans VIII, 45. IX, 61. XI, 50. IV, 138. V, 49. longe porrectum, I, 26. VII, 56. V, 70. *longum*, diu, XI, 23.

Loqui, canere, VII, 20. IX, 83. lamentari, beklagen (de armentis) VIII, 74. ubi impp.

Lubricus, laevis, VII, 51.

Lucanae (in Lucania) filvae ob pafcua celebratae, VII. 17. Tit.

Lucere, de omnibus, quae candent, fplendent, XI, 45. II, 91. VI, 38. 40. V, 55.

Luci opaci V, 62.

Luciferi, ipfi dies II, 30.

Lude-

Ludere caufas I, 45. de principe, qui puer per lufum caufas agit et ius dicit. v. Burm. De meditatione et periculo rei interpretatur Wernsd. Exc. I. — de cantu, IV, 21. add. Tit. et Barth. ad VIII, 12. ubi eft, amore occupari. — Pomona *ludit* II, 33. h. e. poma fub arbore huc illuc discurrunt. — deludere XI, 7. 10.

Ludus, hilaritas et iocus, X, 55. ludi compitalitii IV, 126. Wernsd. exc. 12.

Lumen IX, 76. tremulus fplendor luminis folis qui in undas incidit. *lumina*, oculi, III, 47. I, 24.

Luna timere dr. quia carmine putatur deduci de coelo poffe, XI, 70. ubi Tit. *luna nivea* dr. deus apri in lunulae formam factus VI, 45.

Lupae (Wölfinnen) XI, 27.

Lupini III, 82. leguminis genus, in coenis mortuariis exhibiti. Virg. Ge. I, 75. ibique Voff. Feigbohne.

Lurida V, 89. valde pallida (fchmutzig bleich).

Luftra V, 14. ipfa nemora (fed Burm. corrigit faxa).

Luftrare, facro expiare, V, 29. VII, 15. (ubi pro fimpl. habere). purgare (durchräuchern) V, 90. expiare XI, 64.

Lutare, luto oblinere, e luto facere, hinc conficere fimpl. V, 17.

Lux tenebris opp. I, 53. lux ftellae crinitae (Schimmer) I, 78.

Luxuriare, laetius efflorefcere, feges dr. IV, 114.

Lyaeus, Bacchus, X, 58.

Lycaeus Pan IV: 132. dr. a Lycaeo monte Arcadiae.

Lynx Baccho adtribuitur X, 65. Tit. et Barth.

M.

Macerari, consumi amore, VI, 9.

Macrescere, macrum fieri, III, 48.

Mactare IV, 166. in usum sacri et coenae.

Madidi I, 2. racemi drr. quando uvae exprimuntur.

Maenalia, a monte Maenalo, Pani consecrato, III, 14. 66.

Magis ac magis IV, 121. (studiosius). Cum superl. VI, 11. potius IV, 66. propius IV, 169.

Magister IV, 106. 125. de domino, aut pastore, gregis.

Magnum certamen (wichtiger Wettstreit) II, 9. ex Virg. Ecl. VII, 16. grave IV, 64. ep. Romae IV, 10.

Malae, de mento IX, 77.

Malignum, noxium, IV, 115.

Malle, sequ. Coniunct. et subint. *ut* VI, 74. sequ. Inf. IV, 130. *malueram* VI, 30. (maluissem).

Male, iniucundo modo, X, 10. VI, 24.

Malignum, perniciosum IV, 115.

Malum II, 42. de surculo mali arboris insito.

Malus, noxius, V, 91. mala arbor III, 89. infelix.

Mandare, committere ad alium perferendum, III, 38.

Mane, IX, 71. 74. (matutino tempore) V, 35.

Manere, commorari, III, 53.

Manes, mortui, eorumve umbrae VIII, 22. 70. (ubi de honore iis habito, florum sparsione, v. Wernsd.)

ManticHora, Indicum animal VII, 59. ubi Not.

Manus vinctae I, 46. (de Bellona, poteſtate ſua privata, bellis ceſſantibus) victae III, 37. utraque III, 75. ſ. — X, 49. III, 71.

Manualia ſaxa, mola truſatilis, quae manu verſatur, III, 85.

Mapalia, paſtoritia tuguria, VII, 42. Barth. V, 90.

Marcere (languere) VIII, 60. V, 94.

Maritus ovis II, 37. ut ἀνὴρ Theocr. VIII, 49.

Marmarici, ex Africae regione, leonum feraciſſima XI, 54.

Marmoreus ex marmore factus VII, 49. candidiſſimus, IX, 21. Tit.

Mars, bellum, I, 55. Deus VII, 84.

Mas, de cervo, XI, 26.

Maſſa IV, 120. auri argentive maſſa, v. Burm.

Mater pr. I, 27. XI, 62. de pecoribus II, 69. VI, 3. 51. IX, 31. XI, 53. Hinc *maternae* (matris) I, 45. V, 67.

Maturus. *matura* arundo I, 18. quae excrevit ita, ut fiſtulae apta eſſet. *maturum* cornu X, 36. quod iam exſerere ſe poteſt. maturi fructus, uvae, X, 39. Ita et *matura* Pomona II, 83. nuces II, 83.

Matutinus V, 32. 55.

Mauri truces IV, 40. incolae partis Africae oppoſitae Hiſpaniae, quam inde a temporibus M. Aurelii Imp. ſaepe illi invaſerunt.

Mecum, una cum me, XI, 46.

Medicare IX, 28. (ſanare amorem).

Meditari, auf etwas denken, ſinnen III, 40. IV, 17.

Medius, ſimpl. inter, II, 21. VI, 33. in III, 74. interiectus I, 76. medios cantus, IX, 38. in medio. Ita et VII, 34.

Medulla plena V, 115. ſaftiges Mark der Zweige.

Mel (Honig in Scheiben und ausgelaſſen) V, 82. III, 12. II, 66. VIII, 69. 76.

Meliboeus I, 94. IV, 36. 158. VIII, 17. etc. non Nemeſianus, ſed, ex ſententia Wernsdorſii (Proll. p. 6. ſs.) Iunius Tiberianus, praefectus urbis, certe aliquis ex amicis Imp., dicitur.

Melior, favens magis, I, 73. floridior VI, 72. praeſtantior IV, 50.

Memini, ſequ. Inf. praeſ. pro praeter. IX, 43. etiam IV, 93. interpoſitum IV, 105. III, 11. memento III, 21. V, 81.

Memorabile, dignum quod memoretur, canatur, IV, 13.

Mendax, qui falſo gloriatur, III, 81.

Mens, animus IX, 3. ſententia ſ. ſenſus (Geſinnung) XI, 17.

Mentum breve (perperam Tit. leve, h. e. laeve) Sileno tribuitur III, 33. taurorum VII, 62. (ubi biſontes iubati intell.)

Mercari, emere, honorem I, 69.

Merces, praemium, II, 23.

Merenda, pr. cibus qui veſpere datur mercenariis, hinc et pecorum pabulum veſpertinum V, 61. intpp.

Merere, committere, IX, 59. dignum eſſe III, 75. Hinc *merita* IV, 165. VII, 61. digna.

Mergere, immergere, III, 51.

Merita, virtutes, quibus quis bene meritus eſt, I, 87. Not.

Merito, iure, VI, 80.

Messis, de quovis fructu, II, 7. Wernsd. collectio frugum VIII, 78. de ipsis annis IV, 36. aestas V, 34.

Metallum, aurum, IV, 140.

Metere, decerpere et colligare, III, 82. II, 74.

Metuere, vereri, IV, 117. XI, 53.

Meus, a me amatus XI, 72. VI, 34, I, 15. 37. a me compositus VIII, 29. IV, 27.

Micare, erigere se, VI, 54. micare digitis, sortilegii, lusus, et numerandi genus, quod celeri motu aut erectione digitorum constabat II, 26. et Barth. Ern. Clav. Cic. h v.

Migrare, weggezaubert, weggebannt werden XI, 71.

Mille, de magno numero, II, 69. 81. V, 12. XI, 69.

Minae serpentum, V, 92. (stridor morsum intentans).

Minax, plenus minarum, IV, 1.

Minus, non tantopere, II, 67. non minus, aeque, VIII, 45.

Minuta, parva (kurzhaarig) V, 70.

Mira I, 31. nova et insolentia.

Mirari VII, 7. 41. eum admiratione adspicere, VII, 38. X, 38.

Miscere, coniungere cum, V, 106. I, 90.

Miser, infelix, I, 83. V, 73. XI, 30. IX, 44. III, 46. 87. (de amante).

Miserari, misericordia complecti, IV, 34.

Mite, blandum, benignum, VIII, 56. 57.

Mitescere, placari, III, 41.

Mitigare equos solis I, 1. aestum solis minuere.

Mittere, überbringen, VIII, 38. IX, 68. offerre, II, 65. emittere V, 24. immittere III, 73. demittere IV, 138.

Mobilior, inconstantior, III, 10.

Modulari sonum (canere) tereti avena I, 93. sed Wernsd. maluit: *teretisque sono* m. *avenae*. IV, 45. Hinc *modulatus*, pass. III, 93.

Modulabile IV, 63. quod cani potest.

Modulatus (Plur.), cantus, VIII, 25.

Modi, cantus, VIII, 41. (pr. Tonweisen).

Modo, tantum, IV, 69. XI, 60. VII, 78. IX, 56. nunc IV, 56. s. V, 45. s. II, 42. XI, 8. nur eben erst VI, 1. IV, 149. I, 21.

Moerentes, lugentes absentiam, VII, 8.

Moestus tristis, VII, 10. *m*. casus, IX, 18. infortunium.

Moles Romana, orbis Rom. imperium I, 84. Wernsd. Exc. III, 319. moles geminae VII, 34. duo hemicycli amphitheatri, duo velut theatra, Wernsd.

Moliri, IV, 83. carmen astronomicum aggredi.

Mollis, flexibilis IX, 5. (ὑγρὸς) 33. V, 110. tener, V, 15. 71. I, 5. II, 85. VI, 41.

Monere, praecipere, iubere, II, 23. V, 78. 119.

Mons pr. V, 30. nemus in monte V, 7. *montes*, de habitatione pastorum II, 17. Wernsd. — IV, 63. 88. 133.

Monstra drr. VII, 64. ferae exterae et ingentes.

Montanus, qui in montibus, apud pastores, est I, 30. IX, 55.

Montivagus X, 17. epith. Panis, in montibus versantis.

Mora, remoratio I, 31. (noli morari, cunctari)

IV, 80. *nec mora*, extemplo, II, 27. IV, 101. V, 29.

Morbus internus V, 118.

Mors invida VIII, 47.

Morsus pecudum II, 45. trop. Bellonae I, 48. (se mordebit, conficiet). fibulae VII, 81. (pro adunca fibula, qua vestis nectitur.)

Mortale, humanum, IV, 139. 144.

Mos I, 28. vulgaris canendi ratio. m. fori I, 72. iuris dicendi ratio.

Motus, agitatio lenis, X, 29.

Movere, excitare, X, 56. educere V, 18.

Mugitus vitulorum IX, 52.

Mulcere, trop. lenire, componere VIII, 53.

Mulctra, vasa in quae lac mulgetur IV, 25. IX, 36. V, 53. 65.

Mulsura, das Melken V, 55.

Multum, valde, et saepe, XI, 7.

Mundus, de coelo VIII, 36. (Horizont). mund. piorum VIII, 20. sedes a reliquo mundo separatae, quas incolunt pii. Wernsd. Exc. add. v. 40.

Munera, dona, VIII, 95. IX, 60. III, 81.

Munerare, muneribus locupletare II, 80. ubi Barth. IV, 57. (simpl. ornare).

Murmurare (lenem strepitum edere) fons dr. IV, 47.

Murus marmoreus, quo amphitheatrum clauditur, VII, 49.

Musae (VIII, 70. f.) de ipso et cantu et carmine drr. VIII, 27. 61. IV, 23.

Muscus viridis VI, 67.

Mustum, de recens expresso uvarum succo I, 3. (ubi fervere dr.) X, 45. 59.

Mutabilis arbor dr. II, 40. quae per insitionem veluti naturam suam mutare potest, quae insitionem admittit. mutabile coelum V, 50.

Mutare. mutata terra II, 51. in aliam terram plantata. figura IV, 142. alia sumta.

Mutilum caput Sileni X, 53. est calvum, depilatum. Burm.

Myrtus cum lauro iung: IX, 46. 49.

N.

Naïdes, *Naiades*, nymphae fontium, unde *udus pes* iis tribuitur II, 14. IX, 21. *Naïs* IV, 69. 155.

Namque II, 54.

Nancisci, potiri, VI, 30.

Nares (Nasenflügel) simae, X, 54. de ipso naso, ut XI, 35.

Narrare, dicere, III, 7. IX, 79.

Nasci, oriri, vivere, VII, 67. in lucem edi II, 37.

Natare drr. quae laxa fluitant, agitantur huc illuc VI, 44. Burm.

Nati, foetus agnorum, V, 41.

Ne sequ. Imp. (noli —) III, 75. VIII, 81. IV, 78. — *ne potiar*, ita velim non potiri VI, 11.

Nec non (porro) VII, 48. sequ. *et*, X, 1. *nec dum*, et nondum VII, 38. *nec*, pro, non, VI, 19. nec-nec I, 70. cum *neque* I, 86. s. *nec quidquam*, nihil, III, 6. *nec*, sequ. *et* III, 68. s.

Nectar, vinum pretiosum X, 61. *nectarei* flores, unde mel sugitur, quod IV, 151. *nectar*.

Nectere laqueum ab ilice, adnectere ꝺ, III, 87.

Negare I, 14. verweigern.

Neglecta pascua II, 18. unde tauri gramina non decerpunt.

Nemo, IV, 27.

Nemus I, 8. II, 54. IV, 93. VIII, 33. nemorum coloni (incolae) I, 36. pastores. Silvanus *nemorum* potens IX, 56. ut *nemorales* dii IV, 147. qui nemora incolunt.

Neque, sequ. *et* II, 38. neque enim III, 7.

Nerinae aquae, Oceani, a Nereo (al. lect. Nerines) XI, 52.

Nescio quis (incertus quidam) I, 21.

Nescius, ignarus, expers, I, 63. VII, 41. non sentiens II, 85.

Nidi avium V, 17. 64.

Nigra candidis opp. IX, 44.

Nihil, *nil*, pro, non XI, 57.

Nilus describitur VII, 67.

Nimbi IV, 53. V, 47. 107. imbres vehementes.

Nimius, nimium urens, V, 88.

Nisi sequ. Indic. VII, 83. (ex ant. lect. IV, 137.) II, 96. IV, 50. cum Conj. IV, 39.

Nives coactae (h. e. coacervatae) V, 108. Burm. Sithoniae XI, 51. (gelu vehemens).

Niveus, candidus, epith. casei (II, 70. etiam X, 69.) etc. VI, 39. 45. V, 37. VII, 58. XI, 54. 44. Sed VII, 29. *nivei*, toga candida induti.

Nocere, mortiferum esse, XI, 52. iniuria afficere III, 38.

Noctifer, Hesperus, V, 121.

Nocturnus. I, 14. (gaudia Venerea quae noctu percipiuntur). I. 38. (praesepia quibus noctu includuntur oves.) n. fur III, 74.

Nolle, ex ant. lect. XI, 18. *Nolite* III, 90.
Nomen auditum IV, 109. V, 84.
Non femel, faepius, IV, 22. *Non fic — ut* III, 48. *non folum — fed* IV, 53. *non fine*, cum, VI, 3. XI, 58. *non* repetitum I, 28. cum adi. negante, ut litotis exiftat I, 27. III, 98. IV, 25. non equidem III, 18.
Nona fcil. hora vespertina V, 60.
Nondum I, 1, 23. etc.
Noscere, praevidere, IV, 53.
Noffe, cognitum habere, fcire, VII, 42. IX, 35. 64. III, 65.
Nofter, meus, IV, 61. IX, 27. 56. 60. VIII, 27. 41. etc.
Notare falce, incidere, I, 21. (properanter incidit). III, 43. animadvertere II, 90. IV, 22. 105. cernere VII, 77. IX, 74. notati, nota quadam infigniti V, 69.
Notus I, 74. terra auftralis.
Novembris fol, menfis II, 82.
Novus, recens, V, 16. II, 45. III, 9. noviffimus, remotiffimus, VIII, 44.
Nox vigefima I, 77. VII, 1. (quo loco pro die, v. intpp.) vefpera X, 68. *nocte*, III, 46.
Nubila, ut nubes dr. trop. de eo quod obiicitur et circumdat V, 85. et Burm.
Nudare, trop. XI, 12. palam dicere, queri.
Nudus (de vindemiatore) IV, 124. X, 45. nuda pectora puellae III, 30.
Nullus, nemo, X, 13. pro, non, VIII, 29. 30. 46. I, 60. III, 69.
Numae (fecundi Romm. regis) regnum pacatum defcribitur I, 65.

Numen de deo II, 54. imperatori tribuitur IV, 84. 112. 132. (Caesaris tutela) unde ipse imperator (Carus) cum filio ita dr. IV, 10. VII, 76. numine plenus, dr. velut inspiratus I, 89. numina Fauni, ipse F. I, 91.

Numerare aristas II, 73. de eo, quod fieri non potest. possidere, habere, I, 62. III, 64. XI, 36.

Numerosus, copiosus, III, 66.

Numquid, num, I, 50. III, 1.

Nunc age, iam III, 92. nunc primum, itzt erst, VI, 53. nunc, iam III, 35.

Nuper VII, 15. brevi ante.

Nutare, huc illuc moveri, de cometa I, 79. sed Burm. conj. *mittat* s. v. *lumen*. de lacte II, 77. in quibus lac coagulari incipiens fluitat, (ex Wernsd. sententia, gravatos lacte nutanti.)

Nutrire, alere II, 35. et Burm. (hortos, plantas in hortis). educare, X, 26.

Nuces castaneae II, 82. 88.

Nymphae (mella afferentes) VIII, 69. fugientes X, 57.

Nysa, felicis Arabiae urbs, s. ex aliorum mythis, vertex montis Cithaeronis X, 25.

O.

O interponitur XI, 20. o utinam VI, 87. VII, 79.

Obesae aures, pingues, stupidae, IV, 149. Tit.

Obesse, impedire, prohibere, VI, 65. VII, 32. nocere V, 91.

Obliquus II, 31. obliqua canna, arundines impares. Sed Wernsd. Exc. p. 323. expl. canna e radice oblique fruticante.

Obnoxius IV, 40. expositus Maurorum impetui.

Obstare III, 87. adversari, entgegen seyn.

Obstrepere, strepitu suo impedire ne audiamur II, 95. VI, 62. VIII, 31.

Obtusum venenum V, 94. vi privatum, tropo repetito a ferro.

Obvia, adversa, exposita, I, 10. Burm. quae in manus veniunt, X, 47.

Obumbrare, umbrâ tegere IV, 16. circumdare IV, 57. (Bacchus et Apollo, tutores poetarum, te ornant, tibi favent.)

Occasus, plaga occidentalis I, 76. *Occasus respicit ortus* I, 88. v. Not. Nonnulli interpretantur de re impossibili nec umquam futura. Tit. Alii (ut Kemph.) de occidente (Rom. imperio) et oriente (Parthis, illud venerantibus, suspicientibus). Gronov. Obss. III, 13. legit: Nec prius emeriti defunctos Roma parentis sentiat occasus, gnati quam adspexerit ortus.

Occultum vulnus V, 75. quod non in oculos incurrit.

Occurrere, obviam ire, nachgehen, III, 2.

Oculus pro Plur. I, 31. oculi hilares (blandi) laudantur IX, 81.

Odor V, 91. *Odores* spirare, de arboribus, Wohlgeruch verbreiten IX, 46. add. IV, 111. (ubi al. odora).

Odoratus, unguentis delibutus X, 20.

Odorus, bene olens IV, 19. VIII, 64.

Offensus vomer, qui pulsatur, aut ipse ferit massam, IV, 120.

Offerre, concedere, dare, I, 92.

Oleastra II, 44. ἀγριελαῖαι.

Olentes, foetentes, V, 68. Tit.

Olim, futuro tempore, XI, 59. de praeterlapso IV, 29.
Olivae, fructus olearum, VIII, 78.
Olus II, 74. de quibusvis herbis, hortensibus maxime, quibus vescimur.
Omen facere III, 97. laetum eventum significare, Burm.
Omniparens VIII, 35. omnia generans.
Omnipotens Iovis epith. X, 123.
Omnis cum Subst. pro Plur. I, 58. VIII, 67. totus VIII, 53. *Omnia*, ut in familiari sermone, pleraque II, 18. X, 55. (omnes).
Opacus, V, 62. obumbratus.
Opem ferre V, 80. mederi. Opes nostrae IV, 34. scil. exiguae, pro inopia.
Opprobria II, 24. vituperatio, ignominia, victi.
Optima, carissima, III, 65.
Opus carnificum, opera, officium I, 61. Sens. non senatores vincti publicum supplicium patientur. *Opus pacis* I, 67. de iis, quae in pace tractantur. v. intpp. Opus est, oportet, V, 99. VI, 27.
Orbis, terrae omnes I, 49. imperium Rom. I, 86. IV, 144. extrema terrarum pars IV, 43. secretus orbis VIII, 20. insulae beatorum, per Oceanum a reliquo orbe seiunctae, Wernsd. p. 352.
Ordo, ordine (ex), deinceps VII, 57. VIII, 57. VIII, 25. X, 16.
Oreas IV, 136. nympha montium.
Oriri, de sole prodeunte, V, 30.
Orpheus, VIII, 25. in exemplum egregii poetae laudatur.
Ortus, Aufgang der Sonne IX, 75. oriens, plaga orientalis I, 76. add. Occasus.

Os, IV, 86. V, 93. VII, 37. X, 53. totius vultus VIII, 57. Ita et *ora* X. 22., sed propr. II, 86.

Oscula III, 57. IX, 37. VI, 86.

Offa V, 77. (offa putrescent).

Ostendere, producere apud aliquem IV, 162. (praesentiren). proferre, X, 37.

Ovare, triumphare, gaudere I, 65.

Ovis alba II, 38. — V, 40. 84. II, 15. X, 67. V, 29. IV, 167.

Ovile, die Schaafhürde auf dem Felde, V, 67. (aestivum) IV, 156. 162. ovile Menalcae IV, 13. pro iis, quae ad vitam pastoritiam pertinent.

Ovum pr. in comparatione iuvenis laevis VI, 14. Tit. trop. de amphitheatro VII, 34. Sens. duo hemicycli amphith. in ovi formam coëunt.

P.

Pabula V, 44. Futter.

Pacisci, promittere ex pacto VI, 45.

Paene, propemodum III, 3.

Paganus, rusticus, XI, 62.

Pagina, ipsum carmen I, 20. IV, 52.

Palam, omnibus videntibus, IV, 121.

Palatia IV, 141. domus imperatoris, cuius intimum V, 159. penetralia *Palatini* Phoebi. (ubi Wernsd.

Pagus, rus, IV, 15.

Palearia pr. pellis s. cartilago e collo bovis dependens VII, 63. hinc de rumine, III, 17. (Wernsd.)

Pales, dea ruris, grandaeva, fecundans greges,

II, 36. IV, 106. V, 25. VII, 22. VIII, 68. IX, 52. 55. feftum ei facrum *Palilia* II, 63.

Pallas oleas amat IX, 50. ubi intpp.

Pallentes rofae drr. (blafs roth) IX, 45. de gramine (ex emend. II, 32. et hedera VII, 9. hellgrün.

Pallidus, blafs, bleich (ob pudorem, amorem) VI, 12. 83. IX, 42.

Palmae, manus, X, 30. 49. IX, 24.

Palmes, ramus vitis, vitea virga X, 19.

Palpitare (zucken) agnus mactatus, h. e. immolari dr. II, 62.

Palumbes III, 76. IX, 67. (ubi al. *palumbos*). grofse Holztaube. Vofs. ad Virg. E. III, 69.

Palus aeftuare, aeftu exficcari, et rimas agere dr. V, 87.

Pampineae ulmi, quae pampinos vitium fuftinent II, 59. p. umbra XI, 46, quam pampini faciunt. *pampinus* X, 35.

Pan in filvis et montibus vagatur et canit fiftula, VIII, 5. 25. IX, 73. (doctus) X, 3. 11. 17. IV, 135.

Pandi terra dr. II, 49. quando fcrobes effodiuntur, quibus plantae cum fua terra inferantur. Burm. et Wernsd.

Panis III, 83.

Par, aequalis, (aetate, forma, cantu) II, 98. (ubi Burm. coni. *ita* pares) IX, 16. gewachfen VI, 19.

Parare, fe ad aliquid componere, II, 7. IX, 15. *paratus* fequ. Inf. qui poteft — V, 42. ubi Burm.

Parcere foetis V, 36. non nimium eas mulgere, Tit.

Parens Iupiter dr. IV, 93. parentes duri, IX, 10.
Parere, obfequi, VIII, 23.
Pariens gramen e vulg. lect. II, 52. explicant foecundum. add. Voſs. ad Virg. Ländl. Ged. I, p. 128.
Parilis, aequalis, XI, 5.
Pariter, ſimul, IV, 167. I, 19.
Pars orbis VIII, 20. regio. *per partes*, ſtückweiſe VII, 36.
Partus, pariendi actus V, 40. X, 24.
Parvus, exiguus, IX, 63. de aetate X, 26. Hinc *parvus* eſt *puer* II, 30.
Paſcere, agnas, hoedos, oves, II, 13. 68. III, 64. V, 62. IX, 72. hinc *paſci* VIII, 75. *paſti tauri* IX, 90. *paſcere*, alere, crinem IX, 78.
Paſcua II, 18. IV, 155. V, 24. 54. IX, 71. — Geryonis IV, 40.
Paſtoralis Apollo (Νόμιος, qui Admeti greges pavit) VII, 22. IX, 55. Tit. paſtoralia (paſtorum) tecta II, 60. carmina XI, 15.
Paſtorius (paſtorum) V, 105.
Patefacta (indicata) fata I, 35. v. Not.
Pater pr. I, 26. Deorum epitheton. Tit. ad I, 8. II, 13. (Faunus) X, 23. (Iupiter) — Pflegvater V, 9. — *patres*, ſenatores, I, 62.
Patere offen ſtehen, IX, 63. hiare, de ore, VII, 37. ſitum eſſe, de gente I, 75. ſub dio iacere VII, 28.
Paterna (patris) frons IV, 21. eſt ſevera, Tit.
Pati, ferre, tolerare, VIII, 55. permittere VIII, 69.

Patien-

Patienter XI, 57. ita ut ferat iniurias.
Patulus de arbore cuius rami funt diffufi V, 2. X, 2. amphitheatrum fpatiofum VII, 6.
Pavens (zitternd), h. e. timidus, lepus III, 77.
Paulisper, in breve tempus, IV, 94.
Paupertas IV, 156. VII, 81. paftoribus tribuitur.
Pax I, 42. 54. IV, 8. 85. Hinc *pacis opus* I, 67. agricultura, facra, — trop. tranquillitas IV, 127.
Pecten IV, 69. quo crines comuntur.
Pectus pr. III, 30. X. 45. trop. animus. VIII, 42 52. 57. IX, 14.
Pecuaria V, 118. VII, 17. Viehtriften, Heerden.
Pecudes II, 10. IV, 44. V, 105.
Pecus, pecora, de maioribus et minoribus, quae pafcuntur, animantibus I. 38. V. 23. 52. 63. 69. de hippopotamis VII, 67.
Peligna mella laudantur, intpp. IV, 151.
Pellere mors annos dr. VIII, 47. (de qua form. dubitat Burm.) ieiunia IV, 35. (fatiare fe.)
Penates, impp. Romani inter deos recepti I, 87.
Pendere, dependere, X, 5.
Pendere, folvere, dare, VI, 47.
Penes, apud, III, 53.
Penetrabile V, 117. corpus, quod frigus facile penetrat.
Penetralia, intimum cubiculum IV, 159. Defcribitur magifter officiorum.
Pennae, alae, II, 51.
Penfare, permutare III, 83. IV, 141. fitim, reftinguere, V, 111.
Penfum mortale IV, 139. de vita, quatenus a Par-

N

carum filis pendet. Sens. ita vitam eius mutate, ut immortalis fiat.

Per aliquem, eo auctore, largitore, III, 78. IV, 86. f. in, II, 17. VII, 62. fuper IV, 136. während II, 70. per urbem, in der Stadt herum IV, 25. per partes VII, 36. theilweife.

Peragere, conficere, IV, 167. V, 45. (dum veris tempus tranfit.) In VII, 48. fenf. in extrema parte amphitheatri proxime muro eduntur venationes.

Percipere, audire, cognofcere V, 16.

Percurrere, de aquis, II, 58. verfus I, 25. perlegere celeriter.

Percutere fplendor, attonitum reddere, dr. VII, 57.

Perdere, active XI, 30. amittere, XI, 21, f. 44. *perdita*, III, 4. lacerata, Burm.

Perducere, ducere fimpl. VIII, 83.

Perferre III, 93. tolerare, XI, 59. austragen X, 24.

Perficere, conficere, X, 34.

Perfundere pr. irrigare aqua II, 49. de libatione IV, 123. trop. de crinibus in collum iactatis X, 20.

Pergere, porro canere, VII, 81.

Perire, occidere, de fole, IX, 25.

Perlegere, totum praelegere, I, 32.

Permanet, conftanter ineft, V, 100. (dum frondibus fuccus ineft.)

Permenfus tempora vitae VIII, 18. i. q. emenfus, qui vitae curfum abfolvit.

Permittere greges campo VIII, 7. mittere in campum, quod V, 58. *permittere* campos fequi.

Perfica II, 43. Pfirfichen.

Pervenire, IX, 84. idem quod fimplex verbum.

Pervia I, 15, quae adire fas eft. IV, 126. per quae itur.

Pes, pro Plurali, VI, 53. II, 14. IV, 136. IX, 21. X, 44

Petasos VI, 51. equi nomen, a volando (πετασθαι)

Petere, adire, se conferre ad, I, 8. III, 14. 19. IV, 95. VI, 66. III, 51. VIII, 51. *petere* labra, osculari, III, 58. IX, 39.

Pharsales (ol. Pharsaliae) IV, 101. (Thessalicae, pastorales, Wernsd. Exc. X.

Philippi, Macedoniae urbs, clade Cassii et Bruti nobilis, Voss. ad Virg. Ländl. Ged. III. p. 202. — I, 50. sens. nulla erunt civilia bella.

Phocae (Robben, Seekälber) VIII, 75. (sens. antea omnia fient contra naturam. v. intpp.

Phoebus, Apollo, VIII, 24. IX, 54. Sol IX, 75. *Phoebeus*, Apollineus, praestantissimus, VIII, 65.

Piger VII, 4. gleichgültig, unempfindlich.

Piget sequ. Inf. V, 106. VIII, 62. de iis qui segniter aliquid faciunt.

Pignus, pignoribus positis pastores certant. Tit. ad II, 7. add. II, 20. VI, 3. 47.

Pictus, varii coloris VIII, 69.

Pinguis IX, 12. v. not.

Pinus VIII, 72. *Pini* IX, 87. (ut Virg. E. VIII, 22. ubi tamen codd. nonn. *pinusque*). Der Pinien- oder Zirbelbaum, Voss. ad Ecl. Virg. VII, 65. Hinc *pinea* silva I, 9. ipsae pini, arbores.

Pii VIII, 20. beati. *pietas* IV, 15. Ehrfurcht.

Pira II, 42. Birnen.

Placare, reconciliare, III, 40. colere V, 25. *placatus*, benignus VIII, 82.

Placet, convenit, Wernsd. II, 7. videtur, IV, 66. 90. probari, III, 59. unde *placitus*, quo quis delectatur, XI, 9.

Placidus (securus, mollis) epith. fontis IV, 154. somni IX, 45. cometae non portendentis mala I, 78.

N 2

Planities arenae VII, 53. in amphitheatro, ipsa arena).

Planta, ipse pes, X, 42. 64.

Plantaria II, 51. plantae e feminibus natae, quae cum radicibus transplantantur. Serv. ad Virg. Go. II, 27.

Platanus III, 2. VIII, 72. IX, 18. oriental. Ahorn. Voss. ad Virg. Ge. II, 55.

Plaudere IV, 125. applaudere, fauorem declarare.

Plenus numine I, 89. pastor, spiritu Fauni quasi adflatus, (non *plenus* terror, ut ed. Wernsd., cui numen insit.) — repletus, abundans I, 61. VIII, 51. 85. perfectus I, 65. *plena* medulla V, 115. fucculenta, ideoque turgens.

Plicare, nectere, X, 19.

Plus, magis, XI, 72. plura V, 119.

Pocula IX, 42. X, 49. (unde bibitur)

Poenae III, 75.

Politus, expolitus, excultus, IV, 14.

Pollex X. 54. (digitus.)

Polus uterque de oriente et occidente I, 80. Hinc *poli* IV., 92.

Poma IX, 61. arbores pomiferae, ut *pomifer* II, 64. — uvae X, 58.

Pomona, pro ipsis pomis II, 33. v. Not.

Pompa I, 60. (öffentliche Ausführung der Hinzurichtenden; periphrast.)

Pondus, moles, IV, 82. I, 84. — periphrast. V, 82. *p.* aequum VIII, 51. aequa ponderatio, qua cuique suum ius tribuitur. v. Burm. et Wernsd. sine pondere VI, 54. non depressa, erecta.

Ponere, deponere I, 44. IV, 94. V, 72. proponere VI, 50. erigere, statuere, II, 59. V, 26. reponere V, 113. *p.* cubitum, recumbere in eum VI, 72.

Populi, incolae Romani orbis IV, 8. I, 46. pastores I, 34. 37.

Populus, Pappel, Silberpappel XI, 25. Hinc *populea* umbra (quam populi efficiunt) XI, 1.

Porrigere, praebere VI, 36. (blande cibum petit, non rapit). expandere V, 59. ubi Burm.

Portare, ferre IV, 26. V, 41. absportare V, 97. X, 42. afferre II, 45. secum gestare V, 79.

Porticus amphitheatri VII, 47.

Poscere, postulare, II, 92. X, 12.

Posse, licere, X, 6. VI, 16. possit VI, 91. möchte.

Possessor, dominus gregis, V, 85.

Post. *post hoc* III, 59. ubi recte etiam W. *post haec* sc. munera coll. III, 9. IX, 69. — praeter, X, 21.

Postquam IX, 10.

Potare (aquam marinam bibere) XI, 52.

Potens, praeses, IX, 56. Tit.

Poti, qui biberunt, X, 53.

Potiri (puella amata) VI, 9.

Potius IV, 24. 76. VII, 31. I, 8. lieber.

Praebere, dare, VIII, 87. X, 65.

Praecepta, Anweisungen, V, 3.

Praecipuus V, 38. (prae caeteris). *praecipue* V, 116.

Praecordia (cor, animus) XI, 56. Tit.

Praecocia, quae ante legitimum tempus (aestate) maturescunt, II, 43. Tit. Wernsd.

Praeda, praemium paratum VI, 36. res exposita et nullius domini, X, 6. (Utroque loco *praedem* rescribunt nonnulli)

Praedator, fur, I, 40. Burm.

Praedulcis, suauissima, VIII, 22.

Praefocata IV, 115. seges (messis) dicitur, quam lolium oppressit et succo priuanit.

Praela I, 2. trabes quibus uvae premuntur; Keltern.

Praemia carminum VIII, 61. venationis IX, 63.

Praeponere, anteferre, IX, 66.

Praesagia III, 96. diuinatio ex omine. De re cf. Wernsd.

Praesens, favens, IV, 84. pr. fama VIII, 84. qua quis, dum viuit, fruitur. Burm. qui adest VII, 77.

Praesonare, sonitu (cantu) vincere IV, 66.

Praesepia, clausae stabulationes I, 39. Intpp. V, 43.

Praestare, praebere II, 69.

Praeter IV, 28. nisi, praeterquam.

Praetorrida, II, 80. (licet maxime torrida sit.)

Prata, pascua, V, 15. de campo IX, 23.

Precari, *precor*, *precamur*, interposita II, 84. IV, 145. VI, 76.

Preces III, 45. 86. (amatoris)

Premere (caseum, uvas, aratrum) II, 70. V, 34. X, 52. 64. IV, 181. succidere falce V, 111. Burm. Wernsd. Pr. baculum V, 13. ei inniti. tegere, occultare XI, 17.

Priapus II, 65. IX, 51. hortorum custos deus.

Primitiae horti II, 65. (poma prima)

Primus (primum) I, 65. primae aristae, primitiae IV, 122. prima III, 78. quae primum florent. de auctore III, 38. *primus* sol, exoriens VIII, 8. *prior* (zuerst) II, 27. IV, 81. pristinus I, 72. praeterlapsus VII, 45. *prius*, antea, IV, 163. V, 63. VIII, 75.

Principium (carminis initium) IV, 82.

Pro carmine X, 6. in usum carminis, Wernsd. — propter XI, 34. loco X, 10.

Probare, laudare, approbare, VIII, 42. VI, 18. Hinc *probari*, placere IV, 15.

Procaces, libidinosi, X. 25.

Procerum corpus I, 27. longum.

Procul (in einiger Entfernung) III, 94. V, 45. VIII, 54. weit weg II, 55. 96. unde adiective, longe remotus I, 58.

Prodesse. *profit* V, 113. non erit utilis. *prodest*, XI, 62.

Producere X, 24. edere (veluti partu) Burm.

Profani, non initiati, impuri, II, 55.

Proferre, ostendere, I, 79. *protulit* vulg. lect. X, 24. v. Not.

Professus act. X, 22. Jupiter qui suam formam retinuit et manifestam reddidit. Pass. I, 65. de bello aperto.

Prohibere IV, 55. efficere, ne quid fiat.

Proles X, 21. filius.

Promere, in medium afferre, I, 16. V, 105.

Promissa antra XI, 9. in quae se venturos promiserant).

Pronus, in terram prolapsus X, 50.

Properare, celeriter aliquid peragere, currere, I, 21. II, 15. X, 57.

Prope (propemodum) VII, 24.

Propius I, 24. (näher) III, 95. VII, 76. 80. (in der Nähe).

Proprius, suus, XI, 5.

Propter te, IX, 85. propter tuum amorem.

Prosatus, genitus X, 65.

Prospicere ne — cavere, IV, 75.

Protegere, obumbrare, I, 12. V, 58.

Protinus III, 29. V, 18. 57. VI, 61. statim (pr.

vorwärts, et scrib. *protenus*, porro tenus. cf. Intpp. Virg. Ecl. I, 13.)

Provehere VIII, 85. ad maiora carmina aptum reddere.

Providus X, 25. V, 78. futura praevidens et curans.

Provocare, ad certamen canendi excitare, VI, 79.

Proximus ibis IV, 81. primus (Corydon canet, tu ei respondebis). proximum abesse IV, 95. (secundum a Jove esse). simillimus VI, 11. *proxima*, proxime stans IV, 16. Sic et VI, 84. proxima, zunächst an VII, 49.

Prudentes animi XI, 58. circumspectio et cunctatio.

Psallere. v. *Salire*.

Pubes, pubertas X, 35. (er tritt in das blühende Jünglingsalter). *Puberis* aevi IX, 81. iuventae.

Publica I, 57. civilia.

Pudet. *non pudeat* V, 39. noli dubitare.

Puellae leves III, 90.

Puer, adolescens, Barth. ad II, 1. Ita III, 27. IV, 19. V, 7. coll. 9. VI, 1. VIII, 81. X, 55. proprie XI, 56. et de iis qui 15. annos nati sunt IX, 1. Hinc *non puerilia* IX, 8. virilia.

Pulcher de forma et deorum et hominum IV, 57. IX, 73. X, 1. *pulchrior* fortuna IV, 165. benignior.

Pulla, fusca, nigricans, VII, 26. dr. toga (vestis) plebeiorum et pauperum, unde ipsa paupertas VII, 81. *pulla*, quasi pullata.

Pullare V, 20. pullulare, regerminare.

Pulverare, in pulverem redigere V, 88. (non pulvere implere, ut Burm., nec *herbas* dictum pro

glebis, ut Wernsd. fed cogitandae herbae ita aridae folis aeftu faetae, ut in pulverem conteri poffent.)

Pumex VI, 64. (Bimsftein, bröcklicher Stein, Vofs. ad Virg. Ländl. Ged. IV, 745.)

Purpureus epith. florum (IX, 22. 48.) uvarum et mufti (XI, 48. X, 45.) folis ortus (IX, 75.) genarum (X, 80.)

Purus, ferenus, de coelo etc. Barth. et Burm. I, 77.

Puftula (kleines Gefchwür) V, 74. (Scrib. et *pufula*. Schneider. ad Colum. VII, 5, 16.)

Putare, befchneiden II, 44. urtheilen IV, 157. VII, 84. opinor, VI, 84.

Putrida V, 77. (anbrüchig.)

Q.

Quaerere, auffuchen V, 62. fuchen, VI, 80. (iurgia), defiderare II, 47. 61.

Qualiter (in comparatione) VII, 50.

Qualis, cuiusmodi, I, 55. IV, 160.

Qualiscumque VI, 46.

Quam II, 72. etc. (cum Adi.) — poft *ante* VIII, 80. V, 25. graec. ἤ VI, 51. VII, 5. 21.

Quamvis, cum verbo (II, 76. III, 25. VI, 34.) et eo fubintellecto (III, 18.) cum particip. (IV, 98.)

Quando, aliquando, III, 11.

Quare VIII, 21. (cum *age*).

Quatere, commovere, I, 90. inde *quaffare*, X, 50.

Querela dulcis amantium IX, 15. XI, 13. lugentium mortem VIII, 48. litigantium VIII, 55. caufae querendi V, 12.

Queri aliquid (über etwas klagen) III, 15.

Querulum IV, 36. (te iuvante nos, nihil eſt, de quo queramur).

Qui. ſi *qua* (quae) IV, 157. VII, 56. VIII, 21. — praepoſitionibus anteponitur IX, 23. — pronominibus etc. poſtponitur IX, 60. I, 4. IV, 20. — *quo*, per quod, XI, 70. ſ. — *quîs*, quibus IX, 9. — *quid*, cur, IV, 1. XI, 17. quid opus (eſt) VI, 26. *quod*, quia, IX, 11. quantum, IX, 77. *quod* ſi (ſi vero) III, 70. 86. IV, 58.

Quicumque I, 74. *quo me cumque* I, 13.

Quies (civilis), ſi turbae et bella ceſſant, I, 63. ſomnus X, 29.

Quieti VIII, 33. non agitati. mortui, VIII, 38.

Quin etiam IX, 74. X, 63. (ubi oratio creſcit.)

Quinque IX, 9.

Quisque, de duobus, II, 26. de pluribus, VIII, 66. X, 46. XI, 19.

Quisquam VI, 22. *quidquam* III, 6.

Quisquis (quicumque) XI, 56. *quidquid* ſequ. Genit. Subſt. VIII, 73. *quidquid* id eſt, (qualecunque) IV, 12.

Quoniam VI, 80.

Quoties, II, 85. 88. VII, 21. 69.

Quum, tempus indicans, III, 28. 38. V, 72. IX, 63. X, 3. Scrib. et *cum* III, 15.

R.

Rabidi furores, IX, 23. vehementiſſimus amor.

Racemi vitium VIII, 66. I, 2. (ipſae uvae) X, 40.

Radere, *raſa* terga ovium V, 82. (geſchoren).

Radiare I, 78. VII, 48. ſplendere, ſchimmern.

Radix arborum, plantarum etc. I, 11. II, 48.

Ramosus, de cervi cornibus, VI, 42.
Ramus arborum I, 12. V, 106. X, 5.
Rapere, abripere, XI, 32. unde *raptus*, I, 82. morte abreptus.
Rapidus sol I, 10. torrens. Euri XI, 14. celerrimi.
Raptari X, 56. raptim discurrere.
Rari patres, senatores pauci numero I, 62.
Raucus, de sono parum claro et acuto, I, 3. VI, 64. VIII, 2. (coll. Virg. Ecl. II, 12.)
Reboare, nomen alicuius reddere VIII, 73. ubi Burm.
Recens (frisch) V, 106.
Recidere, abschneiden, V, 98. abbeissen II, 46. (in quo loco Vossius ad Virg. Ländl. Ged. I. p. 139. legi iubet: *condiscat* — *nec* — *vagas* —)
Reclinis IV, 95. reclinatus, iacens.
Recludere (aperire) canalem ad hortum rigandum, aggere ex terra aut lapidibus remoto, I, 96.
Recolere IV, 133. iterum adire.
Recondita sc. carmina I, 16. asservata.
Recubare (de iis qui otiosi et securi cubant) IV, 37. 134. de fesso X, 3.
Recusare, nolle certare sub arbitro, VI, 28.
Reddere, restituere, I, 73. III, 54. edere sonum X, 10. dare, IV, 26. proferre VI, 73.
Redigere V, 35. collectum praebere.
Redimicula, vittae, VI, 58. ubi Tit.
Redire, revenire, I, 45. III, 98.
Reducere, iterum in coelum transferre IV, 138. carmen, alternis canere, IV, 80. *reductae* leges I, 71. iterum stabilitae. *reducti*, abducti, V, 7. ex lect. emend.

Referre, reportare, III, 21. proferre V, 4. IX, 54. narrare, III, 65. VII, 35. IX, 55. I, 31.

Refulgere, pro fimpl. fulgere, VII, 53.

Regere, gubernare, I, 46. IV, 145. pacem, regimine tueri, IV, 8. (ubi Burm.) 85. de paftore V, 14.

Regerminare IV, 110. (ubi tamen Dorv. *ftupefactaque germinat.*)

Regna, imperium, I, 65.

Regnare, II, 53. (principem effe).

Relaxare, mitigare, frigora V, 32.

Relevare, minuere, IX, 16.

Religare III, 75. in tergo vincire manus, quae furtum commiferunt (*mala brachia*).

Relinquere, ab aliquo discedere, III, 8. 31. IX, 69. VI, 51.

Remeare, reverti, IX, 65.

Remoti V, 7. vulg. lect. fed repofui (praeeunte Barth.) ex ed. vet. *reductos*, cuius vulg. eft gloffema.

Remurmurare echo IV, 28. vocis vicem reddere, cfr. Wernsd. Exc. VIII.

Renafci, iterum exoriri I, 42. V, 21.

Renidens II, 81. laeuis et nitidus cortex.

Reparabilis V, 21. (non quae reparat, fed) reparata, filua, cuius arboribus frondes redditae funt. v. Burm.

Requiefcere, de pecoribus, hominibus, arboribus III, 15. XI, 46. IV, 99.

Res, omnia, quae creata funt, drr. VIII, 35.

Refidere VI, 71. federe.

Refolvere penfum (die abgefponnenen Faden wieder aufwickeln) IV, 159. trop. vitam, quae ad-

hnc mortalis fuit, innovare et immortalem facere. *resoluta* V, 40. debilitata.

Resonare actiue IV, 9. X, 8. ut neutrum IV, 75. II, 95. VIII, 2. IV, 115. (si siliquae plenae sunt, legumen quod inest non movetur siliqua quassata, ideoque sonum edit nullum aut levissimum. v. Burm.)

Respicere, curare, favere, IV, (10. vulg. lect.) 47. 88. 164. XI, 20. *respicere* occasus etc. v. Occasus. *respici* drr. praeterita, facta, Wernsd. Exc. 3. p. 322.

Respirare IV, 74. i. q. spirare, aut stridere (veluti ii, qui gravius respirant.)

Respondere, in carmine amoebaeo, IX, 53. sonum reddere VI, 64. VIII, 74.

Resultare (multum ex ore dr.) X, 53. i. q. resonare I, 29. (Burm.) IV, 5. active.

Resupinus, reclinatus X, 28. (al. *resupinis* — ulnis) 52. resupinae, acclives, silvae VII, 31.

Retentare, studere retinere X, 58.

Retia muro marmoreo amphitheatri praetenta VII, 54. intpp.

Retinere, tenere, X, 48.

Reverentia, veneratio, VIII, 54.

Reversa hirundo, V, 17. quae vere rediit.

Revocare, restituere, iterum efficere, I, 64. II, 95. trop. wiederkäuen III, 17.

Ridere VI, 15. (comis et hilaris adspectu dr.) unde *risus* infantis X, 29. — deridere VI, 85. VIII, 16. X, 62. ridere alicui, placere, IV, 51.

Rigere, VII, 65. (palearia habent setas rigidas et horridas.)

Rigor, de frigore, V, 117.

Rimae, fissurae corticis fagi, I, 22. (Sens. nuper admodum litterae incisae sunt)

Rimosus, sehr aufgerissen (für Hitze) V, 87.

Ripa, ora fontis, fluvii, IV, 4. VI, 63. VII, 68

Rivus, ipse fluxus aquarum, II, 58. Tit.

Robur iuvenile imperatoris, IV, 85.

Rogare III, 25. (amorem et coniugium petere).

Roma I, 50. 87. unde Romana moles I, 84. ipsum Rom. imperium.

Romulea (Romuli) castra I, 66.

Rorans, melle stillans, II, 66. Burm.

Ros nocturnus V, 54. VIII, 8.

Rosae III, 79. IX, 45. 48. XI, 22. Hinc *roseus*, rosenfarbig, IX, 24. X, 59.

Rotulus (rutulus) VII, 51. v. Not. Cylindrum interpretantur, ita ut plures cylindri, trunci in cylindri formam facti, laminis eburneis inducti, et mobilibus axibus suspensi, intelligantur. Lips. de Amphith. c. 12.

Rubeta III, 5. loca rubis consita.

Rubere hyacinthus dr. VIII, 45. 43. *rubicunda* corna IV, 24.

Rubi IV, 31. de baccis ruborum, moris (Brombeeren).

Rubigo V, 76. trop. putredo, qua corpus corrumpitur.

Rubor (aufsteigende Röthe des Gesichts) IX, 15.

Rudis cantu, imperitus VI, 6. *rudes* anni IX, 2. (aetas, a qua usus rerum abest.)

Ruere (in amplexus puellae) IX, 3.

Rumpere moras dr. qui statim aliquid facit, I, 51. Tit. interrumpere III, 57. IX, 38. perrumpere (superare) VIII, 85. voces VI, 25. cum mole-

ſtia quadam ob humoris defectum proferre (niſi *fauces* cum B. legendum). *rumpi*, disrumpi IV, 124. X, 44. II, 83. V, 76. VII, 70. XI, 70. rumpor VI, 80. (ira et indignatione. Virg. Ecl. 7, 26.)

Rupes III, 15.

Ruralis, ἄγριος, Apollo VIII, 65.

Ruricola Faunus VIII, 14. de agricolis VIII, 52.

Rurſus IX, 65. pleonaſtice — V, 54. 62.

Rus, ager, ipſi agreſtes homines et paſtores VIII, 15. 54. 2. IV, 95. 163.

Ruscus III, 4. (Intpp.) Mausdorn, Bruſch. Voſs. ad Virg. Ecl. VII, 42.

Ruſticitas IV, 14. ländliche Einfalt.

Ruſticus, agreſtis, ideoque parum cultus II, 61. IX, 70. IV, 147. VII, 40. 79.

Rutilans liber (cortex) cerafi III, 44. *rutilus* acanthus IV, 68. (röthlich blühend). torques VI, 42. ex rutilo metallo (auro).

S.

Sacer, deo conſecratus, II, 55. I, 20. 34. IV, 65. XI, 63. ſacri verſus I, 30. oracula.

Sacraria I, 15. receſſus interiores ſilvarum, quos intrare licet, ſi quis a Venerea re abſtinuerit.

Sacrum, quodvis deo celebratum ſolenne. VII, 21. ſacrificium I, 63.

Saepe III, 76. 95. IV, 20. 90. VII, 71. VIII, 61.

Saevus, crudelis, XI, 44.

Saginatus, paſtus, ſaturatus, IV, 125. Wernsd. Exc. 12.

Salices II, 44. III, 14. VIII, 6.

Salictum III, 68. V, 110. (Weidicht) drr. ipsae salices, ut Virg. Ecl. I, 55.

Salire in uvas, insilire IV, 124. (ubi de lect. *psallat* origine v. Wernsd. — exsilire, V, 25. X, 53.

Salsum far V, 27. (Schrot mit untermischtem Salze, womit auch der Altar bestreuet wurde.)

Saltus V, 19. (Thalwald.)

Salus IX, 40. (vitae conservatio).

Sanguis de fulgore cometae rubicundo caedem portendente I, 81. succus olivae IX, 50. ubi Burm.

Sane, VI, 65, in concessione.

Sanies V, 77. (perperam Vlit. ad Grat. Cyneg. 408. legi voluit: *scabies*; nam pus, quod e vulnere exsistit, intell. cf. Voss. ad Virg. Ländl. Ged. IV. p. 644.

Sapere III, 52. 54. (saporem suum habere)

Sardoa gramina XI, 53. ex Virg. E. VII, 41. ubi Voss. (Ranunkel oder Hahnenfuss, von ätzender, giftiger Eigenschaft).

Satiari aqua II, 50.

Satis hoc mercedis II, 25. (sufficiat) — I, 26. (satis longe.)

Saturi IV, 37. (cibis refecti.)

Saturni regna Latialia (in Latio), aurea aetas, I, 64. et intpp.

Satus, genitus I, 35. *sata* et segetes (VII, 68. XI, 71.) et poma (IX, 51.)

Satyri (Bacchi comites) X, 25. 38. s. 46. 57. II, 13.

Saxa VI, 66. 43. (Felsenstücke). de mola manuaria III, 85.

Scapulae VIII, 61. humeri. v. *torus*.

Scilicet

Scilicet (nam) I, 84. IV, 45. 107. interponitur III, 72. IV, 49.
Scilla V, 79. Meerzwiebel.
Scindere III, 6. (an Dorngebüfch aufreiffen).
Scintillare de cometa I, 81. amore exardefcente V, 22.
Scire (noffe) III, 65. IV, 72. VI, 47. 49. IX, 55. *fcit* VI, 35. IX, 65. didicit, adfuevit.
Scopuli, colles, IV, 28. VI, 68. XI, 71. (qui arte magica moventur loco.)
Secare, τέμνειν, percurrere, IX, 21.
Secernere, V, 69. feparare pecudes. *fecretus* orbis VIII, 20. a noftro femotus.
Sectari, petere, V, 44. ftudere rei IV, 76.
Seculum, f. *Saeculum*, aetas I, 45. IV, 7. VII, 74. generationes IX, 58.
Secum I, 50.
Securus, qui nihil metuit, non follicitus eft, I, 38. (Burm.) 48. IV, 132. 134. V, 97. IV, 132. ubi nullae curae funt I, 42. IV, 37. VIII, 12.
Sed, in correctione, II, 95. III, 68. 81. (doch) IV, 29. 50. V, 14. VI, 27. pro, fed etiam IV, 55. pro, autem, V, 72. 62. 90. VIII, 25.
Sedere IV, 3. affixum effe VI, 45. depreffum effe, defidere VI, 54. Wernsd.
Sedes in amphitheatro VII, 26. Wohnfitze VIII, 40.
Sedilia, Sitze VI, 71.
Sedulitas, Thätigkeit, V, 105.
Sedulus, dienftfertig III, 39.
Segnis, unthätig VIII, 60. de mortuo VIII, 49.
Semel IV, 105.
Semele, Bacchi mater, X, 22.
Semina, origines, initia, X, 15.

O

Semper II, 74. X, 62. XI, 21. f.
Senatus (Rom.) I, 66.
Senecta VIII, 9. 50. *Senectus* VII, 73. VIII, 43. V, 13. (quae baculo innititur).
Senex, adiectiue X, 26, 60. factus fenex (qui confenui) VII, 44. *fenior*, aetate prouectus VII, 39. VIII, 17. 24. 62. (ut Subft.) II, 98. (adiect.) V, 1. 9.
Sentire, fenfum aliquem habere VIII, 38. (ubi Tit.) fenfu fuo experiri IV, 112. XI, 27.
Sepes V, 96. fcrib. et *faepes*.
Sepofitus, remotus, VI, 73.
Septa, i. q. ovilia V, 89.
Septem, numerus folennis, II, 7. *feptena* canna, fyrinx IV, 45.
Sequax oculus (qui facile percurrit fcripta) I, 31.
Sequi vocantem I, 13. VI, 35. infequi I, 44. adire V, 58. manu leniter tangere (ftreichen) II, 86. de amantibus (nachgehen) III, 61. XI, 26.
Serenare, reddere ferenam, inde, fpem fronte ferena prodere XI, 17. (ex Virg. Aen. IV, 477.), ut *frons ferena*, *hilaris*, propr. ex vulg. lect. VIII, 56. et trop. V, 46. (heiteres Wetter.)
Serpens V, 92. XI, 41.
Serta ex vitibus X, 19.
Servare, aufbewahren, I, 16. V, 100. VII, 29. (behalten) I, 23. II, 38.
Servire, zu Dienfte ftehen, II, 71. 75.
Serus (pro adu.) VI, 1. V, 59. (fpät Abends), unde *fera* dies V, 120. (dies delabitur ita ut ferum, vespertinum, tempus inftet). *fera* merenda V, 61.

Setae (borstige Haare) taurorum VII, 63. Sileni X, 31.

Sen — *sen* IV, 128. 142. f. VI, 71.

Severus i. q. gravis, (emend.) VIII, 56.

Sexus dispar (Personen von verschiedenem Geschlecht) XI, 6.

Si cum Indic. I, 16. III, 15. 20. 38. IV, 82. VI, 10. VIII, 3. 88. IX, 86. cum Coniunct. II, 67. 71. III, 52. IV, 153. V, 82. 82. VII, 16. o! si — II, 52. si modo XI, 60.

Sibila, stridores IV, 45. (frustra canere fistula conarer). 101. X, 10.

Sic, tantopere, IV, 99. 108. VIII, 82. elliptice (ita fecit!) III, 10. hoc modo V, 104. VI, 90. XI, 12. 59. IX, 88.

Siccare, mulgere, III, 66. X, 68. (ubi pro, ubera siccanda liquore esse, lac uberum mulgendum, v. Burm.) *siccatus*, siccus, IV, 156.

Siccus humido opp. II, 14. 76. V, 86. 106. VIII, 75. *sicca* ubera, in quibus nihil lactis est. IX, 51.

Sicut VI, 26.

Sidus, stella, I, 79. X, 21. unde coelum II, 53. III, 42. hinc *sidereus*, coelestis, VIII, 40.

Signare, definire, VIII, 55. vestigia inprimere XI, 40. (ubi Burm. *signata* vet. lect. IV, 125. (cui nota impressa est).

Silentia facere, agere, Burm. ad II, 17.

Silenus, Bacchi educator, X, 27. 59.

Silere, quiescere, de armis I, 67.

Siliquae, Schoten, IV, 115. Virg. Ge. I, 74.

Silva (dicht verwachsener Wald) I, 33. IV, 96. f. 110. V. 21. 51. VI, 78. VII, 8. 59. IX, 20.

66. 68. 89. XI, 12. ſilva pinea I, 10. ipſae arbores. rus IV, 161. VIII, 84. argumentum et carmen bucolicum IV, 77. ex Virg. E. IV, 3.

Silvanus (Sylvanus), nemoralis deus, IX, 56. II, 28.

Silveſtris, in ſilvis naſcens VII, 64. VIII, 72. ruſticus, *paſtoritius* IV, 12. VI, 58.

Similis. *ſimillimus* VI, 15. IX, 41.

Simul, una, zuſammen, II, 6. IX, 6. zugleich V, 81. ſimul ac, V, 30. 56.

Simulare, in ſpeciem, neque vere, facere I, 68. VI, 86.

Simae (ſtumpfe) nares Sileni X, 34.

Sine VIII, 10. IX, 44. non ſine VI, 3.

Singula (quaeuis) VII, 38.

Singultantia verba VI, 24. interciſa et ſingultim prolata. Tit. Barth.

Siniſter i. q. laevus VII, 39.

Sino. *ſine* (imp. ſequ. Coni. et omiſſa part. *ut*) II, 97. V, 58.

Sinuare arcum VI, 68. introrſum conuerſum efficere arcum. *ſinuata* latus VII, 81. cuius latera efficiunt ſinum.

Sinus pr. V, 42. trop. VII, 33. ſenſus: ſinuatus et circumductus cliuus amphitheatri planitiem ſubiectam cingit. (*tibi* redundat.)

Sithoniae, Thraciae, XI, 51. ex Virg. E. X, 66. ubi Voſs.

Sitire horti drr. II, 97. *ſitientes* aeſtus V, 49. ſitim excitantes, e vulg. lect. ſed emend. *ſitientibus*: efficient ut prae aeſtu ſitiant.

Situs I, 43. (Schmutz, Staub).

Sociare, coniungere, II, 100.

Sol I, 10. IV, 54. 163. V, 2. 30. 33. 60. 83. 120. VIII, 8. X, 2. XI, 45. Solis equi I, 2. (periphr.) VIII, 86. sol Novembris (mensis) II, 82. de die IX, 25. 88.

Solamen, lenimen (Linderung) IX, 27.

Solari famem, restinguere, IV, 32.

Solatia, carmina quibus amorem solantur, leniunt, IX, 18.

Solere, III, 2. 42. 62. IV, 151, VII, 21. IX, 79. XI, 45. (ubi redundat). *solitus* pass. XI, 10.

Solicitus, multa timens XI, 60. sonus, titubans, IX, 12. Not. et Wernsd. Exc. 19.

Solvere, tollere, IV, 35. edere sibila IV, 101. (ut, solvere vocem).

Solus (aliis exclusis) I, 7. II, 57. VII, 9. X, 22. XI, 41. non solum IV, 53.

Somnus IX, 43. X, 4. somni V, 64.

Sonare cum Acc. sonum, vocem, edere II, 4. (et Burm.) IV, 36. 150. X, 3. VIII, 25. et 26. (celebrare). ertönen IV, 61. *me sonat*, meo cantu resonat, XI, 41. canere IV, 160. VIII, 82. loqui IX, 11. absolute, edere sonum, I, 63. IV, 120. longe sonantia IV, 48. (die aus der Ferne ertönenden). *sonent* (sonabunt) IV, 153.

Sonitus fistulae X, 11. cantus VI, 70. *sonitu* I, 86. cum vehemente strepitu. v. Burm.

Sonus, fluvii VI, 62. linguae IX, 12. fistulae I, 93. (cantus, ut IV, 50.)

Sordere, displicere, VII, 46.

Sordes (schlechte Kleidung) VII, 60.

Sordidus, vestibus sordidis indutus VII, 26. (indutus simpl.) de domo VII, 42.

Sors, casus, fortuna, VII, 77. (X, 47. vulg. ubi rectius *fors*).

Spargere, conspergere, replere, I, 81. II, 52. IV, 68. (coronabat) X, 45. *sparsus*, dispersus, X, 67.

Spatiatus vulg. lect. III, 16. nunc *spatiosus* (h. e. qui multum spatii implet, ingens.)

Spatium, tempus, V, 31.

Species II, 38. color velleris.

Spectacula, ludi, VII, 5. ipsae venationes, quae eduntur VII, 48. Wernsd. amphitheatrum ligneum VII, 23.

Spectare (ludos, venationes) VII, 18. 27. 36. 66. videre simpl. VI, 82. *spectari*, conspicuum fieri et probari VIII, 43.

Speculum fontis, ipse fons, IX, 74.

Spernere, non curare, postponere IV, 162. III, 25. XI, 58.

Spes (quam puella amatori facit) XI, 17. — IV, 31.

Spina, Rosenstrauch, XI, 22.

Spinosus, de barba (stachlig) VI, 13.

Spirare, exhalare, IX, 46. 49.

Splendere lumen in undis dr. (Wiederschein geben) IX, 76.

Spoliari, privari, I, 47.

Spumare mustum, vinum dr. Tit. ad I, 5. etiam mulctra lacte redundante V, 35. (Tit.) VIII, 68. Virgiliana imitatione.

Spumeus humor X, 54. spuma.

Squalor, sordes, I, 43. (sensus: in usum revocatur et restituitur).

Squamea turba XI, 28. pifces. f. ferpens XI, 40. ut Virg. Ge. II, 154. (fchuppig)

Stabula (Hürden auf dem Felde) IX, 90.

Stare de admirante VII, 37. iudice VI, 83. (Burm.) vitulis IX, 32. agnis V, 42.

Statio, Standort, IV, 3.

Sternere, beftreuen V, 117. Virg. Ge. III, 298. iter, parare, VIII, 85. *fterni*, induci VII, 50. (pofiti erant trunci, inducti eburneis laminis, ne ferae ex arena in podium tranfilire poffent).

Stillare, exiguum humorem habere VI, 23. guttatim emittere humorem VI, 67.

Stipulae V, 116. (kurzes Stroh).

Stridere, de fono acuto et ingrato X, 10. ut *ftridor* III, 60.

Stringere, abftreifen, V, 99. IX, 24. ftr. dentes V, 92. ad morfum parare, metaph. petita a *ftricto* gladio (I, 63.)

Strues, congeries foliorum V, 123.

Stupefactus, qui valde admiratur VII, 40. (qui ipfe *ftupere* omnia VII, 44. dr.); etiam de arbore IV, 111.

Suadere, iubere VIII, 8. 87. IX, 89. X, 68.

Sub, de loco, in, apud, fubtus, I, 5. 11. 76. II, 12. 21. 35. 54. III, 95. IV, 2. VI, 2. IX, 18. X, 14. etc. de tempore, in, VIII, 13. IX, 88. (per totum diem) de perfonis, auctoribus et indicibus II, 9. VIII, 54. aliis rebus et inftrumentis, VIII, 3. (ad modos fiftulae, modulante fiftula, ὑπό, Barth.) II, 91. VI, 37. (unterhalb). II, 68. XI, 33. (fubjectae) V, 75. cum Accuf., ad, II, 5.

Subigere, conterere III, 85. fubigi carcere, fub-

actum carceri includi I, 52. subigi lima, limari, poliri, IV, 52.

Subiicere (ex emend.) VIII, 32.

Subinde, interdum, IV, 1.

Subire, occupare aliquem I, 90. adire locum IX, 65. XI, 39.

Subitus, celer, IV, 102. 167. (subito parata). VII, 52. unde subito IV, 99.

Sublimes, quae altius se extulerunt virtutibus VIII, 39. Wernsd. *sublime ferre*, celebrare VIII, 18.

Subrepere, per insitionem furtim locum prunorum occupare II, 43. Intpp.

Subsistere, adsistere, adstare IV, 67.

Substringi, VI, 55. (spitzig zusammenlaufen.)

Subtiles, tenues, exiles, VI, 42. (sed lect. mendosa.)

Succedere umbris, adire umbram arborum I, 6. (Burm.) 19.

Succendere, incendere, V, 89.

Succinere, post alium canere, IV, 79.

Succurrere, opem ferre, III, 92.

Succus (rectius scrib. *sucus*, ab ὕγω, sugo, intpp. Virg. E. III, 6.), humor, liquor II, 30. V, 107. XI, 65. Hinc *succidus* (sucidus), sudore humidus, V, 66.

Sudare, ausschwitzen VIII, 77. coll. Virg. Ge. IV, 30.

Suesco. suerat X, 9.

Sufficere, parem esse, VII, 55. (vermögen)

Suffusus rubor scil. genis (signum grauiditatis) IX, 13.

Suggerere, VIII, 32. (vulg. lect.)

Sulci dr. agri consiti IV, 113.
Sulphura vinentia V, 73. (Jungfernschwefel. Voss. ad Virg. Ländl. Ged. IV, p. 676.) add. XI, 65.
Sum. III, 55. IX, 57. III, 63. *eris* hoc XI, 21. (ita formosus eris). sunt nobis (habemus) IV, 50. add. V, 115. nisi tu fuisses (sc. praesidio nobis) IV, 39. *sit* (esto) IV, 141. 145. VII, 13. *erit* VI, 28. (er kann seyn.)
Sumere, accipere, II, 77. capere IV, 82. X, 4. 7. percipere XI, 59.
Summatim V, 99. ex summa parte.
Summus, altissimus, X, 44.
Super. super haec VIII, 28. (de his, ubi Heins. *super hoc* sc. Meliboeo.) in, auf, X, 43.
Superba, quae amatorem fastidit XI, 50.
Superi, dii, IV, 143.
Supercilium mite VIII, 57. (humanitatem ostentans).
Superesse V, 119. restare.
Superfusum IV, 103. abunde affusum.
Supremus, ultimus, VIII, 70.
Surgere amphitheatrum (sich erheben) dr. VII, 23. tempus II, 79. (exoriri)
Suspendere, admouere (uberibus) III, 67. furem, ut ab omnibus conspiciatur, III, 74.
Sustinere, tenere, X, 28. (in die Höhe stellen.)
Susurrare VIII, 72. susurro celebrare.
Susurrus musto adscribitur I, 3.
Suus VI, 83. proprius XI, 29.

T.

Tabidus, kraftlos, III, 50. Barth.
Tacere, absolute et cum Accus. VI, 79. VIII, 80.

trop. quietum esse, non agitari ventis VIII, 35. similiter

Taciturnus IV, 108. non commotus ventis (Tit.) *tac.* silvae VII, 8. in quibus non canitur fistula.

Tacitus IV, L 26. *tacitum*, clandestinum I, 37. (Wernsd. Exc. p. 317.) V, 74. ubi nullus strepitus VI, 70. *tacitus* consul I, 70. qui agere non audet. Burm. *tacite*, clam, VI, 85.

Taeda, ramus pinus (audacius) dr. II, 29.

Talis, ita comparatus I, 82. IV, 160. tales (quae sequuntur) VIII, 48. V, 4. II, 98.

Tam, tantopere III, 54. cum adiect. III, 22.

Tamen III, 4. 20. 76. 89. XI, 30. II, 77. IV, 157. VI, 32. VII, 16. 83.

Tamquam, ita ac si IX, 27. X, 6.

Tandem I, 43. XI, 11. 18. 20.

Tangere, attingere, II, 85. vesci IX, 79. commovere IX, 40. de cursu leuissimo VI, 57.

Tantus, tam gravis, VII, 7. *tanti* esse, V, 56. tantopere appeti. *tantum*, modo, IV, 71.

Tapetia, vestes stragulae, VI, 72. Burm.

Tarentinae oves mollissimam habebant lanam. Tit. II, 69.

Tarpeium culmen, arcis Tarpeiae, Romae, VII, 24.

Tartareus carcer, tartara, I, 52. Tit.

Tauri II, 18. III, 2. 16. 64. VII, 3. VIII, 34. IX, 90. XI, 26. tauri Syriaci Caricive, et bisontes iubati VII, 61. 62. (Wernsd.)

Taxus VIII, 77. (coll. Virg. E. IX, 30. et Voss.) XI, 52. (in venenatis arboribus habebatur. Barth.) Männlicher Taxus oder Eibenbaum, Voss. ad Virg. Ge. II, 257.

Tectum, de quouis domicilio, II, 60. VII, 42. etiam cauea IX, 65.

Tegere, abſcondere, V, 75. *tegi*, obſitum eſſe, IX, 77. occultari III, 94.

Tela, Angriffswaffen, I, 47.

Tellus, ipſa humus II, 43. coll. 51. IV, 109. terra VIII, 56. IV, 107.

Temperare IV, 92. (zonam torridam et frigidam regere) II, 42. (piris inferere ſurculos mali, arboris, v. Barth.).

Templa coeleſtia VIII, 59. ipſum coelum (ex imitatione Manilii, v. Barth.) dicitur.

Tempus, univerſe, XI, 52. VIII, 19. 45. IV, 139. VI, 27. certum quoddam tempus, X, 24. V, 45. 95. 104. 67. *tempora*, ſuperior capitis pars II, 29. X, 36, VI, 42. (cervi).

Tendere, protendere, III, 57. contendere VI, 89. (Barth. niſi *quo-tendere* legendum ſit).

Tenebrae opp. luci I, 53. (e conſpectu abire, ſich nicht ſehen laſſen).

Tener de hominibus, pecudibus, plantis, carminibus etc. mollibus VI, 86. IV, 166. VII, 10. IV, 102. IX, 67. II, 44. IV, 152. VI, 74. IX, 32. X, 34. XI, 58. VI, 52.

Tenere, retinere, II, 15. (ſiſtere curſum) XI, 23. behalten). VIII, 48. (fecit ut retinere non poſſemus) incolere IX, 57.

Tenuis, exilis, ſubtilis, mollis II, 73. IX, 11. (metaph. repetita a textura quae fit tenuiſſimo ſtamine) II, 91.

Tepefacere V, 31. ſol mane primas horas dr. (erwärmen). Hinc *tepere*, ſenſim remittere, calor

amoris dr. VIII, 13. et *tepens* finus (tepidus) V, 4.

Tepidi V, 27. (qui tepidi redduntur fanguine victimae). tepidae kalendae (ubi aer tepidus fit) II, 79. *t. foenilia* V, 102. (quia congeftum foenum incalefcit, Burm.)

Ter, folemnis et facer numerus, IV, 128. XI, 63. II, 26. *ter quinque* IX, 9.

Teres opp. craffo (fchlank) de fiftula etc. I, 93. V, 66. X, 5. VI, 38. VII, 51.

Tergum (hominis) I, 47. III, 72. equi VI, 54. pecudum V, 31 unde de vellere II, 37.

Terminus (Gränzftein) agrorum VIII, 55.

Terra (humus) II, 51. IV, 112. *terrae*, (terra, uniuerfe) I, 43. II, 5. 52. regiones IV, 39.

Terrere (zurückfchrecken) VI, 48. *terror* (Schauer) I, 90.

Teftari II, 39. oftendere, prodere. *teftis* III, 24.

Teftudo VI, 69. ipfa tefta, qua concha tegitur.

Texere, implicando conficere, III, 69. VIII, 2. coniungere VII, 23.

Thalea filva VI, 77. aut a thallis, aut a nympha Thalia appellata. Wernsd. Exc. 17.

Themis, Iuftitia, quae adhuc neglecta, in ufum revocatur, I, 44.

Tibia paftorum VIII, 22.

Tigres, X, 19. Baccho facrae.

Timere, vereri I, 53. XI, 70. III, 70. IV, 119. VI, 49.

Tingui, madefieri, rore, V, 54.

Tinnire, de prima avium voce, V, 16. Hinc *tinnula* fiftula IV, 74. cuius exilis eft fonus.

Titubantia verba fenis, vacillans loquela, V, 4.

Tityrus Virgilius dr. IV, 62. 64. IX, 84.
Togata pax, Romana dr. IV, 8.
Tollere, auferre, VI, 5. t. ortus IX, 75. (ubi tamen al. *orbes*), exoriri.
Tonsae, quibus vellera demta sunt IV, 104., ut *tonsura* II, 79.
Tophus VI, 71. Tof s. Tuf. Virg. Ge. II, 214.
Tornata, rotunda, VI, 55.
Torquere (convertere) morsus in sua viscera (se dilaniare) I, 48. *tortus*, zusammengedreht, III, 71. VII, 53. (retia ex aureis filis contexta) XI, 40. tortuosus, quia serpens spiris trahitur.)
Torques VI, 43. drr. ipsae baccae, corallia, quibus monilia constant.
Torrere sol dr. V, 2. (qui versus fere iidem). *torrentes*, wilde Wasser V, 48.
Torrida non tantum aestu (V, 87.) sed et frigore (V, 97. et Burm.) exsiccata drr. exusta, I, 7. t. vox, sicca, III, 59. (Burm.)
Torus, pulpa carnis musculosa, gibber in dorso dr. VII, 61. stratum, VI, 61. (Barth.)
Tot II, 69. III, 9. 63. *totidem* II, 82. *toties* II, 89.
Totus, (etiam pro, omnis) I, 49. II, 17. 70. VI, 40. VII, 15. 54. IX, 58. 66. XI, 6. IX, 88.
Trabes (ligneae) VII, 23.
Tractare aestas olivas dr. VIII, 78. h. e. aestate eae legi et premi. Nam Burm. coniect. *iactabit* sensum non dat meliorem. tr. calamos, iis canere X, 7.
Tractus serpentis (incessus) XI, 40. ubi Burm.
Tradere, dare I, 4. III, 71.
Transferre, ab uno in alium deferre, I, 86.

Tremebundus de sene VII, 73. — ex vulg. lect. V, 65.

Tremere, trepidare, VI, 82. de trepidante motu lactis coagulati, III, 69.

Tremulus, de hominibus eorumque membris titubantibus, VII, 43. (sene). V, 4. agnis V, 42. et de omnibus, quae huc illuc agitantur, II, 16. 58. V, 65. 101. IX, 76. X, 50. VII, 63.

Trepidi drr. anxi VII, 69. XI, 6. IV, 58.

Tribunal (iurisdictio) I, 70.

Tribuni VII, 29. militares, quibus ius erat in quatuordecim sedendi, de quibus ibi agitur.

Trini (tres) IX, 25. 29.

Tristis hiems VIII, 78 (rauh.)

Triviale, quod vulgare est, I, 28. (ibique Wernsd.) XI, 5.

Triumphi, de pompa triumphali, I, 50. IV, 90.

Truces IV, 40. 60. (feri).

Trunci (lignei) VII, 50.

Tu, cum vi quadam ponitur, VIII, 10. 41. s. 54. 59. IX, 47. XI, 50. III, 12. 24. 51. 53. IV, 53. s. 58. VI, 18. 22. *tecum* V, 78. *tibi* redundat, VII, 33.

Tuus, tua VIII, 2. in quibus versaris. tibi dedita III, 10. — VI, 20.

Tubae in bellis et sacris adhibitae, I, 68. Tit.

Tueri silvas Faunus dr. I, 33. montes Iupiter IV, 89. greges (curare) V, 9.

Tum V, 25. VII, 39. IX, 15. 49. *tum* primum IX, 7. X, 37. 59.

Tumere venae IX, 18. frons unde cornua prodeunt X, 36. drr.

Tumidus. tumidae papillae (ubera) V, 53. nares XI, 55.

Tunc II, 78. III, 84. V, 19. 86. 95. 99. ſ. X, 21.

Tunicae ambae III, 30. interior et exterior. Burm.

Turba, multitudo, IV, 125. VII, 27. XI, 28.

Turbidus IV, 131. (bellicus).

Turdus III, 48. Droſſel.

Turgere (turguere), plenum eſſe, V, 114. IX, 50.

Turpis, deformis VI, 88. (peſſime te verberibus mulcarem). inhoneſtus III, 86.

Tus in ſacris magicis XI, 63.

Tutari, arcere, IV, 27. VI, 70. (ubi Intpp. Senſus: tacito antro prohibebimus ſonitum).

V.

Vacare, vacuum eſſe, IX, 36. otio uti III, 13. V, 32. *vacat*, otium eſt, VI, 59. III, 7.

Vacca XI, 34. IX, 29,

Vacuus, inanis, nullius poteſtatis, I, 70. Barth. vacans IV, 48. lana nudatus V, 72.

Vae miſero III, 51. IX, 44.

Vagari de puella III, 33. de pecore, huc illuc discurrere, I, 37. ut *vagae parentes* drr. II, 47. agnorum matres errantes per paſcua. vagae pennae (alae) II, 11.

Valere VIII, 66. IV, 14. ſ. (poſſe). *vale* ad mortuos dicitur VIII, 64.

Vallis (montium, horti) V, 111. IX, 4. X, 68. III, 2. XI, 8.

Vanus, inanis, VI, 27.

Vaporum, quod vaporem edit, XI, 63. *vaporatus* ceſpes II, 62. (ara, in qua tus adoletur).

Variare V, 50. (reddere varium.)

Varie XI, 68. (diuerfe — vulg. lect.)
Vaftare, de morbo per frigus effecto V, 118.
Vates, qui futura canit, IX, 73. (Faunus, ubi Burm.) poëta, IV, 65.
Vbera ouium et vaccarum, II, 68. III, 67, IV, 103, X, 68. IX, 31.
Vberior feges, copiofior, IV, 113.
Vdus, madefactus II, 14. IX, 21. udus palmes ex em. X, 19.
Velle V, 109. XI, 18. (ex em.) fiftula vult X, 9. *vis* (placetne) IV, 52.
Vellere (radere) aurem (admonere Virg. E. VI, 3.) IV, 155. (euellere) XI, 71. II, 48. (ex em.)
Vellicare (faepe vellere) X, 32.
Vbi (quo loco) I, 11. IV, 41. V, 60. VI, 44. VII, 48.
Vel, adeo, III, 38. *vel* — *vel* III, 94.
Vellera ouium IV, 104. lana II, 68. 78. V. 66. Ipfae oves II, 7. Wernsd. de mufci velut lanugine VI, 67.
Velox, nymphae (IV, 136,) equi (VI, 51.) epitheton.
Velut I, 89. VI, 69.
Venae IX, 13. X, 61. tumere drr.
Venalis (qui ideo paratur, ut vendatur) V, 37. — de eo quod venditur IV, 25.
Venatus (das Jagen) X, 3.
Venenum (ferpentum) V, 94.
Venerari de reuerentia erga deos (I, 91. X, 27.) imperatoresque (VII, 76.)
Venire (in locum quemdam) II, 72. 75. III. 53. IV, 78. 106. IIX, 47. VI, 13. 21. 27. 92. VII, 26.

26. XI, 58. redire II, 96. exundare, de aquis VII, 63. (Nilus exundans agros, qui deinde conferuntur, irrigat). ingruere IV, 53. exoriri, (necessarium esse) V, 105. *venturum*, futurum I, 54. X, 23.

Ventosa echo IV, 28. (quae vento fertur et inanis est).

Ventus. *vento* propter ventum VIII, 30. (vento agitata). ventis mobilior III, 10.

Venus, ipse amor eiusque stimuli V, 22. VIII, 12. IX, 36. X, 56. XI, 27.

Ver V, 46. XI, 35. VIII, 79. novum (modo exortum) V, 16. Hinc *vernum* tempus V, 45.

Vernans gramen V, 19. (si lectio sana), vere renascens.

Verber (Schläge) III, 20. 70.

Verbum. verbis non credulus (opp. rerum usui) VI, 29. verba III, 43. V. 4. VI, 24.

Vereri, metuere III, 34. revereri IV, 108.

Versare iugera (arare agros) IV, 119.

Versicoloria XI, 68. ubi Not.

Versus, in sing. (VIII, 5. IX, 55. XI, 2.) et Plurali (I, 25. 30. VIII, 11.) carmina drr. De singulis versibus III, 90. IV, 152.

Vertere, convertere X, 49. (uti manu cava loco poculi.)

Vertex (caput ipsum canum) VII, 43.

Vertigo, rotatio VII, 52.

Verus, de eo quod vere est, X, 21. VI, 25. *verum* (sed) IV, 149. V, 60. VII, 15.

Vesanus (wütend) I, 48.

Vesper i. q. Hesperus, II, 93. vespera III, 64.

Vester III, 25. VI, 59. 92.

Vestigia trop. de prima lanugine II, 86. (Tit.)
Vestis (exterior) VII, 26. 79. X, 58.
Vetare, prohibere, IV, 21.
Veteres V, 59.
Viburnum IX, 86. (Schlingbaum, kleiner Mehlbaum.)
Vicena aestas IV, 18. (vulg. lect.)
Vicesimus f. *Vigesimus* I, 77. VII, 1.
Vices, *vicibus*, alternatim, IV, 80. VI, 74. 90. invicem XI, 13. prope versans aut habitans VI, 84. 42.
Vicinus (prope adiacens, I, 6. IV, 91. (not.) VI, 62. 66. IX, 4. etiam de tempore IV, 18. V, 95.
Victor IV, 35. VIII, 15. qui cantu superavit.
Videre III, 28. V, 5. 91. VI, 46. VIII, 28. IX, 77. (quantum vidi). X, 72. spectare (in ludis) VII, 23. 46. 60. 70. 80., habere IV, 154 (ubi in v. *nostra* vis est: si contigerit propria pascua habere). invisere IV, 40. Eleganter *laurus visura triumphos* IV. 90. quae in iis adhibetur. *videri* III, 12. 51. IV, 12. IX, 44. — observari V, 61.
Vigor IV, 102. (Lebhaftigkeit).
Vilis, contemtus, IV, 43. *vilia*, quae nullius sunt pretii) ideoque spernuntur III, 85. VIII, 61. VII, 45. IV, 146.
Vimen III, 71. (ubi tamen al. *verbere*) IX, 53. de eo quod inde factum est, ut cavea IX, 62. 66. (Wernsd. Exc. p. 356.)
Vincere, superare VI, 22. 58. (cantu), XI, 53. 16. victae manus III, 37.
Vincire (religare post terga) I, 46. (captiuitatis signum).
Vincula IV, 19. (calamos ope cerae eos vincientis coniungere).

Vindemia X, 43. (ipſum muſtum dr., Virg. Ge. II, 6.)
Vindicare II, 8. (ſibi tamquam domino adferere nec alteri concedere).
Vinea V, 96.
Vinitor V, 97. (Winzer)
Vinu, uſus vini, X, 56.
Viola IX, 41. (dunkle Viole, Veilchen.)
Violare (laedere, iniuriam facere) III, 88.
Vir, magnus vir, VIII, 26. *Virilia*, quae viro conveniunt VI, 86.
Virere V, 101. VI, 72.
Virgae, teneri arborum rami V, 99. Hinc *virgeus* V, 114.
Viridans cortex (adhuc viridis) IV, 130. cibus (frondes virides) V, 112.
Viride dr. quod herbis aut frondibus virentibus ornatur, IV, 95. 97. VI, 56. VIII, 7. V, 21. Ipſae herbae *virides* VIII, 32. IV, 52. muscus VI, 67. ſed *undae* v. II, 57. a colore ſubviridi et ſmaragdino fontis pellucidi. Burm.
Virtus, ut ἀρετὴ, de quauis praeſtantia; hinc paſtorum ſolertia V, 195.
Virus. pus, (Eiter) V, 74.
Vis. vires X, 4. 60.
Viscera, interiora, I, 48.
Viſere, ſaepius adire, IV, 159. V, 59.
Viſus VII, 85. (viſio, ut nobis, Geſicht).
Vita (hominis) VIII, 19. 45. IV, 139.
Vitalis quae vitam largitur aut ſervat VIII, 56. V, 115.
Vitare, declinare, refugere, V, 2. X, 2. XI, 8, 15.

Vngues (ferarum infilientium) VII, 52.
Vngula (equi, Huf) VI, 55. f.
Vnus. una (fola) XI, 50. IX, 52. in unum (locum) X, 67.
Vocalis (fuaviter canens) VI, 3. IX, 61. fonum edens X, 21. ubi Burm.
Vocare I, 15. XI, 38. (invitare) X, 29. VII, 21. — invocare V, 27. IV, 110.
Volitare IX, 64.
Volubilis unda VI, 63. (celeriter labens).
Volucris (avis) V, 64. IX, 64. V, 16. XI, 28.
Volvere (fecum meditari), IV, 6.
Vomis (Pflugfchaar) IV, 120.
Vorago VII, 70. (de fpecu fubterraneo).
Vos I, 36. III, 22.
Vota IV, 48. non puerilia (quae viris conveniunt) IX, 8.
Vox. *voce* fonare (loqui, canere) II, 4. IX, 11. cantus VI, 51. voces (vocabula) VI, 23.
Vrbs domina dr. Roma VIII, 83. IX, 84. — IV, 8. 25. VII, 1. 18.
Vrere de aeftu (II, 4. XI, 45.) frigore (V, 118.) amore (II, 56. III, 8.)
Vrgere IV, 98. (premere, inftare).
Vrfi (in amphitheatro certantes) VII, 66.
Vfus VI, 17. (artificium interpretatur Barth., fed fenfus eft: fi carmina componere folere s). *in ufus* (zum Gebrauch) IX, 34. *ufus* capere dr. X, 47. (capiunt ad ufum). — XI, 32.
Vt (eo confilio ut) II, 25. 45. (fic ut) IV, 150. VIII, 82. I, 86. fequ. ne II, 7. — dat, ut — IV, 122. — pro Accuf. cum Inf. VI, 6. f. quemadmodum (cum Ind. et Coniunct.) VIII, 54. I,

.4. 22. 77. II, 56. 90. III, 50. 75. IV, 11. 102. 112. V, 12. VI, 37. ex quo, VII, 2.

Vtcu. .que VII, 82. (ita ut fieri potuit.)

Vterque IX, 2. 6. I, 80. II, 2. 39. III, 75. VIII, 17. XI, 2.

Vti (fich bedienen) IV, 118.

Vtinam VII, 79. IV, 164. VI, 87.

Vva X, 44. 64. IV, 124. III, 49. VII, 79. X, 41. 52. 37. ipfa vitis XI, 23.

Vulnus V, 75. — de colore fanguineo, rubente, I, 79. c. Burm. XI, 12. dolores amoris infelicis.

Vultus, fpecies externa, I, 54. 72. — 50, VII, 77. 84. VIII, 56. IV, 1. VI, 11.

In Gloff. fupra fuis locis exciderunt.

Foenilia, V, 102. (pr. locus, ubi foenum affervatur Virg. Ge. III, 320.)

Niti (operam impendere) V, 104.